

Upplands-Bro
KOMMUNEN SOM GER PLATS

Handlingar till
Kultur- och fritidsnämndens
sammanträde
den 31 mars 2020

Hannah Rydstedt Nencioni
Kultur- och fritidschef
Kultur- och fritidskontoret

Datum 2020-03-09 Vår beteckning KFN 20/0046 Er beteckning

Kultur- och fritidsnämnden

Hannah.Rydstedt@upplands-bro.se

Underlag till budget 2021 Kultur- och fritidsnämnden

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden överlämnar *underlag till budget 2021* till Kommunstyrelsen som underlag för beredning av budget 2021.

Sammanfattning

Underlag till budget 2021 är upprättat enligt de ekonomiska ramar som angivits enligt *Anvisningar för budget 2021–2023*. Volymökning samt pris- och löneuppräknings ska rymmas inom befintlig ram eller minskning om 2 procent. Det innebär att i praktiken en minskning av ram med -2 samt -4 procent.

Nettobudget för Kultur- och fritidsnämnden 2021 är 90 450 tkr inom befintlig ram och 89 023 tkr med en minskning av 2 procent. Kapitaltjänstkostnader hanteras utöver.

För att sätta beloppen i perspektiv till verksamheternas storlekar är 3 200 000 kr (-4 %) en tredjedel av Kulturskolans budget eller hälften av fritidsgårdarnas. Det betyder att mycket stora omställningar kommer behöva göras om Kultur- och fritidskontoret får i uppdrag att genomföra -2 (-4) procent under 2021.

Kultur- och fritidsnämnden har utöver ovan scenario följande att hantera under 2021:

- Utfallet av Kulturchecken är svår att beräkna
- Ca 1 000 tkr kommer den nya sporthallen att kosta i årlig drift och underhåll vilket kultur- och fritidsnämnden inte fått kompensation för.
- Kultur- och fritidsnämnden fastigheter har mycket stort behov av underhåll.
- WeEmpower tar slut vilket innebär att 1.0 tjänst är ofinansierad från och med 2021. Projektet var ett sätt att hantera övergången av fritidsgårdsverksamheten från Utbildningsnämnden till Kultur- och fritidsnämnden.
- Bro:n är från start underfinansierad med 3 månader.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse *Underlag till budget 2021* daterat 9 mars 2021

- Underlag till budget 2021 Kultur- och fritidsnämnden
- Anvisningar budget 2021-2023

Barnperspektiv

Kultur- och fritidsnämndens verksamheter har barn och unga som sin prioriterade målgrupp. I samband med att budgetramarna fördelas ska påverkan på barnets situation och barnets bästa tas i särskilt beaktande.

En minskad ram riskerar att skapa sämre förutsättningar gällande trygghet och kvalitet i verksamhet riktad mot barn och unga. Exempel på detta är minskad personaltäthet och kortare öppethållande på fritidsgårdar, minskad personaltäthet i simhallen och simskoleundervisning samt brist på lokaler till det egna föreningslivet på grund av externa hyresgäster. Att prioritera barn och unga görs bäst genom att skapa trygga, säkra och tillgängliga miljöer i verksamheterna. Därför finns det stora risker med att minska bemanning och undanträngningar i anläggningar, mötesplatser och verksamheter. Särskilt eftersom volymerna i kommunen snabbt ökar med inflyttning och etableringar.

Kultur- och fritidskontoret

Hannah Rydstedt Nencioni

Kultur- och fritidschef

Bilagor

1. Underlag till budget 2021 Kultur- och fritidsnämnden
2. Anvisningar budget 2021-2023

Beslut sänds till

- Kommunstyrelsen

Underlag till budget 2021

Kultur- och fritidsnämnden

Innehållsförteckning

1	Ansvarsområde och organisation.....	3
2	Nuläge.....	4
3	Budget 2021-2023	5
3.1	Volymer	5
3.2	Driftbudget.....	6
3.3	Investeringar	9

1 Ansvarsområde och organisation

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för mycket av den verksamhet och de aktiviteter människor gör under sin fria tid, innan och efter arbetet. Nämndens verksamhet är strategiskt viktig när det gäller kommunens attraktionskraft och därigenom också den ekonomiska tillväxten. Nämndens ansvarsområden påverkar utvecklingen av människor och av samhället inom de flesta samhällsområdena och är inte begränsade till den så kallade kultur- och fritidssektorn.

Simhall/upplevelsebad, badplatser, idrottsplatser, anläggningar för kultur- och fritidsverksamhet, motionsspår, Ungdomens hus-verksamhet, föreningsstöd/utveckling, bidragshantering och lokalbokning. Bibliotek, kulturhus, allmänkulturell verksamhet så som konst, kultur- och fritidsaktiviteter i vård och omsorg, Skapande Skola, kulturmiljö och offentliga arrangemang finns inom nämndens ansvarsområde. Likaså Kulturskolan och kommunens fyra fritidsgårdar för unga mellan 12-20 år.

Kultur- och fritidskontoret leds av en Kultur- och fritidschef. Kontoret har drygt 90 medarbetare och från 2019 en stab och två avdelningar kultur och fritid. Under de två avdelningarna finns kulturskolan, bibliotek och kulturscen samt enhet unga, simhall och förening och anläggning. Kontorets verksamheter samverkar med övriga kontor, privata aktörer och det civila samhället för att erbjuda ett tillgängligt, attraktivt och angeläget kultur- och fritidsliv för alla åldrar i kommunen. Kontoret finns med sina verksamheter i hela kommunen men med koncentration till Kungsängen och Bro.

2 Nuläge

Den sammantagna bedömningen är att måluppfyllelsen är relativt god för 2019. Då 2019 är första året som indikatorerna mäts kommer utfallet kunna vara vägledande och ge relevanta målvärden för 2020.

Kultur- och fritidskontorets resultat för helåret visar ett överskott med 1 956 000 kr.

- Överskott i kapitaltjänstkostnader med nästan 1 500 000 kr tack vare översyn av komponentavskrivning.
- 500 tkr ska lämnas för år 3 av We Empower.
- Ökade intäkter beror på bidraget från Trygghetsutskottet till *Trygg sommar* samt stadsbidrag för lovaktiviteter

Långtidssjukskrivning och vakanta tjänster

- Det har varit svårigheter med att beräkna lönekostnader för flera långtidssjukskrivningar samt vakanta tjänster som har varit svåra att rekrytera.

Förening och anläggning

Oförutsatta kostnader som uppstått under året och som har hanterats inom ram.

- Utrangering av Lillsjöns friluftsgård på drygt 245 tkr. På grund av att fastigheten totalförstördes i brand 2018.
- Lokalkostnader som inte förankrades och på grund av uppsägningstid gav en merkostnad av 350 tkr.
- Läckage i ammoniakrör på Kungsängen IP orsakade omkostnader på cirka 400 tkr.

Förändringar i driftbudget 2020 Kultur- och fritidskontoret

- 2020 års stora satsning är Kulturchecken som införs inom Kulturskolans område. Checksystemet för ökad valfrihet och bredd i utbud eftersom även externa anordnare kommer att kunna erbjuda kulturverksamhet. Prognosticerat ökade kostnader för detta finns med i budget men det faktiska utfallet kan inte ses förrän i slutet av året.
- Konsthallen minskar sina kostnader när verksamheten istället blir föreningsdriven och genom att ha andra externa samarbetspartners.
- Biblioteket har lägre kostnader för timpersonal genom att ha minskat öppethållande på söndagar.
- Enhet Unga använder ungdomsproducenterna för att bemanna på fritidsgårdarna för att på så sätt minska vikariekostnader.
- I simhallen minskas vikariekostnaderna. Detta innebära lägre personaltäthet och verksamheten hänvisar i högre grad till "bad på eget ansvar".
- Stödet till studieförbunden har tagits bort.
- En revidering av lokaltaxorna har genomförts.

3 Budget 2021-2023

Ingången i 2021

- I dag vet vi inte utfallet på införandet av Kulturchecken.
- 1 000 tkr kommer den nya sporthallen att kosta i årlig drift och underhåll vilket kultur- och fritidsnämnden inte fått kompensation för.
- Kultur- och fritidsnämnden fastigheter har mycket stort behov av underhåll. Vilka ska/kan avyttras?
- WeEmpower tar slut vilket innebär att 1.0 tjänst är ofinansierad från och med 2021. Projektet var ett sätt att hantera övergången av fritidsgårdsverksamheten från Utbildningsnämnden till Kultur- och fritidsnämnden.
- Bro:n är från start underfinansierad med 3 månader vilket gör att vi i dag inte har några verksamhetsmedel.

3.1 Volymer

- Stor efterfrågan av fritidsgårdsverksamhet. Besöksantalet har ökad drastiskt i framförallt Brunna och i Bro. Trappan har tappat ungdomar på grund av mycket bristfällig arbetsmiljö men fyller ett viktigt behov för det tjugotal ungdomar som besöker verksamheten regelbundet. Dessutom har belastningen ökat kraftigt på rastverksamheten i Bro då skolan har valt att ta bort elevassistenterna.

Denna volymförändring kräver 2.0 tjänster för att bibehålla samma öppettider.

- Minskat antal simundervisnings timmar för förskoleklass och årskurs 2 på grund av annat upplägg i överenskommelse med skolan. Detta innebär att verksamheten har större möjlighet till effektivare schemaläggning och kan ha personal i anläggningen vid större delar av dagen.
- Eventuell ökning av antal elever i kulturskoleverksamhet med införande av Kulturchecken vilket kan medföra större kostnader.

3.2 Driftbudget

Scenario 0% oförändrad ram

Tkr	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Intäkter	9 323	7 349	8 679	8 679	8 679
Kostnader drift	79 305	78 676	80 006	79 721	79 677
Avskrivningar	11 516	12 724	14 350	14 775	14 975
Internränta	2 823	3 599	4 773	4 633	4 477
Nettokostnader totalt	84 321	87 650	90 450	90 450	90 450

Med personal- och prisökningar är scenario 0 i verkligheten - 2 procent vilket motsvarar 1 600 000 kr för Kultur- och fritidsnämnden. Då bör effektiviseringar och intäktsökningar motsvarande 1600 000 kr vara målet vid oförändrad ram. Det förutsätter dock att nämnden får ramökning för ökade driftkostnader av sporthall och kompensation för att klara fritidsgårdarnas verksamhet med 1 800 000 kr för 2021.

Fritidsgårdarna var underfinansierade vi över gång till Kultur- och fritidsnämnden. Detta löstes med att skapa ett projekt inom sociala investeringsfonden. Projektet WeEmpower tar nu slut vilket betyder att vi inte har finansiering för en heltidstjänst. Dessutom fick nämnden endast kompensation för 9 månader vid uppstart av Bro:n.

Enda sättet att klara effektiviseringar av den storleken är att effektivisera på samtliga enheter.

Kultur- och fritidsnämnden kommer också att arbeta kraftfullt med att ändra arbetssätt för att öka intäkterna i anläggningarna som exempel bereda plats i fotbollshallen för externa hyresgäster och förlägga arrangemang ute i samlings-salar för att kunna hyra ut scenerna. Dessutom kommer samtliga taxor och avgifter att revideras och i minsta fall indexeras.

Samarbetet med Eon kommer leda till minskad energiförbrukning på Kungsängens IP och isen kommer inte spolras vid ännu en vinter med plusgrader. Vattnet i simhallens stora bassäng kommer att sänkas med 1-2 grader.

Samtliga scheman samt vikariebehovet kommer effektiviseras med följd att ambitionsnivå, tillgänglighet och kvalité får sänkas.

Effektivisering av nämndens övergripande resurser så som administration, kvalitets- och verksamhetsutveckling behöver genomföras. Detta kommer att få påverkan på uppföljning, stöd till enheterna samt neddragning av ambitionsnivå för utveckling inom nämndens område.

Uppdragsbidragen till föreningarna kommer att omförhandlas under 2020 men ambitionen att sänka kostanden.

Förändringar

Förändringar	Ekonomisk effekt (Tkr)
Kultur- och fritidsnämnden, Underlag till budget 2021	6(9)

Intäkter	
Redan beslutade intäktsökningar med utfall helår 2021	-530
Ökade intäkter simhallen, intäktsökning med 20 %	-400
öka övriga externa intäkter	-300
Nytt avtal med Kvistaberg vilket påverkar socialkontoret. Avtalet utgår från att Kultur- och fritidskontoret inte ska gå med förlust vid uthyrning.	-100
Kostnader drift	
Personal- och prisökningar 2 procent	1 600
Drift nya sporthallen i Kungsängen	1 000
WeEmpower och Bro:n	800
Energibesparingar	-400
Effektivisering av bemanning och minskade öppettider	-750
Effektivisering av ledning och administration	-600
Minska uppdragsbidragen till föreningar	-320
Avskrivningar och internränta	2 800
	2 800

Scenario -2% i ram

Tkr	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Intäkter	9 323	7 349	8 879	8 879	8 879
Kostnader drift	79 305	78 676	78 779	74 148	70 609
Avskrivningar	11 516	12 724	14 350	14 773	14 975
Internränta	2 823	3 599	4 773	4 633	4 477
Nettokostnader totalt	84 321	87 650	89 023	84 675	81 182

Med personal- och prisökningar är scenario -2 i verkligheten - 4 procent vilket motsvarar 3 200 000 kr för Kultur- och fritidsnämnden. Då bör effektiviseringar och intäktsökningar motsvarande 3 200 000 kr vara målet vid - 2 i ram. Det förutsätter dock att nämnden får ramökning för ökade driftkostnader av sporthall och kompensation för att klara fritidsgårdarnas verksamhet med 1 800 000 kr för 2021.

Fritidsgårdarna var underfinansierade vi över gång till Kultur- och fritidsnämnden. Detta löstes med att skapa ett projekt inom sociala investeringsfonden. Projektet WeEmpower tar nu slut vilket betyder att vi inte har finansiering för en heltidstjänst. Dessutom fick nämnden endast kompensation för 9 månader vid uppstart av Bro:n.

För att sätta beloppen i perspektiv till verksamheternas storlekar är 3 200 000 kr en tredjedel av Kulturskolans budget eller hälften av fritidsgårdarnas. Det betyder att mycket stora omställningar kommer behöva göras om kontoret får i uppdrag att genomföra -2 (-4) procent under 2021.

Kultur- och fritidsnämnden kommer att arbeta kraftfullt med att ändra arbetssätt för att öka intäkterna i anläggningarna som exempel bereda plats i fotbollshallen för externa hyresgäster och förlägga arrangemang ute i samlingsalar för att kunna hyra ut scenerna.

Dessutom kommer samtliga taxor och avgifter att revideras och i minsta fall indexeras. Samarbetet med Eon kommer leda till minskad energiförbrukning på Kungsängens IP och isen kommer inte spolats alls under vintersäsongen. Vattnet i simhallens stora bassäng kommer att sänkas med 1-2 grader.

Samtliga scheman samt vikariebehovet kommer effektiviseras med följd att ambitionsnivå, tillgänglighet och kvalitet får sänkas. Detta betyder att vi kan komma att behöva stänga verksamhet vissa kvällar, helger och storhelger. Ungdomsproducenterna kommer få arbeta på schema i fritidsgårdsverksamheten och vi kommer behöva begränsa antalet ungdomar som får komma in på fritidsgårdarna per kväll.

Effektivisering av nämndens övergripande resurser så som administration, kvalitets- och verksamhetsutveckling behöver genomföras. Detta kommer att få påverkan på uppföljning, stöd till enheterna samt neddragning av ambitionsnivå för utveckling inom nämndens område.

Uppdragsbidragen till föreningarna kommer att omförhandlas under 2020 men ambitionen att sänka kostanden.

Kulturskolans administration samt ämnesundervisning minskas.

Förändringar

Förändringar	Ekonomisk effekt (Tkr)
Intäkter	
Redan beslutade intäktsökningar med helårsutfall 2021	-530
Ökade intäkter simhallen, 20 %	-500
Öka övriga externa intäkter	-400
Nytt avtal med Kvistaberg som kommer påverka socialkontoret. Nytt avtal ska utgå från att Kultur- och fritidsnämnden inte ska gå med förlust vid uthyrning.	-100
Kostnader drift	
Personal- och prisökningar, 2 procent	1 600
Ny sporthall drift	1 000
WeEmpower och Bro:n	800
Energibesparingar i simhallen genom att sänka vattentemperaturen med 1-2 grader. Inte spola isen på Kungsängens IP alls under vintersäsongen.	-500
Effektivisering av bemanning och minskade öppettider	-950
Effektivisering administration och ledning	-700
Minska uppdragsbidragen till föreningar.	-320
Minska administration samt ämnen i Kulturskolan	-1 000
Avskrivningar och internränta	2 800
	1 200

3.3 Investeringar

3.3.1 Investeringsbehov

Investeringsprojekt

Tkr	År 2021	År 2022	År 2023	Avskrivningstid antal år	Avskrivning per år	Intern ränta	Övrig drift
Inventarier biblioteken	200			5	40	4	
Inventarier fritidsgårdarna		150		3	50	3	
Underhåll fastigheter fritid	2 000	2 000	2 000	20	100	35	100
Underhåll fastigheter kultur	2 000	2 000	2 000	20	100	35	100
Konstgräsplan Bro IP	2 500			10	250	44	
Arbetsfordon idrottsplatser	300			5	60	5	
Summa	7 000	4 150	4 000		600	126	200

Kommentarer investeringsbehov

- Inventarierna på biblioteken och fritidsgårdarna behöver bytas ut - Det är ett mycket hög slitage på inventarier i offentliga miljöer och det är viktigt att hålla efter så att miljöerna känns trygga och välkomnande. Dessutom visar forskning att det förekommer mer sabotage och förstörelse i ovårdade miljöer.
- Kultur- och fritidsnämndens fastigheter är mycket eftersatta och kräver kontinuerligt underhåll. Besiktningsprotokollen visar på stora behov framöver. De närmaste åren kommer dock bara det absolut nödvändigaste prioriteras för att garantera säkerheten.
- Konstgräsplanen på Bro IP är helt förbrukat och måste bytas ut för att vara brukbart.
- Nytt arbetsfordon till idrottsplatserna då det befintliga fordonet inte är funktionellt eller säkert ur arbetsmiljösynpunkt.

Kommande:

Simhallen är byggd på 70-talet då många andra simhallar i Sverige byggdes. En statusbesiktning kommer genomföras och redovisas för nämnden under 2020. Det finns även behov av en undervisningsbassäng med höj- och sänkbar botten.

Stort behov av att planera för fullstor sporthall i Bro och en matcharena i Kungsängen för att kunna låta föreningslivet växa.

Samtal förs med tekniska avdelningen om att spontanidrottsplatserna med fördel kan placeras hos kultur- och fritid i framtiden. Då detta kräver ett politiskt beslut kommer tekniska avdelningen att redovisa dessa behov.

Anvisningar för budget 2021-2023

2020-01-08

Innehåll

1	Budgetprocessen.....	3
2	Förutsättningar.....	3
2.1	Samhällsekonomiska förutsättningar	3
2.2	Budget 2020-2022.....	4
3	Nämndernas budgetunderlag.....	5
3.1	Nuläge	5
3.2	Budget 2021-2023.....	5
3.3	Investeringar	5

1 Budgetprocessen

Inför budgeten 2021-2023 har tidpunkten för budgetbeslut flyttats fram till beslut i Kommunfullmäktige i juni. Budgetprocessen följer nedanstående datum. Nedan följer ett kortfattat tidsschema.

3 feb	KSO-dialog med respektive ordförande angående anvisningar och förväntningar
13 feb	Skatteunderlagsprognos (SKR)
13 mars	Nämndernas budgetunderlag klart i Stratsys (nämndbehandlat senast 3 april)
15-17 april	KSO-dialog med respektive ordförande angående budgetunderlag
29 april	Skatteunderlagsprognos (SKR)
4 maj	Prognos kostnadsutjämning (SKR)
20 maj	KS beredning
27 maj	KS
10 juni	KF

2 Förutsättningar

2.1 Samhällsekonomiska förutsättningar

I år har konjunkturen i Sverige klart och tydligt dämpats. Inbromsningen i BNP-tillväxten som inleddes för ett år sedan förutses fortsätta även 2020. Den lägre produktionstillväxten sätter redan avtryck på arbetsmarknaden. Att arbetslösheten har bottnat och nu är på väg upp framstår som ett faktum. Konjunkturavmattningen som förutses 2020 är tämligen långsam, i likhet med tidigare bedömningar. Prognosen pekar på att Sverige når en mild lågkonjunktur mot slutet av nästa år. Lågkonjunkturen antas präglas också 2021.

Svensk exportindustri tycks en tid ha klarat sig från den skarpa avmattning som syns exempelvis i Tyskland. En trolig förklaring är de senaste årens försvagning av den svenska kronan, som nu är rekordsvag. Utan ytterligare draghjälp från en ytterligare valutaförsvagning antas den vikande om världskonjunkturen snart dämpa exporten. Nedgången som beräknas är historiskt sett liten, men det efterföljs inte heller av någon snabb rekyl uppåt (under 2020). Såväl fallet som återhämtningen i exportprognosen utgör därmed en mindre men mer utdragen svacka, jämfört med historiska svängningar.

Arbetsmarknadskonjunkturen i Sverige bedöms fortsätta att försvagas nästa år. Efter en obruten förstärkning sedan 2010 ses en vikande sysselsättning och stigande arbetslöshet. Redan det första halvåret i år vittnar om en tydlig

dämpning: både antalet sysselsatta och antalet arbetade timmar visar då en mindre nedgång.

Konsumentpriserna i Sverige beräknas stiga i en något långsammare takt än 2 procent kommande år. Den nyliga nedgången i kpif-inflationen bedöms som tillfällig och mot slutet av 2019 beräknas inflationen åter ligga nära 2 procent.

Efter några år av stigande sysselsättning och stark skatteunderlagstillväxt bromsade skatteunderlaget in markant förra året. SKL:s prognos visar att skatteunderlagets ökningstakt avtar ytterligare, både i år och nästa år. Kalkylen för efterföljande år visar dels att skatteunderlaget växer svagt även 2021, dels att ökningen 2022–2023 istället ligger nära den historiska trendtillväxten.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BNP %	2,3	1,2	1,3	1,8	1,7	1,6
Sysselsättning, timmar %	2,4	1,0	-0,5	-0,1	0,8	0,4
Arbetslöshet %	6,3	6,7	7,1	7,1	6,9	6,9
KPIF %	2,1	1,7	1,8	1,8	1,9	2,0
Realt skatteunderlag	1,1	1,4	0,4	0,3	1,1	1,0

Källa: Sveriges kommuner och landsting (SKL)

2.2 Budget 2020-2022

Mnkr	2019	2020	2021	2022
Nämndernas budgetramar	1577,1	1633,2	1700,0	1831,5
Avgår internränta	-3,4	-9,9	-12,2	-13,3
Pensionskostnader, ej reglerat i PO-pålägg	26,5	26,1	26,8	27,1
Kommunstyrelsen – oförutsett	0,0	11,6	11,6	11,6
Summa verksamhetens nettokostnader	1600,2	1661,0	1726,2	1856,9
Skatteintäkter	1220	1 266,6	1 348,7	1 426,6
Inkomstutjämnning	244,9	264,2	258,5	292,2
Kostnadsutjämnning	94,7	82,8	90,5	117,2
Regleringsbidrag	12,6	30,5	36,3	32,2
LSS-utjämnning	-17,1	-21,3	-21,9	-22,7
Tillskott 10 mdkr till välfärden	9,1	5,7	0,0	0,0
Fastighetsavgift	45,6	47,3	47,3	47,3
Summa skatteintäkter och bidrag	1609,8	1675,8	1759,4	1892,8
Finansnetto	0,0	2,0	2,0	2,0
Summa finansiering	1609,8	1677,8	1761,4	1894,8

Årets resultat	9,6	16,8	35,3	37,9
----------------	-----	------	------	------

I kommunens mål för god ekonomisk hushållning framgår att överskottet i Upplands-Bro ska uppgå till 2 procent av verksamhetens nettokostnader. I planen för 2021 och 2022 har resultatmålet höjts till 2 procent.

3 Nämndernas budgetunderlag

Nämndernas budgetunderlag ska innehålla följande (Mall finns i Stratsys):

3.1 Nuläge

Verksamhetens utfall 2019 ska kommenteras. Om underskott/överskott ska orsaker till dessa förklaras. Även verksamhetens måluppfyllelse ska övergripande kommenteras.

Nämndens budget för 2020 ska kommenteras. Skillnader mellan utfall 2019 och budget 2020 ska beskrivas. Vilka prioriteringar har nämnden gjort i samband med nämndens verksamhetsplan för 2020. Vilka prioriterade insatser finns 2020.

3.2 Budget 2021-2023

Underlaget till budget utgår från ett antal scenarier där nämnden ska beskriva hur dessa kan realiseras. Vilka effektiviseringar kan göras? Hur kan övrig finansiering förändras? Utgångspunkten är att nya behov ska finansieras inom respektive scenario. Prioriteringen inom nämnden ska utgå från de övergripande målen.

För verksamheter som är volymbaserade ska bedömda volymer 2021-2023 redovisas. Bedömningen ska utgå från befintlig befolkningsprognos. Avstämning kommer sedan ske när en ny befolkningsprognos är klar. Detta gäller i skolverksamhet och äldreomsorg.

Verksamheter med stora förändringar i kapitalkostnader ska redovisa förändringar för åren 2021-2023. Detta gäller framförallt Tekniska nämnden och till viss del Kultur- och fritidsnämnden. De ökade kapitalkostnaderna ska redovisas för respektive investering. För övriga nämnder är utgångspunkten att ökade kapitalkostnader ska rymmas inom respektive scenario.

De scenarier som ska redovisas är:

1. 0%, dvs. oförändrad ram
2. -2%

3.2.1 Investeringar

Nämndens investeringsbehov för perioden 2021-2023 ska beskrivas. Befintliga investeringar som löper över planperioden ska inkluderas. I underlaget ska det även framgå hur kapitalkostnader och tillkommande driftkostnader ska finansieras. Utgångspunkten är, som tidigare beskrivits, att kapitalkostnader ska rymmas inom befintlig ram.

Hannah Rydstedt Nencioni
Kultur- och fritidschef
Kultur- och fritidskontoret

Datum 2020-03-16 Vår beteckning KFN 20/0057 Er beteckning

Kultur- och fritidsnämnden

Hannah.Rydstedt@upplands-bro.se

Revidering av taxor för Bro simhall

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar enligt Kultur- och fritidskontorets förslag om revidering av taxor för Bro simhall och sänder det vidare till Kommunfullmäktige för beslut.

Sammanfattning

Kommunen växer och står inför ekonomiska utmaningar framöver då den demografiska utvecklingen innebär att allt fler ska försörjas av allt färre i arbetsför ålder. Dessutom står kommunen inför stora investeringar framöver då vi behöver klara av volymökningarna i samtliga välfärdssektorer.

Simhallens taxor justerades senast 2014 och det är nu inför budgetarbetet naturligt att också dessa taxor revideras.

I underlag till budget 2020 var höjda och reviderade taxor en viktig del för att nämnden ska klara en budget i balans 2020. Dock var inte simhallens taxor med då. Ändringen bör göras omgående efter beslut i Fullmäktige.

Beslutsunderlag

- Kultur och fritidskontorets tjänsteskrivelse den 16 mars 2020.

Ärendet

Nedan följer förslag till nya taxor i simhall och gym samt redovisade skillnader i procent och kronor.

ENTREPRISER SIMHALL

Enkelbiljett	Avgift idag	Nytt förslag	Skillnad %	Skillnad kr
Barn 2-11	20 kr	25 kr	25%	5 kr
Ungdom 12-17	30 kr	35 kr	17%	5 kr
Pensionär	30 kr	35 kr	17%	5 kr
Vuxen 18 år	60 kr	65 kr	8%	5 kr
Familj (1+3)	100 kr	110 kr	10%	10 kr
Familj (2+3)	150 kr	160 kr	7%	10 kr

	Avgift idag	Nytt förslag	Skillnad %	Skillnad kr
Rabatthäfte 10 klipp				
Barn 2-11	150 kr	175 kr	17%	25 kr
Ungdom 12-17	200 kr	220 kr	10%	20 kr
Pensionär	200 kr	220 kr	10%	20 kr
Vuxen 18 år	500 kr	550 kr	10%	50 kr
Familj (1+3)	825 kr	900 kr	9%	75 kr
Familj (2+3)	1 250 kr	1 350 kr	8%	100 kr

	Avgift idag	Nytt förslag	Skillnad %	Skillnad kr
Halvårskort 183 dagar				
Vuxen 18 år	700 kr	800 kr	14%	100 kr
Pensionär	400 kr	450 kr	13%	50 kr

	Avgift idag	Nytt förslag	Skillnad %	Skillnad kr
Helårskort				
Vuxen 18 år	1 200 kr	1 350 kr	13%	150 kr
Pensionär	700 kr	800 kr	14%	100 kr

	Avgift idag	Nytt förslag	Skillnad %	Skillnad kr
Vattengymnastik				
En gång vuxen	60 kr	65 kr	8%	5 kr
En gång pensionär	50 kr	55 kr	10%	5 kr
En gång ungdom fr. 12 år	50 kr	55 kr	10%	5 kr
10-klipp Vuxen	500 kr	550 kr	10%	50 kr
10-klipp Pensionär	400 kr	450 kr	13%	50 kr
Halvårskort Vuxen	1 000 kr	1 100 kr	10%	100 kr
Helårskort Vuxen	1 800 kr	1 950 kr	8%	150 kr
Halvårskort Pens/Ung	1 000 kr	1 000 kr	0%	0 kr
Helårskort Pens/Ung	1 800 kr	1 800 kr	0%	0 kr

	Avgift idag	Nytt förslag	Skillnad %	Skillnad kr
Kombi-Halvårskort				
Sim + Gym	1 500 kr	1 650 kr	10%	150 kr
Sim + Gym Pensionär	800 kr	900 kr	13%	100 kr
Sim + vattengympa	1 500 kr	1 650 kr	10%	150 kr
Sim + vattengympa + Gym	1 800 kr	2 000 kr	11%	200 kr
Sim + vattengympa + Gym pensionär	finns ej i dag	1 500 kr		

Kombi-Helårskort	Avgift idag	Nytt förslag	Skillnad	Skillnad
-------------------------	--------------------	---------------------	-----------------	-----------------

			%	kr
Sim + Gym	2 500 kr	2 750 kr	10%	250 kr
Sim + Gym Pensionär	1 400 kr	1 550 kr	11%	150 kr
Sim + vattengympa	2 500 kr	2 750 kr	10%	250 kr
Sim + vattengympa + Gym	3 000 kr	3 300 kr	10%	300 kr
Sim + vattengympa + Gym pensionär	finns ej i dag	2 000 kr		

ENTREPRISER GYM

	Avgift idag	Nytt förslag	Skillnad %	Skillnad kr
Enkelbiljett				
Vuxen/Pensionär	60 kr	65 kr	8%	5 kr

	Avgift idag	Nytt förslag	Skillnad %	Skillnad kr
Månadskort				
Vuxen/Pensionär	300 kr	350 kr	17%	50 kr

	Avgift idag	Nytt förslag	Skillnad %	Skillnad kr
Halvårskort 183 dagar				
Vuxen 18 år	1 000 kr	1 100 kr	10%	100 kr
Pensionär	400 kr	450 kr	13%	50 kr

	Avgift idag	Nytt förslag	Skillnad %	Skillnad kr
Helårskort				
Vuxen 18 år	1 800 kr	1 900 kr	6%	100 kr
Pensionär	finns ej i dag	850 kr		

HYRA BASSÄNG

	Avgift idag	Nytt förslag	Skillnad %	Skillnad kr
Bassäng				
Stora bassängen Utanför ordinarie öppettider		1000 kr/timme *		
Lilla bassängen C-kund och D-kund	300 kr	400 kr	33%	100 kr

*Simklubb simmar utan kostnad

Kombi-Halvårskort

Sim + Gym	1 500 kr	1 650 kr	10%	150 kr
Sim + Gym Pensionär	800 kr	900 kr	13%	100 kr
Sim + vattengympa	1 500 kr	1 650 kr	10%	150 kr

Sim + vattengympa + Gym	1 800 kr	2 000 kr	11%	200 kr
-------------------------	----------	----------	-----	--------

Kombi-Helårskort

Sim + Gym	2 500 kr	2 750 kr	10%	250 kr
Sim + Gym Pensionär	1 400 kr	1 550 kr	11%	150 kr
Sim + vattengympa	2 500 kr	2 750 kr	10%	250 kr
Sim + vattengympa + Gym	3 000 kr	3 300 kr	10%	300 kr

GYM
Enkelbiljett Avgift idag Nytt Förslag Skillnad % Skillnad kr

Vuxen/Pensionär	60 kr	65 kr	8%	5 kr
-----------------	-------	-------	----	------

Månadskort Avgift idag Nytt Förslag Skillnad % Skillnad kr

Vuxen/Pensionär	300 kr	350 kr	17%	50 kr
-----------------	--------	--------	-----	-------

Halvårskort 183 dagar Avgift idag Nytt Förslag Skillnad % Skillnad kr

Vuxen 18 år	1 000 kr	1 100 kr	10%	100 kr
Pensionär	400 kr	450 kr	13%	50 kr

Helårskort Avgift idag Nytt Förslag Skillnad % Skillnad kr

Vuxen 18 år	1 800 kr	1 900 kr	6%	100 kr
Pensionär	Finns ej	850 kr		

Barnperspektiv

Simhallen bidrar till att skapa en god folkhälsa samt aktiva och välmående invånare. Simhallen är en viktig plats för många barnfamiljer. Det är i vår simhall som många barn skapar vattenvana och lär sig simma med sina vårdnadshavare eller andra vuxna i barnens närhet. Detta bidrar till att minska drunkningsolyckor och tillbud vid vatten. Det är av stor vikt att taxorna hålls i en rimlig nivå för att alla kommuninvånare ska ha möjlighet att besöka vår anläggning.

Kultur- fritidskontoret

Hannah Rydstedt Nencioni

Kultur- och fritidsförvaltningen

Beslut sänds till

- Kommunstyrelsen

Hannah Rydstedt Nencioni
Kultur- och fritidschef
Kultur- och fritidskontoret

Datum 2020-03-18 Vår beteckning KFN 20/0069 Er beteckning

Kultur- och fritidsnämnden

Hannah.Rydstedt@upplands-bro.se

Trygghetsfrämjande åtgärder i Bro 2020

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att skicka vidare ansökan om stöd för projektet *Trygghetsfrämjande åtgärder i Bro 2020* till kommunstyrelsen för beslut. Totalt ansöks om 650 000 kr fördelat på:

- 225 000 kr öppen sporthall
- 200 000 kr till lovaktiviteter
- 225 000kr till JobBron

Sammanfattning

Efter dödsjutningarna i Bro 2019 fanns stor oro att ungdomar nyrekryteras till kriminella gäng. Polisen signalerade då att det var mycket viktigt att kommunen arbetar aktivt för att stävja nyrekryteringen till kriminalitet.

Med hjälp av finansiering från Trygghetsutskottet 2019 kunde mötesplatsen Bro:n fånga upp ungdomarna och utöka sin verksamhet med 'JobBron'.

Bro:n arbetar med lärande processer i olika projekt där ungdomarna skapar aktiviteter och event. Öppen sporthall är ett viktigt exempel på en sådan aktivitet.

2018 fick Upplands-Bro rekvirera drygt 300 000 kr i stadsbidrag till lovaktiviteter som bidrog till att skapa meningsfull och aktiv fritid under loven. Detta stadsbidrag uteblev från och med 2019 enligt regeringsbeslut. Med dessa medel har kostnadsfria hälso- och trygghetsfrämjande aktiviteter skapats under loven i synnerhet på fritidsgårdarna.

Avsaknaden av dessa medel är främst påtagligt i kontorets arbete för att motverka segregation och främja tryggheten i kommunen, på kort och långt sikt.

Därför ansöker Kultur- och fritidsnämnden om stöd för att genomföra projektet Trygghetsfrämjande åtgärder i Bro 2020. Totalt ansöks om 650 000 kr fördelat på:

- 225 000 kr öppen sporthall
- 200 000 kr till lovaktiviteter
- 225 000kr till JobBron

Beslutsunderlag

- Kultur och fritidskontorets tjänsteskrivelse den 18 mars 2019.
- Trygghetsfrämjande åtgärder i Bro 2020

Barnperspektiv

Trygghetsfrämjande åtgärder i Bro 2020 handlar om att förebygga att barn och unga nyrekryteras till kriminella gäng. Det är viktigt att alla barn oavsett socioekonomisk bakgrund erbjuds en meningsfull sommar och känner att de är delaktiga i samhället. De mest drabbade är barn och unga från resurssvaga familjer där avgiftslagda fritidsaktiviteter inte prioriteras. I dessa familjer är det också vanligt att det råder trångboddhet och dessa barn spenderar många timmar på gatan utan sysselsättning. Dessa barn och ungdomar är också de som har störst behov av att aktiveras och sysselsättas med hälsofrämjande aktiviteter under loven för att främja deras personliga utveckling.

Projektet riktar sig i huvudsak till barn och unga mellan 12–20 år, 12-16 år är fritidsgårdens målgrupp och JobBron riktar sig till 16-20 år. De äldre ungdomarna är även mycket viktiga förebilder för de yngre. Verksamheterna genomsyras av barn och ungas egna drivkrafter och målet är att ge målgruppen verktyg att kunna stå på emot destruktiva beteende- och livsmönster.

Kultur- och fritidskontoret

Hannah Rydstedt Nencioni

Kultur- och fritidschef

Bilagor

1. Trygghetsfrämjande åtgärder i Bro 2020

Beslut sänds till

- Kommunstyrelsen

Trygghetsfrämjande insatser i Bro 2020

Kultur och fritidskontoret
2020-03-17

Oshy Liebech Schwartz
072 178 85 14

Innehåll

1	Bakgrund	3
2	Mål.....	4
2.1	Övergripande mål.....	4
2.2	Effektmål.....	4
	Planerade aktiviteter	5
2.3	Beskrivning och omfattning av insatserna	5
2.4	Kostnader	5

1 Bakgrund

Efter dödsjutningarna i Bro i fjol fanns det en stor oro att ungdomar nyrekryteras till kriminella gäng. Polisen signalerade då att det var mycket viktigt att kommunen arbetar aktivt för att stävja nyrekryteringen till kriminalitet och fångar upp ungdomar som befinner sig i riskzon och aktiverar dem i positiva sammanhang. Samtidigt uttryckte många ungdomar oro och frustration över deras chanser att integreras i arbetslivet.

Arbeten är en brinnande och viktig fråga för alla ungdomar men i synnerhet för dem i Bro som i många fall saknar vuxenstöd i detta i sin närmiljö. Med hjälp av finansiering från Trygghetsutskottet 2019 kunde mötesplatsen Bro:n fånga upp ungdomarnas oro och utöka sin verksamhet med en dag i veckan och bedriva verksamheten 'JobBron'.

Via JobBron får ungdomarna möjlighet att bredda sitt kontaktnät och lära känna näringsidkare. Det erbjuds CV-stuga, stöd med jobb- och praktiksökning samt intervjuträning. Viktiga frågor såsom framtidsdrömmar, självbild och normer diskuteras och ungdomarna får träffa lokala förebilder. Dessutom arrangeras det en årlig jobbmässa under sportlovet för att öka ungdomarnas chans att få ett sommar- eller extrajobb.

Många av våra ungdomar har fått ett arbete tack vare stöd och coachning på JobBron, men vi upplever att efterfrågan på stöd kvarstår och det är fler och fler som efterfrågar hjälp och besöker verksamheten. Arbetet med ungdomarna kring jobbfrågan är viktigt för att motverka segregation och främja tryggheten i kommunen. Vi ser att det behövs både på kort och långt sikt, därför söker vi stöd från Kommunstyrelsen för att kunna fortsätta arbeta med JobBron även i fortsättningen.

Som en del av JobBron arbetar vi även med att stärka de goda förebilderna i Bro och skapa tillfällen där unga kan samla erfarenheter som kan stärka deras konkurrenskraft på arbetsmarknaden. Vi arbetar med lärande processer i olika projekt där ungdomarna skapar aktiviteter och event. Dessutom finns det möjlighet att arbeta som unga ledare i det öppna sporthall på helgerna och driva aktiviteter för andra unga. Finansiering av öppna sporthallen i Bro ryms inte i budget men är en otrolig viktig förstärkning av verksamheten på helgerna då besökartalen är höga och många ungdomar har överskottsenergi i kroppen och mår bra av att röra på sig. Att låta våra lokala förebilder driva aktiviteter har även en positiv effekt på deltagandet, vilket är viktigt utifrån folkhälsoperspektivet.

2018 fick Upplands-Bro rekvirera drygt 300 000 kr i stadsbidrag till lovaktiviteter som bidrog till att skapa meningsfull och aktiv fritid under loven för barn och unga i kommunen. Detta stadsbidrag uteblev 2019 enligt regeringsbeslut. Kultur och fritidskontoret har med dessa medel kunnat skapa kostnadsfria hälso- och trygghetsfrämjande aktiviteter i kontorets verksamheter under loven i synnerhet på fritidsgårdarna. Under 2018 genomfördes en rad olika aktiviteter under loven, exempelvis Lovdisco, filmvisningar, Workshops i

konst, serieteckning, cirkusskola, dans, design, musik och drama, dagsutflykt till Romme, jump-yard, spökvandring, musikworkshop, hinderbana i simhallen, klätteraktiviteter, utflykter, grillning, konserter mm. I år har vi inte möjlighet att erbjuda lika många aktiviteter då finansiering saknas.

Avsaknaden av dessa medel är främst påtagligt i kontorets arbete för att motverka segregation och främja tryggheten i kommunen, på kort och långt sikt. De mest drabbade är barn och unga från resurssvaga familjer där avgiftslagda fritidsaktiviteter inte prioriteras. I dessa familjer är det också vanligt att det råder trångboddhet och dessa barn spenderar många timmar på gatan utan sysselsättning. Dessa barn och ungdomar är också de som har störst behov av att aktiveras och sysselsättas med hälsofrämjande aktiviteter under loven för att främja deras personliga utveckling.

Då kommunen i nuläget befinner sig i denna känsliga situation är dessa insatser mycket betydelsefulla för fortsatt positiv utveckling i Bro. Det är viktigt att det erbjuds meningsfulla aktiviteter för unga under hela året.

2 Mål

2.1 Övergripande mål

Att främja och säkra tryggheten i kommunen genom att skapa aktiviteter för en aktiv och meningsfull fritid, skapa arbetstillfällen samt att stödja ungdomar i deras vuxenblivande.

2.2 Effektmål

- Att skapa en trygghet i Bro.
- Att stävja nyrekrytering till kriminella gäng och social oro kopplat till ungas missnöje.
- Att främja integration, motverka segregation och skapa nya kontaktytor mellan barn med olika social bakgrund.
- Att barn och unga hittar nya intressen och provar nya aktiviteter.
- Insatserna kommer skapa goda relationer med näringslivet och civilsamhället.
- Att unga stimuleras till arbete och framtidstro.

Planerade insatser

2.3 Beskrivning och omfattning av insatserna

JobBron:

Verksamheten bedrivs på torsdagar. Kvällen bemannas av tre fritidsledare varav två med erfarenhet av arbetsstöd och brett kontaktnät i näringslivet.

- Individuell och kontinuerligt stöd i jobbsökandet, coachning i cv-skrivning, jobbsökarstöd och intervjuträning.
- Studiebesök hos olika företag i syfte att främja ungas kontaktnät med företag samt inspirera till olika yrken.
- Bro:n bjuder in företag och gästföreläsare i syfte att främja nätverkandet och skapa möjligheter till praktik/lärlingsplats, samt inspirerar till yrkesval och egenföretagande.
- Samarbete med flera av kommunens verksamheter och viktiga aktörer.

Bro:n är en väldigt populär plats att vara på för våra ungdomar och personalen har lyckats att skapa fina och trygga relationer med ungdomarna. Kompisar är en viktig skyddsfaktor för ungdomarnas utveckling men kan även innebära en risk om destruktiva kamratgäng och beteenden är attraktiva och därför är det väldigt viktigt att vi fortsätter stödja ungdomarna i viktiga frågor för dem. Vi ser även att arbetet med jobbfrågan på just Bro:n har en positiv påverkan på ungdomarnas engagemang och i att arbeta med hälsofrämjande frågor då ungdomarna själva stödjer, influerar och inspirerar varandra.

Öppna sporthall:

Öppna sporthallen har varit öppet på helgerna, fredag-söndag mellan 19-23 och bemannats av två unga ledare med stöd och handledning av en fritidsledare från fritidsgården på fre-lör. Under de första timmarna riktas aktiviteterna till de yngre ungdomarna medan de senare timmarna riktas till de äldre.

2.4 Kostnader

Det förebyggande arbetet med att säkerställa utbudet av meningsfulla aktiviteter för unga i Bro, samt med att möjliggöra fortsatt verksamhet inom JobbBro:n innebär följande kostnader:

Öppensporthallen i Bro hela 2020: 225 tkr*
Lovaktiviteter: 200 tkr, 100 tkr var till Bro fritidsgård och Bro:n.
JobbBro:n hela 2020: 225 tkr*
Total: 650 tkr

*Kostnaden inkluderar löner samt kostnader för aktiviteter och material.

Sara Hagström Yamamoto
Verksamhetsansvarig Kulturenheten
Kultur- och fritidskontoret

Datum 2020-03-09 Vår beteckning KFN 18/0023 Er beteckning

Kultur- och fritidsnämnden

Sara.HagstromYamamoto@upplands-bro.se

Samrådsyttrande - Detaljplan för Tibbleängen, del av Kungsängens-Tibble 1:470 m fl

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden antar Kultur- och fritidskontorets förslag till yttrande som sitt eget och överlämnar det till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Enligt beslut i Samhällsbyggnadsutskottet 29 januari 2020 § 1, sänds förslag till detaljplan för Tibbleängen (del av Kungsängens-Tibble 1:470 m.fl.), nr 0801, ut för utställning enligt regler för normalt förfarande, Plan- och bygglagen (ÄPBL 1987:10).

Planområdet ligger i Gröna dalen och omfattar del av fastigheten Kungsängens-Tibble 1:470 samt del av de kommunala fastigheterna Kungsängens-Tibble 1:3, Kungsängens-Tibble 1:41 och Ekhammar 4:269. Planen avgränsas i norr av ett radhusområde som ligger norr om Hjortronvägen, Tibble torg med skolor och bostäder i väster, en öppen grönyta samt ekskog i öst, Kungsängens kyrka i sydost, och i söder ett öppet parkrum och en skogsbeklädd kulle. Området omges av befintliga gång- och cykelvägar och är i dagsläget obebyggt.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra byggnation av 110-120 nya lägenheter i flerbostadshus och cirka 65 rad- och kedjehus. Målet med att låta dessa typologier samsas är att få till ett trivsamt, blandat bostadsområde som erbjuder olika boendeformer och kännetecknas av en mänsklig skala. Den nya bebyggelsen ska möta upp Gröna dalens parkrum med småhus i två plan och sekundärentréer ut mot parken, vilka anses viktiga från trygghetssynpunkt. Att bebyggelsen möter omgivande natur, kulturmiljö och befintlig bebyggelse på ett bra sätt är elementärt för detta projekt. Hållbarhetsaspekten är vägledande – lektytor anläggs, dagvatten renas och fördröjs, grönytor förstärks och lyfts fram. Projektet ska bidra till utvecklingen av Gröna dalen.

Kultur- och fritidskontorets yttrande

Det är bra att planen har som utgångspunkt att bebyggelsen ska möta Gröna dalens parkrum och omgivande kulturmiljöer på ett bra sätt. Det är positivt att en sådan ambition också syns i konkret genomförande, med att antalet bostäder minskats till sammanlagt ca 180 st och hushöjderna minskats.

Detaljplanen innehåller dock inga överväganden kring kulturmiljön i avsnittet Miljökonsekvenser och behöver kompletteras på den punkten. Kulturmiljöunderlaget som gjorts för planområdet inför Planprogram för Ekhammar behöver arbetas in i planbeskrivningen. I avsnittet behöver det också finnas ett tydligt resonemang kring siktlinjer i jämförelse med kulturmiljöunderlagets ställningstagande och en bedömning om de öppningar i bostadsområdet som nu finns kan anses vara tillräckliga för att skapa siktlinjer enligt gestaltningsprogrammets ambition.

Det är mycket viktigt att planbeskrivningens åtgärd att öppna upp Hjortronvägen för genomfartstrafik utreds och utförs på ett medvetet sätt så att de inte skadar Tibbleområdets bärande värden, särskilt då trafiksepareringen. Ett sådant resonemang behöver tillföras planbeskrivningen.

Det nya planförslaget innebär förbättringar för fritidsaktiviteter genom att en lekplats och en aktivitetsyta nu finns med i planen. Lekplatsen och aktivitetsytan föreslås byta plats för att de ska samspela bättre med omgivande miljö och finnas där de som använder ytorna rör sig.

Beslutsunderlag

- Kultur- och fritidsnämndens tjänsteskrivelse med yttrande den 3 mars 2020.
- Samrådshandlingar, förslag till detaljplan Detaljplan för Tibbleängen, del av Kungsängens-Tibble 1:470 m fl, Kungsängen nr 0801, KS 15/0024.

Ärendet

Enligt beslut i Samhällsbyggnadsutskottet 29 januari 2020 § 1, sänds förslag till detaljplan för Tibbleängen (del av Kungsängens-Tibble 1:470 m.fl.), nr 0801, ut för utställning enligt regler för normalt förfarande, Plan- och bygglagen (ÄPBL 1987:10).

Planområdet ligger i Gröna dalen och omfattar del av fastigheten Kungsängens-Tibble 1:470 samt del av de kommunala fastigheterna Kungsängens-Tibble 1:3, Kungsängens-Tibble 1:41 och Ekhammar 4:269. Planen avgränsas i norr av ett radhusområde som ligger norr om Hjortronvägen, Tibble torg med skolor och bostäder i väster, en öppen grönyta samt ekskog i öst, Kungsängens kyrka i sydost, och i söder ett öppet parkrum och en skogsbeklädd kulle. Området omges av befintliga gång- och cykelvägar och är i dagsläget obebyggt.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra byggnation av 110-120 nya lägenheter i flerbostadshus och cirka 65 rad- och kedjehus. Målet med att låta dessa typologier samsas är att få till ett trivsamt, blandat bostadsområde som erbjuder olika boendeformer och kännetecknas av en mänsklig skala. Den nya bebyggelsen ska möta upp Gröna dalens parkrum med småhus i två plan och

sekundärentréer ut mot parken, vilka anses viktiga från trygghetssynpunkt. Att bebyggelsen möter omgivande natur, kulturmiljö och befintlig bebyggelse på ett bra sätt är elementärt för detta projekt. Hållbarhetsaspekten är vägledande – lektytor anläggs, dagvatten renas och fördröjs, grönytor förstärks och lyfts fram. Projektet ska bidra till utvecklingen av Gröna dalen.

Kultur- och fritidskontorets yttrande

Det är bra att planen har som utgångspunkt att bebyggelsen ska möta Gröna dalens parkrum och omgivande kulturmiljöer på ett bra sätt samt att planen där arbetat medvetet med topografin. Det är positivt att en sådan ambition också syns i konkret genomförande, med att antalet bostäder minskats till sammanlagt ca 180 st och hushöjderna minskats till 3-4 våningar inom en begränsad yta av planområdet.

I tidigare yttranden har Kultur- och fritidskontoret lyft fram risken av barriäreffekt. Som planen nu är utformad har den risken minskat. Förutsättningar finns för allmänheten att röra sig genom området samt befintliga gång- och cykelvägar stärks.

Kulturmiljö

Planområdet ligger nära flera centrala kulturmiljöer i Kungsängens historia som Ekhammars gård och Kungsängens gamla sockencentrum sedan medeltid runt Kungsängens (tidigare Näs) kyrka samt hembygdsgården närmast i söder. Inom hembygdsgårdens område finns en huvudbyggnad från den under 1800-tal utskiftade Näs kyrkby kvar på ursprunglig plats.

Detaljplanen innehåller inga överväganden kring kulturmiljön i avsnittet Miljökonsekvenser. En orsak kan vara att det behövs skapas en förståelse om att inte bara naturmiljö utan också kulturmiljö ingår i miljökonsekvenser. Planbeskrivningen behöver därför kompletteras med konsekvenser för kulturmiljö under avsnittet ”Konsekvenser för planens genomförande”. En kulturmiljöutredning som gjordes 2016 inför planprogram för Ekhammars gård omfattar också området för aktuell detaljplan. Trots det tas den inte med som underlag till detaljplanen. Kulturmiljöutredningen och dess ställningstaganden som berör planområdet (se område C och område F i kulturmiljöutredningen) bör synliggöras i detaljplanen.

Det är viktigt att bemärka att en oundviklig konsekvens av detaljplanen är att Gröna dalen blir trängre inom detta område. Gröna dalen har idag stora rekreativa kvaliteter som ett stort och centralt grönområde där flera tidsringar i Kungsängens historia enkelt kan upplevas. Gröna dalen som område är därför känsligt för förändringar och exploateringar genom bostadsbebyggelse inom området, vilket påverkar både landskapsbilden i sig och människors upplevelse av landskapet och dess historia.

Bärande karaktärer för kulturmiljön inom Gröna dalen för kommunen att värna är:

- Öppna gräsytor
- Uppvuxna träd och alléer
- Trädridåer och inramande grönska
- Siktlinjer över området
- Kyrkan och klockstapeln som landmärke

Därtill kan läggas den gamla häradsvägen som passerar Gröna dalen i söder och grenar av norrut längs Gröna dalen samt Ekhammars gård och övriga höjder i den öppna marken som landmärken i området.

Detaljplanen för Tibbleängen innebär negativ konsekvens för främst två av de uppräknade karaktärerna: *öppna gräsytor* och *siktlinjer* över området. Landskapet inom planområdet och dess omgivningar har en lång användning som går tillbaka till förhistorisk som åker- ängs- och betesmark.

En stor del av den öppna gräsyta som blir kvar kommer att användas till Park. I arbetet med parken bör det vara en ledstjärna att bevara och förstärka den kvarvarande historiska läsbarheten i landskapet istället för att omdana topografin och växtligheten till en konstruerad park (med undantag av dagvattendammen som behöver förläggas i området). Detta bör följas upp i genomförandebeskrivningen och avtal för att ambitionen ska efterlevas.

I planbeskrivningen står (med hänvisning till Gestaltningssprogrammet) att viktiga siktlinjer bevaras och förstärks genom huskropparnas placering och riktning:

- Längs Gröna dalen
- Genom bebyggelsen upp mot kullen vid Tibble torg i väst
- I nord-sydlig riktning, tvärsöver Hjortronvägen och in på flerbostadshusens innergård
- Upp mot kullen vid Ekhammars gård i öst
- Runt kyrkogårdens hörn
- Mot klocktornet och kyrkan

Det är fint att bebyggelsens placering i landskapet följer Gröna dalen, men dess utformning i radhuslängor medför att siktlinjer från områdets NV och V del mot Ekhammars gård till stor del stängs. Det går inte att hitta några visualiseringar av perspektiv som visar på att de siktlinjer som räknas upp verkligen ”bevaras och förstärker (se planbeskrivningens formulering) en synlig kontakt mot viktiga hållpunkter som Ekhammars gård samt kyrkan med klockstapeln. Detaljplanen har modifierat siktlinjerna från den siktlinje som anges som viktig i kulturmiljöutredningen: Från planområdets nordvästra del

mot Ekhammars gård. Detaljplanen behöver göra avvikelsen synlig och motivera anledningen till detta.

Den vänstra kartan visar befintliga rörelsemönster i form av gång- och cykelvägar (små prickar) och körvägar (stora prickar). Den högra visar viktiga siktlinjer. De mot kyrkan och klockstapel från dalgången i norr är otydliga under lövad period.

Definierade siktlinjer i kulturmiljöutredningen och i gestaltungsprogrammet (bild längst till höger).

I en nyligen utförd kulturmiljöutredning som utgör ett underlag till den fördjupade översiktsplan över Kungsängen som är under framtagande pekas bostadsområdet Tibble, som finns direkt väster om planområdet i fortsättningen av Hjortronvägen, ut som ett särskilt värdefullt område (PLB 8 kap. 13§, PBL 2 kap. 6§). Tibbleområdet har mycket välbevarade byggnader och andra tidstypiska drag från det tidiga 1970-talet. I ett särskilt värdefullt område ska dess bärande karaktärsdrag bevaras. Ett sådant för Tibbleområdet är den utpräglade trafiksepareringen utan genomfartstrafik. I Planbeskrivningen planeras att Hjortronvägen öppnas för genomfartstrafik för alla för att bostadsområdet ska kunna nå enkelt västerifrån. I nuläget är vägen endast öppen för genomfartstrafik för bussar. Det är mycket viktigt att åtgärden utreds och utförs på ett medvetet sätt så att de inte skadar Tibbleområdets bärande värden, däribland trafiksepareringen. Ett sådant resonemang behöver tillföras planbeskrivningen.

Fritid

Kultur- och fritidsnämnden anser att det nya förslaget innebär förbättringar genom att en lekplats och en aktivitetsyta nu finns med i planen. Därtill dagvattenlösningar som ger ett attraktivt tillskott i boendemiljön.

När det gäller lekplatsen och aktivitetsytan föreslås att dessa byter plats. En naturlekplats passar bättre i anslutning till den skogsklädda kullen. När det gäller aktivitetsytan som benämns ”pedagogisk yta” liknar den mest en lekplats på referensbilderna. Profilen för aktivitetsytan föreslås vara mer utegym och rikta sig till ungdomar och vuxna. En ändrad placering av aktivitetsytan

(utegymet) som är mer orienterat mot sporthallar och skola samt stråket genom Gröna Dalen är att föredra.

Barnperspektiv

Detaljplanen försämrar läsbarheten i landskapet i Gröna dalen och påverkar på så sätt barns möjlighet att uppleva historien i sin livsmiljö. Samtidigt innebär detaljplanen ett tillskott på bostäder anpassade för barn i rekreativt grönstråk med närhet till lekplatser och natur, vilket är positivt ur barnperspektiv. En ny lekpark planeras inom planområdet samt en aktivitetsyta, vilket också är en positiv konsekvens för barn. Om den planerade parken kan utformas med hänsyn till landskapsbild och landskapets historiska läsbarhet samt lyfta fram historien i omgivningarna kan det delvis kompensera förlusten av läsbarhet och främja barnens förståelse av sin livsmiljö.

Kultur- och fritidskontoret

Hanna Rydstedt Nencioni

Kultur- och fritidschef

Bilagor

1. Samrådshandlingar, förslag till detaljplan Detaljplan för Tibbleängen, del av Kungsängens-Tibble 1:470 m fl, Kungsängen nr 0801, KS 15/0024.
2. Kulturmiljöutredning Ekhammars gård, 2016-06-14.

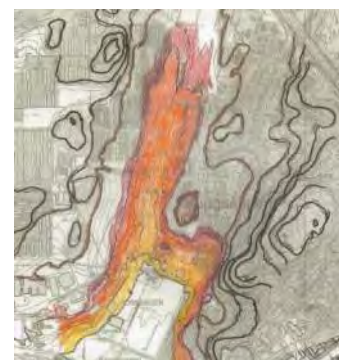
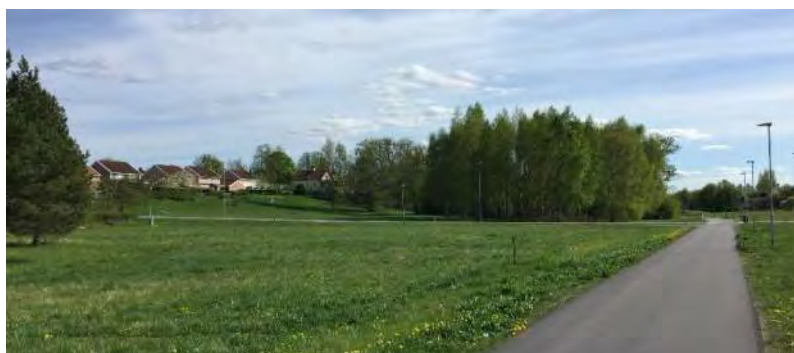
Beslut sänds till

- Kommunstyrelsen

PM

UPPDRAG Kulturmiljöutredning Ekhammar	UPPDRAGSLEDARE Maria Westerdahl	DATUM 2016-06-14
UPPDRAGSNUMMER 3562008000	UPPRÄTTAD AV Maria Westerdahl	

Kulturmiljöutredning Ekhammars gård

Innehållsförteckning

Kulturmiljöutredning Ekhammars gård	1
Innehållsförteckning	2
Sammanfattning	3
Inledning	4
Förord	4
Bakgrund och syfte	4
Metod och avgränsningar	4
Lagrum	4
Formella skydd inom området	5
Tidigare ställningstaganden	7
Kulturhistorisk analys	9
Historik	9
Landskapsbildsanalys inkl. nulägesbeskrivning	16
Slutsatser kring kulturhistoriska värden	18
Förslag till riktlinjer för kommande planering	22
Källor	25

Sammanfattning

Sweco Architects, Studio Kulturmiljö har fått i uppdrag av Entré i Stockholm AB att utföra en kulturmiljöutredning för området kring Ekhammars gård i Kungsängen, Upplands Bro kommun.

Ekhammars gård är belägen norr om Kungsängens kyrka i Upplands-Bro kommun. Ägaren till Ekhammars gård har uttryckt intresse för att förtäta området kring gården med bostadsbebyggelse. Upplands-Bro kommun har av den anledningen beslutat att upprätta ett planprogram för Ekhammars gård, där även kommunägd tidigare oexploaterad mark berörs. Eftersom området omfattar flera av Kungsängens kulturhistoriskt intressantaste miljöer och tidigare förslag till exploatering innebar att en del av detaljplanen hävdades för att bättre beakta kulturhistoriska värdena på området, har denna kulturmiljöutredning genomförts för att fungera som ett underlag för programarbetet.

Sammantaget bedömer författarna till denna kulturmiljöutredning att de slutsatser kring värden och sårbarhet för förändringar, som drogs i yttrande över detaljplan 1980 liksom värdering i det fördjupade kulturmiljöprogrammet från 2001, fortfarande står sig avseende värden kring Kungsängens kyrka, Ekhammars gård och hembygdsgården.

Två områden har identifierats som möjliga för ny bebyggelse men ur kulturmiljösynpunkt finns flera områden som bör undantas för exploatering. Kring Kungsängens kyrka, Ekhammars gård och ett i dagsläget öppet område mellan kyrkan, hembygdsgården och Ekhammars gård med del av en f.d. häradsväg bör en skyddszon undantas från exploatering. Eventuell ny bebyggelse i norra delarna av dessa skyddszoner resp. vid Ekhammars gård behöver anpassas till befintlig byggelse inom Ekhammars gård, Kungsängens kyrka och hembygdsgården avseende utformning, skala och placering. Ett helhetsgrepp bör studeras för Gröna dalen för att överväga lämplig framtida utveckling med hänsyn till kulturmiljövärden, landskapsbild, rekreation och dagvatten.

Flygfoto över nordvästra Kungsängen med de aktuella områdena utpekade. Foto från Fornsök, <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsök/>

Inledning

Förord

Sweco Architects, Studio Kulturmiljö har fått i uppdrag av Entré i Stockholm AB att utföra en kulturmiljöutredning för området kring Ekhammars gård i Kungsängen, Upplands Bro kommun.

Kulturmiljöutredningen har tagits fram av Maria Westerdahl, landskapsarkitekt med kulturmiljöinriktning, som var uppdragsansvarig, liksom av bebyggelseantikvarien Saara Gröhn. Samtliga analyskisser är gjorda av Maria Westerdahl. Foton är tagna av Saara Gröhn.

Bakgrund och syfte

Ekhammars gård är belägen direkt norr om Kungsängens kyrka i Upplands-Bro kommun. Ägaren till Ekhammars gård har uttryckt intresse för att förtäta området kring gården med bostadsbebyggelse. Upplands-Bro kommun har av den anledningen beslutat att upprätta ett planprogram för Ekhammars gård, där även kommunägd tidigare oexploaterad mark omfattas. Eftersom flera av Kungsängens kulturhistoriskt intressantaste miljöer kan beröras av programförslaget, och tidigare förslag till exploatering innebar att en del av detaljplanen hävdades för att bättre beakta kulturhistoriska värdena på området, har denna kulturmiljöutredning genomförts för att fungera som ett underlag för programarbetet.

Metod och avgränsningar

Uppdraget har utförts enligt följande: platsbesök för att studera landskapet och kulturmiljön, kart- och litteraturstudie, historisk analys och landskapsbildsanalys genom analyskisser.

Lagrum

Kulturmiljölag (1998:950)

Kulturmiljölagens (KML) övergripande syfte är att säkra nuvarande och kommande generationers tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. I kulturmiljölagen finns bestämmelser om fornlämningar, byggnadsminnen, kyrkliga kulturminnen, kulturföremål och ortnamn. Enskilda eller myndigheter som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas. Länsstyrelsen har tillsyn över länets kulturmiljöarbete och beslutar om tillstånd enligt kulturmiljölagen. Riksantikvarieämbetet har en övergripande tillsyn över landets kulturmiljöarbete.

Fornminnen

Enligt 2 kapitlet KML skyddas fornlämningar, som har tillkommit före 1850, har blivit till genom äldre tiders bruk, och som är varaktigt övergivna. Till en fornlämning, på land, sjö- eller havsbotten, hör ett skyddat fornlämningsområde, vilket behövs för att förstå lämningen med hänsyn till dess art och betydelse. Fornlämningsområdets fysiska omfattning varierar och bestäms av länsstyrelsen.

Med övrig (kulturhistorisk) lämning avses bland annat typer av lämningar som enligt Riksantikvarieämbetets bedömning uppfyller fornlämningsrekvisiten men kan antas ha tillkommit

4 (25)

PM
2016-06-14

1850 eller senare, och därför inte bedöms som fornlämningar. Om länsstyrelsen bedömer att det från områdets fornlämningsbild inte kan utslutas att det finns ytterligare fornlämningar i området kan en arkeologisk utredning krävas.

Kyrkliga kulturminnen

Enligt 4 kapitlet i KML ska kyrkliga kulturminnen vårdas och underhållas så att dess kulturhistoriska värde inte minskar och så att dess utseende och karaktär inte förvanskas. Skyddet innefattar kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser som invigts för Svenska kyrkans gudstjänst och ägdes eller förvaltades av Svenska kyrkan den 1 januari år 2000.

Plan- och bygglag (2010:900)

Plan- och bygglagen (PBL) reglerar planläggningen av mark- och vattenområden samt byggande. Vid all planläggning ska hänsyn tas till kulturvärdena. I PBL finns både allmänna och särskilda hänsynsregler för kulturmiljön.

I den juridiskt bindande detaljplanen fastställs rätten att bygga men också skyldigheten att bevara något om det finns särskilda skäl, såsom höga kulturhistoriska värden.

I 2 kapitel PBL preciseras ett antal allmänna intressen. Där anges hänsynstagande till stads- och landskapsbilden samt platsers natur- och kulturvärden. Bebyggelsens särskilda historiska, kulturhistoriska miljömässiga och konstnärliga värden ska skyddas och befintliga karaktärsdrag respekteras och tas tillvara.

Enligt 8 kapitel 13 § får en byggnad, som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, inte förvanskas. Förbudet gäller även andra anläggningar som är bygglövspliktiga, tomter i de avseenden som omfattas av skyddsbestämmelser i en detaljplan eller i områdesbestämmelser samt allmänna platser och bebyggelseområden.

Formella skydd inom området

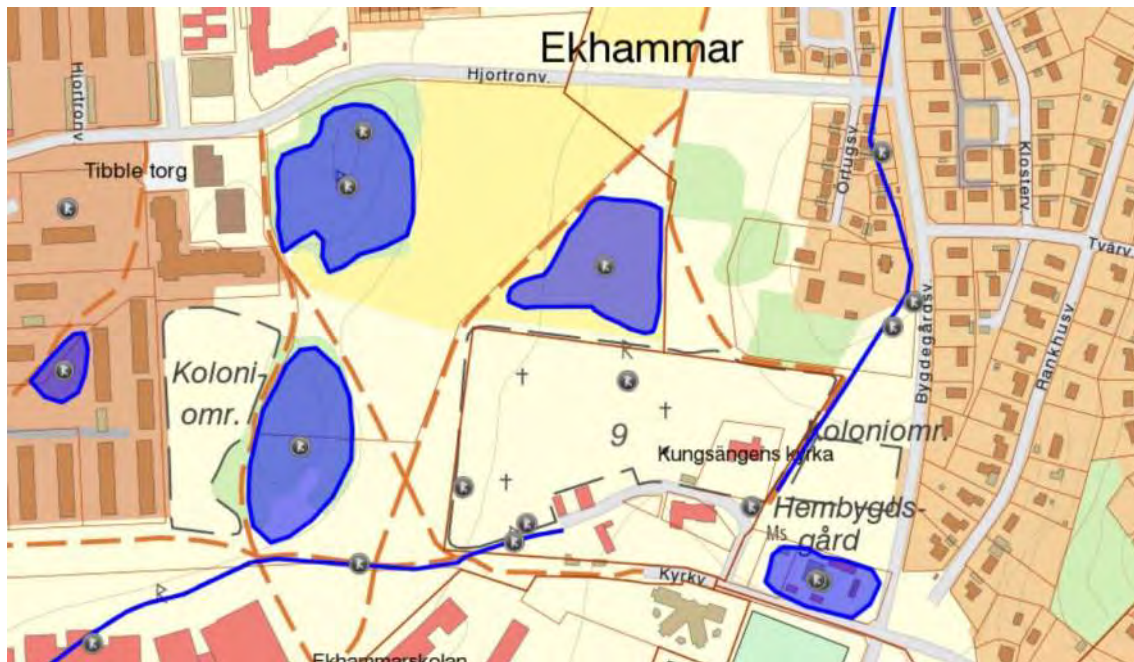
Fornlämningar

Fornlämningar i anslutning till programområdet utgörs av både fast och övriga kulturhistoriska lämningar. På moränkullen väster om dalgången och direkt söder om Hjortronvägen återfinns fasta fornlämningar i form av gravfält, Raä 9:1, och hållristning, Raä 9:2. På moränkullen väster om kyrkogården återfinns Raä 22:1, som är en plats med tradition/dansbana och klassad som övrig lämning. Inom kyrkogården finns också fler lämningar.

Följande kända lämningar skyddade enligt 2 kap. KML finns inom eller i direkt anslutning till programområdet:

- Raä 95:3 som är den gamla häradsvägen öster Ekhammars väg samt Raä 95:1 och Raä 95:2 som är vägmärken (flyttade) invid den gamla häradsvägen. Alla tre är klassade som övriga lämningar.

- Råa 105:1 Hembygdsgård och Raå 105:2 Fyndsamling inom hembygdsgården. Samtliga är klassade som övriga lämningar.
- Raå: 233, som är utgrävd fyndplats för äldre mynt direkt norr om kyrkogården och är klassad som övrig lämning.
- Raå 14:1, som är ett minnesmärke utanför kyrkogårdens sydvästra hörn och är klassad som övrig lämning.

Karta över området kring Kungsängens kyrka och Ekhammars gård med kända fornlämningar markerade på kartan. Karta från Fornsök, <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/>.

Kyrkliga kulturminnen

Kungsängens kyrka och kyrkogård är skyddade enligt 4 kap. KML.

Detaljplan

För det aktuella området gäller tre olika detaljplaner.

För söder om Ekhammars gård gäller dels en gammal detaljplan från 1968 (Dpnr 6702) samt en detaljplan från 1980 (Dpnr 7707). För området norr om Ekhammars gård gäller detaljplan från 1984 (Dpnr 8004).

Plan 8004 har bestämmelse Bq som omfattar bebyggelsen norr om Ekhammars gård och anger att: *"Inom med Bq betecknat område får inte uppföras nybyggnad eller befintlig byggnads yttre inte så förändras att dess utformning och allmänna karaktär förvanskas, med hänsyn till närbelägen kulturhistoriskt värdefull byggnad."* Marken nordväst om Ekhammars gård är betecknat som parkmark och ska således användas för allmänt ändamål.

6 (25)

PM
2016-06-14

Plan 7707 omfattar huvudbyggnaden och arrendatorsbostaden på Ekhammars gård och för dem gäller bestämmelsen BQ, Bostäder, kulturresevat, vilket innebär att "område får användas endast för bostadsändamål och skall utgöra resevat för befintlig, kulturhistoriskt värdefull bebyggelse".

En del av plan 7707 upphävdes enligt beslut av regeringen, och således gäller detaljplan 6702 från 1967 för området sydost om Ekhammars gårds huvudbyggnad, dvs. den delen som omfattar trädgårdsmästarbostaden.

Tidigare ställningstaganden

Beslut om upphävande av del av Stadsplan 7707, regeringsbeslut 1980-12-04

Regeringen hävde en del av tidigare detalj-/stadsplan. I beslut från 1980 anfördes följande baserat på riksantikvarieämbetets yttrande:

"Från kulturhistorisk synpunkt har bebyggelsen och den samlade miljön kring Kungsängens kyrka i den s. k. kulturtriangeln sitt värde framförallt genom att den representerar ett ännu väl bevarat äldre typiskt sockencentrum inom ett samhälle som för övrigt urbaniserats och helt förändrats på något årtionde. I området kring kyrkan hör också den ditflyttade hemgårdsgården på ett naturligt sätt. Det kulturhistoriska värdet inskränker sig inte enbart till själva byggnaderna utan även de äldre vägsträckningarna, hägnaderna och vegetationen med bl.a. äldre lindar, ekar och kastanjer. Ekhammars gård med Corps de logiet från 1820-talet utgör också en kulturhistoriskt värdefull enhet. Bebyggelsen är typiskt belägen på en "hammare", d.v.s. moränkulle. Tillsammans med gårdstunet och den parkliknande trädgården utgör den en sista länk i en kontinuerlig agrar bosättning från järnåldern fram till dagens samhälle."

Fördjupat kulturmiljöprogram för Upplands-Bro kommun 1999-2000

I Fördjupat kulturmiljöprogram för Upplands-Bro kommun från 2001 ges följande motiv för bevarande av området kring Kungsängens kyrka:

"Kungsängens medeltida kyrka med sin kyrkomiljö, häradsvägen och Näs hembygdsgård utgör sammantaget en värdefull kulturhistoriskt värdefull miljö. Ekhammars gårds kvarvarande miljö har i sig inget högt kulturhistoriskt värde men kompletterar kyrko-, väg- och hembygdsmiljön så det bildas ett större rofyllt område. Ekhammars gårds gamla trädgård bidrar mycket till områdets skönhetsvärde. Områdets kulturhistoriska värde ska ses i ett lokalt perspektiv."

Följande rekommendationer ges:

"Syftet är att vårda och bevara kyrkomiljön tillsammans med de kringliggande miljöerna hembygdsgården, den äldre häradsvägen, järnåldersgravfältet samt Ekhammars gårds kvarvarande miljö. Markanvändningen inom det angränsande området bör inte förändras nämnvärt och det är betydelsefullt att området förblir rofyllt utan ökad trafik. Även i framtiden måste kyrkan få dominera landskapsbilden. Det vore önskvärt om byggnaderna och trädgården på Ekhammars gård restaurerades. Kulturhistoriskt har gården dock förlorat i värde i och med frånvaron av magasinet och sin f d åkermark. Rumskänslan av en gårdsplan är borta. All nybebyggelse i området skall placeras intill befintlig bebyggelse. Nybebyggelse liksom

förändring av befintlig bebyggelse bör anpassas till befintlig helhetsmiljö vad gäller placering i landskapet, volym, material, färg och form. Detta gäller även för vår tids moderna tilläggsbyggnader såsom garage m.m.”

Kungsängens kyrka sedd från söder. Bevarad del av häradsväg från slutet av 1800-talet eller början av 1900-talet syns till höger i bild, som en smal gång- och cykelväg omgiven av allé.

Ekhammars gårds huvudbyggnad sedd från gång- och cykelväg sydväst om gården.

8 (25)

PM
2016-06-14

Kulturhistorisk analys

Historik

Förhistorisk period

För 2000 år sedan, under äldre järnåldern, låg strandlinjen vid ca + 11 meter över havet i området. Moränkullen vid Ekhammars gård, som ligger på ca +17 meter över havet, utgjorde då en udde i en havsvik där stora delar av Gröna dalen väster om Ekhammars gård låg under vatten. Landskapet, bortsett från berg- och moränkullar, är idag mycket flackt och består av vida lerdalar. Järnåldersgravfält är återfunna på moränkullar på västra sidan av Gröna dalen.

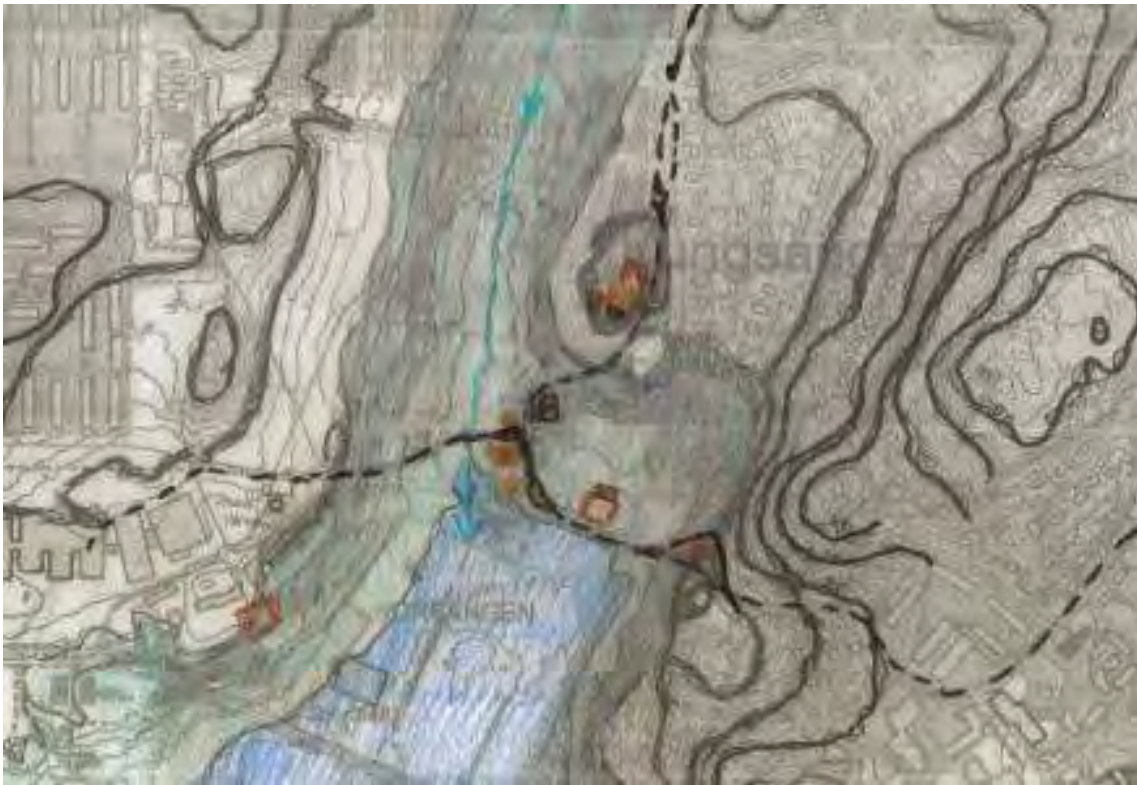
Jordartskarta, skärmdump från Sveriges Geologiska Undersökningar. Gul färg är lera, röd färg är berg, röd färg med blå prickar är berg överlagrad av morän, blå färg är morän.

Studie av nivåförhållanden i området. Höjdkurvan för + 5 meter över hav utgörs av ljusgul färg. Orangea nyanser anger zonen mellan +5 och + 9 meter över hav. Mörkbruna linjer visar + 15 meter över hav. Svarta linjer visar högre 5-meters kurvor. Platsen för Kungsängens kyrka framträder som en "ö" söder om kullen för Ekhammars gård.

Medeltid 1100-1500-talet

För ca 700 år sedan, d.v.s. på 1200-talet då Kungsängens kyrka uppfördes, låg strandlinjen vid ca + 5 meter över havet och kyrkan kunde nås med båt. Tibbleviken gick då nästan ända fram till området kring kyrkan, som är belägen på en låg höjdrygg på ca 9 meter över havet. Kyrkan benämndes tidigare Näs kyrka och fick sin nuvarande utbredning under 1300- och 1400-talet. Troligen har även en äldre vägsträckning passerat kyrkan som ligger relativt nära den strategiska punkten Stäket. Ordet "hammar" liksom "näs" utgör naturbeskrivande platsnamn som ofta bärs av de äldsta och mest betydelsefulla bosättningarna i de gamla kulturbygderna. Platsen för Ekhammars gård var vid den här tiden en högpunkt i landskapet omgiven av öppet odlingslandskap och det är troligt att platsen redan då har varit bebyggd. Ekhammar finns omnämnd i medeltida brev från år 1370.

På analyskissen ses mark som idag ligger lägre än ca +5 meter över hav, och som år 1200 låg under vatten, markerad med ljus blå färg. Kyrkan är ritad som en fyrkant med kors i svart, och ligger på en låg höjdrygg på ca 9 meter över hav. Ekhammars gård ligger på en tydlig höjdrygg på ca +17 meter över hav. Gårdar som fanns vid mitten på 1800-talet är ritade med orange färg. Byggnader som finns kvar än idag är omgivna med svart linje. Den öst-västliga landsvägen liksom den nord-sydliga häradsvägen är ritade som svartstreckad linje. Diket i nuvarande Gröna dalen väster om Ekhammars gård, som idag är kulverterat redovisas med ljusblå linje/pil.

10 (25)

PM
2016-06-14

Stormaktstid 1600-tal fram till 1900

År 1570 var Ekhammar huvudgård för ärkebiskopens gods i Bro härad. Gustav Vasa tog Ekhammar till arv och gården förblev i kronans händer fram till 1630 då Lars Skytte ska ha bebyggt gården med säteribyggnader. Sättesfriheten upphävdes redan 1681 med anledning av att gården endast var bebyggd som bondgård. Sedan 1700-talet var Ekhammar ett vanligt skattehemman. Inga fornlämningar är konstaterade inom området för Ekhammars gård. Med hänsyn till platsens namn, geografiska läge och topografiska förhållande drar författarna till denna utredning slutsatsen att bosättning med rötter i järnåldern ändå inte kan uteslutas.

På en karta från 1690 anges Ekhammars by på platsen för nuvarande gårdstomt liksom för två gårdar söder om kyrkan, som på kartan benämns Nääs kyrka. På kartor från storskifte 1762 och laga skifte 1865 benämns Ekhammar som en gård vid nuvarande gårdstomt. Byn söder om kyrkan benämns som Nääs kyrkby och har byggnader för prästen, klockare och fattigomsorg markerade. Vid laga skifte 1865 flyttades flera av gårdarna ut och det gamla sockencentrat upplöstes. På kartorna från denna tid ses även att en mangårdsbyggnad från en utskiftad gård vid laga skifte utgör dagens huvudbyggnad på hembygdsgården.

Storskifteskarta, 1762. På kartan ses Kungsängens kyrka i mitten och tre gårdar söder om kyrkan. Ekhammars gård ses norr om kyrkan och den gamla häradsvägen som går väster om kyrkan för att sedan slingar sig runt öster om Ekhammar. Karta från Lantmäteriets historiska kartor.

Från 1600-talet fram till slutet på 1800-talet, då en ny vägsträckning byggdes längre söderut, gick landsvägen mellan Stockholm och Bergslagen i öst-västlig riktning direkt söder om kyrkan.

Vägen finns kvar än idag på sträcka inom kyrkogården och i form av Kyrkvägen. Vid denna tid har landhöjningen gjort Tibbleviken till en äng som i kartorna benämns Kungs- eller Korsängen. På kartan från 1690 fram till häradsekonomiska kartan 1905-06 anslöt häradsvägen till landsvägen väster om kyrkan och gick sedan i en böj vidare norrut på östra sidan av Ekhammars gård. En ny sträckning av häradsvägen, i ett läge öster om kyrkan uppfördes troligen kring sekelskiftet 1800/1900 eller i början av 1900-talet. Denna (nyare) sträcka av häradsvägen finns kvar än idag öster om kyrkogården. En kort sträcka av vägen direkt öster om Ekhammars gård kan vara del av den äldsta sträckningen. Sträckan norr härom är borta p.g.a. ny bebyggelse. Utmed vägen finns flera vägghållningsstenar, som är ditflyttade. När järnvägen drogs genom socknen 1876 lades även den nära den nya landsvägen över Korsängen.

Laga skiftes karta, 1865. På kartan ses att gårdarna i Näs by har blivit utskiftade och kvar finns en gård, vars mangårdsbyggnad fortfarande finns kvar som hembygdsgårdens huvudbyggnad. Häradsvägens sträckning är fortfarande den samma som på storskifteskartan, och Ekhammars gårds utbredning framgår tydligt från kartan. Karta från Lantmäteriets historiska kartor.

Området kring Kungsängens kyrka var relativt oförändrat fram till 1800-talets slut. Kyrkans utseende härstammar från 1700-talet då kyrkan genomgick en stor ombyggnad. Klockstapeln ett par hundra meter väster om kyrkan uppfördes 1640 och stod ursprungligen längre söderut,

men flyttades under 1950-talet till sin nuvarande plats. Kyrkogården utvidgades åt öster och väst år 1882 från sin äldsta utbredning söder om kyrkan.

Illustrationsskiss som speglar det historiska landskapets utseende fram till början på 1900-talet. Gulmarkerade partier utmärker åker- och ängsmark och grönmärkade partier moränkullar som nyttjades som betesmark. Moränkullen kring Ekhammars gård bestod av park och trädgård. Vägsträckningar är markerade med rosa. Kungsängens kyrka, byggnader vid Ekhammars gård och hembygdsgården som finns kvar än idag är markerade med röd färg. Det öppna diket är markerad med ljusblå färg.

1900-talet och nutid

Fram till kring 1900-talets mitt, då villabebyggelse först började uppföras öster om nuvarande Rankhusvägen, fanns fortfarande ett brukat kulturlandskap kring Näs kyrka liksom Ekhammars gård. På en ekonomisk karta från 1951 framgår att skola och pastorsexpedition fanns vid nuvarande Ekhammars skolan, men att klockargård och äldre skolbyggnad fortfarande fanns kvar vid kyrkan. De lägre belägna dalstråken som Gröna dalen, Korsängen och dalstråket öster om Ekhammars gård nyttjades som jordbruksmark.

Vykort från 1965 i privat ägo.

Från 1960- till 1980-talet utvecklades områdena öster respektive norr om kyrkan och Ekhammars gård genom tillskott av vägar och villabebyggelse, som del av utvecklingen av Kungsängens moderna samhälle. 1964 framlades ett förslag till utvidgning av regionplan för Upplands-Bro kommun där bebyggelseområden koncentrerades huvudsakligen till Kungsängen. Kvarteren öster om kyrkan kom efter 1966 års bygnadsplan för Kungsängen att byggas med villor och radhus.

Kyrkogården utvidgades under 1960-talet väster om kyrkogårdsmuren. En ytterligare utvidgning av kyrkogården ägde rum under 1980-talet då kyrkogården vidgades ytterligare åt väster och norr. Norr om kyrkogårdsmuren inrättades en minneslund och en urlund. I anslutning till minneslundan utfördes en damm och konstgjorda vattendrag. Inom anläggningen har även en muslimsk begravningsplats inrättats. Under 1960-till 1980-talet har också ett antal byggnader uppförts på kyrkogården såsom columbarium, kapellbyggnad och församlingshem (på platsen för den rivna Klockargården låg). Under 1980-talet bebyggdes villakvarteren norr om Ekhammars gård. Direkt söder om Kyrkvägen och kyrkan återfinns en förskola från 2000-talet. För Korsängen, söder om kyrkan, pågår detaljplanering för bostäder.

Från 1200-talet fram till mitten av 1900-talet torde således kyrkan ha framträtt som ett tydligt landmärke i landskapet. Den höga moränkullen där Ekhammars gård är belägen, har sannolikt varit ett framträdande landskapselement med bebyggelse under ännu längre tid. Synliga belägg på detta har dock inte hittats och dagens bebyggelse härstammar från 1800-talet och senare. Ett avvattnande dike i nord-sydlig riktning från nuvarande Gröna dalen mot Mälaren låg direkt väster om kyrkan, vilket idag är kulverterat på hela dess sträcka.

14 (25)

PM
2016-06-14

Häradsekonomska karta från 1905-1906. Kartan visar den nya landsvägen söder om Näs gamla by med kvarvarande byggnader från tiden då kyrkbyn fungerade som ett sockencentrum. Karta från Lantmäteriets historiska kartor.

Ekonomiska kartan 1952. Fortfarande benämns området kring kyrkan som kyrkbyn, nu kallad Stockholms-Näs, och landskapet präglas av jordbruket. Nya vägdragningar runt Ekhammars gård, samt växande bebyggelse sydost om kyrkbyn kan ses på kartan. Karta från Lantmäteriets historiska kartor.

Landskapsbildsanalys inkl. nulägesbeskrivning

Dagens Ekhammars gård består av tre ljusgult putsade byggnader med ursprung från 1800-talet samlade kring ett gårdstun. Gårdens läge på en markerad moränrygg delvis omgiven av grova ekar, ovanför den lägre dalbotten, är delvis tydligt framträdande i landskapet. Norr om Ekhammars gård vidtar villabebyggelse från 1980-talet på en fortsättning av höjdryggen. I dalbotten väst och nordväst om gården växer inslag av grova ekar och andra ädellövträd vilka torde härröra från tidigt 1900-tal eftersom detta område förefaller använts som trädgård/trädgårdsodling under 1900-talet. Partier med yngre björkar och popplar finns här också. Sydväst om gården, anslutande till kyrkogården, växter ett större parti med ung björkskog.

Analyskiss över landskapsbild. Lila fält är sammanhållen radhus- och villabebyggelse, gula fält som omges av linjer utgör öppna landskapsrum, röda byggnader är landmärken/kulturbyggnader, gröna träd stora ekar/lövträd vid Ekhammars gård/kyrkan, ljusgrön färg är ung lövskog/buskar. Svart pil visar riktning för tydligt nord-sydligt stråk i landskapsrummet. Streckad linje visar mindre tydlig del av dalstråket.

16 (25)

PM
2016-06-14

Den västra kartan visar befintliga rörelsemönster i form av gång- och cykelvägar (små prickar) och körvägar (stora prickar). Den högra visar viktiga siktlinjer. De mot kyrkan och klockstapeln från dalgången i norr är otydliga under lövad period.

Idag finns inte mycket kvar av det gamla sockencentrumets byggnader, även om ny skola söder om kyrkan på ett sätt kan sägas utgöra efterföljare av den gamla sockenskolan. Kyrkogården har utvidgats i omgångar under 1900-talet och sträcker sig idag väster om den forna dalbotten. Endast en smal zon med parkmark utmed en gång- och cykelväg skiljer kyrkogården från Ekhammars gårds parkmiljö på moränkullen. På kyrkogården finns modern bebyggelse från 1960-talet fram till 2000-tal med fasader i såväl vit puts som röd träpanel.

Kyrkogårdens bebyggelse har kompletterats med modern bebyggelse. I bakgrunden ses kyrkan.

Kyrkan som saknar kyrktorn är relativt lågt belägen i terrängen. Den är framförallt synlig sedd från det öppna landskapsrummet öster om kyrkan/Bygdegårdsvägen, liksom inom kyrkogården. Kyrkan liksom klocktornet, belägen i västra delen av kyrkogården, är på grund av växtlighet inom och utanför kyrkogården knappt synlig sedd från dalgången i norr under växtsäsongen. Under den avlödade perioden torde dock kyrkan och klocktornet vara mer visuellt framträdande. Klocktornet är synlig

sedd från det öppna landskapsrummet väster Kyrkvägen. Sedd från Korsängen i söder är inte kyrkan synlig på grund av befintliga byggnader såsom förskola och hembygdsgård liksom träd.

Hembygdsgården utgör en helhetsmiljö genom sina äldre ditflyttade byggnader men har kulturhistoriska värden också eftersom mangårdsbyggnaden är ursprunglig till gården från 1800-talet. Det öppna gräsfältet/området med odlingslotter direkt norr om hembygdsgården och öster om kyrkogården och den f.d. häradsvägen, brukas inte längre som åker men bidrar till att ge miljön en ursprunglig/ålderdomlig karaktär.

Gröna dalen utgör idag en parkmiljö i tätort och har förlorat dess funktion som åkermark. I dess södra del, väster om Ekhammars gård, kan dess historia dock anas genom gräsbevuxen dalbotten, skogklädd moränkulle i väster och moränkullen med Ekhammars gård med dess ädellövträd i öster. Igenväxningen av björkskog väster om Ekhammars gård gör dock att kyrkan, men även delvis gården, inte är visuellt framträdande åtminstone under växtsäsong sedd från Gröna dalen. Växtligheten inom kyrkogården bidrar också till detta. Dalgången har mycket flack topografi. Det kuverterade diket i dalbotten, liksom att kyrkogården sträcker sig över dalbotten och därmed bildar en fond i dalgången i söder bidrar till att göra landskapets struktur mindre tydlig.

Foto över Gröna dalen mot kyrkogården i söder.

Slutsatser kring kulturhistoriska värden

Sammantaget bedöms att de slutsatser kring värden och sårbarhet för förändringar, som drogs i yttrande över detaljplan 1980 liksom värdering i det fördjupade kulturmiljöprogrammet från 2001, fortfarande står sig avseende värden kring Kungsängens kyrka, Ekhammars gård och hembygdsgården.

Följande karaktärsdrag och värden har främst bedömts som viktiga att ta hänsyn till vid fortsatt planering av området:

- Kungsängens kyrka med kyrkogård, Ekhammars gård och hembygdsgården bedöms tillsammans med den lilla kvarvarande sträckan av häradsvägen att utgöra ett sista kvarvarande uttryck för Kungsängens historia som ett sockencentrum.
- Miljön kring hembygdsgården liksom kring kyrkan bedöms ha kvar värden som angavs 1980 och 2001.

- Det öppna landskapsrummet öster om kyrkan ger området en ålderdomlig karaktär och bedöms bidra till det kulturhistoriska helhetsvärdet. Kyrkan och hembygdsgården är synliga sedd i landskapsrummet och från Bygdegårdsvägen i öster.
- Vägsträckan direkt öster om kyrkan, som vid tidigare utredningar bedömts som en del av häradsvägen, bedöms dock inte vara äldre än sedan ca sekelskiftet 1800/1900.
- Gröna dalens öppna landskapsrum i nord-sydlig riktning med skogklädda moränkullar väster om Ekhammars gård med gravar från järnålder utgör en del av områdets kulturhistoriska värden. Den ännu öppna marken i dalstråket berättar om områdets tidigare nyttjande som åker- och ängsmark.
- Vi delar uppfattningen att Ekhammars gård kan ha rötter från järnålder och gården torde haft stor betydelse för området under mycket lång period. Sedan 2001 har byggnaderna inom Ekhammars gård rustats på ett förtjänstfullt sätt med hänsyn till kulturmiljövärden. Grova ekar och lövträd kring och väster om gården finns kvar vilket är ett uttryck för en äldre herrgårds-/gårdsmiljö och bär betydelse för förståelsen av platsen. Kullen med byggnaderna och ekarna utgör tydliga uttryck för områdets historia sedd från Gröna dalen.
- Igenväxning av den unga björkskogen i dalgången nordväst och sydväst om gården som skett sedan 2001 försvårar upplevelsen av kyrkan och Ekhammars gård sedd från dalgången i norr. För att stärka upplevelsen av kyrkan och Ekhammars gård bör denna ungskog avlägsnas. Växtlighet på kyrkogården bidrar också till att den låga kyrkan inte syns tydligt sedd från dalgången i norr.

Foto över Gröna dalen mot söder.

Foto över Gröna dalen sett från Hjortronvägen mot sydost. Ekhammars gårds och kyrkans placering markerad med pil.

Foto från Gröna dalen mot sydost mot Ekhammars gård och dess ekar. Kungsängens kyrka är belägen bakom björkdunge till höger i bilden.

20 (25)

PM
2016-06-14

Foto t.v. visande dalbotten i Gröna dalen sedd från cykel- och gångvägen i väst. Foto t.h. visande Ekhammars gårds huvudbyggnad sedd från gång- och cykelvägen. Fotot illustrerar upplevelsen av Ekhammars placering på en "hammar" d.v.s. moränkulle som sticker upp över lägre belägen dalstråk.

Foton visande den gamla häradsvägen, den högra bilden visar den äldsta sträckan närmast Ekhammars gård.

Förslag till riktlinjer för kommande planering

Nedanstående punkter med förslag till riktlinjer för utveckling av programområdet med omgivningarna framgår av illustration där områdena med bokstäverna A- G redovisas.

- Område A Skyddat område. Kyrka med kyrkogård eller område med lämningar som skyddas genom kulturmiljölagen. Ingen exploatering äger rum.
- Område B Gårdstomten till Ekhammars gård, parkmiljö. Moränkulle med inslag av grova ekar som aldrig varit under plog. Endast mindre tillägg i form av ny bebyggelse bör tillkomma och då i anslutning till befintlig gårdsplan. Bebyggelsen bör anpassas till kulturhistoriskt värdefulla befintliga byggnader och stora ekar bör bevaras. Skyddsbestämmelser i detaljplan för byggnader. Stora ekar på lerjord utgör spår av Ekhammars gårds trädgård/odling och bör bevaras. Detta gäller även äldre del av häradsvägen öster om gården.
- Område C Skyddszon som bör bevaras kring kyrkogård med respekt för upplevelse av kyrkogården och dess verksamhet. Utbredningen av skyddszone är osäker och bör utredas i fortsatt planskede. Befintlig gång- och cykelväg mellan kyrkogården och Ekhammars gård bör även fortsättningsvis ha den funktionen för att bibehålla områdets rofyllda, gröna karaktär. Funktioner såsom sophämtning och räddningstjänst bör dock vara möjliga, men vanlig fordonstrafik bör undvikas.
- Område D Skyddszon kring Ekhammars gård som bör bevaras för att även fortsättningsvis kunna förstå platsnamnets ursprung, "hammar" d.v.s. moränkulle som sticker upp över lägre belägen dalstråk med lera. Namnet speglar bosättning med lång historik och gården har historiskt varit betydelsefull. Norra delen av området bedöms vara möjlig att exploatera om hänsyn tas till ovan nämnda värden. Ev. ny bebyggelse behöver anpassas till bebyggelsen inom Ekhammars gård och Kungsängens kyrka samt vara låg. Bebyggelsen bör avgränsas med häckar eller dylikt mot angränsande öppet landskapsrum.
- Område E Skyddszon för öppet område mellan kyrkan, hembygdsgård, del av f.d. häradsväg och Ekhammars gård som bör bevaras. Utblickar ges härmed mot kyrkan och hembygdsgården. Det öppna området, som tidigare var jordbruksmark, bidrar till upplevelse av helhetsmiljön och förstärker områdets ålderdomliga prägel. Norra delen av området bedöms vara möjlig att exploatera om hänsyn tas till ovan nämnda värden. Ev. ny bebyggelse behöver anpassas till bebyggelsen inom Ekhammars gård, Kungsängens kyrka och hembygdsgården avseende utformning, skala och placering. Vidare bör bebyggelsen utformas i samklang till ny bebyggelse inom område G. Bebyggelsen bör avgränsas med

häckar eller dylikt mot angränsande öppet landskapsrum. Sträckan med häradsvägen öster om kyrkogården bör skyddas. Infart bör ej ske via den äldre häradsvägen för att kunna bevara vägens ursprungliga smala sektion, vägbank och allé.

- Område F Ett helhetsgrepp bör studeras för denna del av Gröna dalen för att överväga lämplig framtida utveckling. Exempel på aspekter som bör beaktas är anpassning till värden och anspråk avseenden kulturmiljö och landskapsbild, rekreation samt dagvatten. Dalbottnen väster om Ekhammars gård bedöms som känslig/mindre lämplig för ianspråktagande för exploatering. För förståelse av landskapets historia bör Ekhammars gård på kullen även fortsättningsvis vara framträdande i landskapet liksom dess läge i direkt anslutning till den forna åkermarken (d.v.s. dagens öppna gräsmark). Vidare gränsar detta område till föreslagna skydds zoner till kyrkogården (C) och Ekhammars gård (D).
- Område G Områden som bedöms vara möjliga att ianspråka för ny bebyggelse med hänsyn till ovan redogjorda kulturmiljövärden. Ny bebyggelse behöver anpassas till den värdefulla bebyggelsen inom Ekhammars gård avseende utformning, skala och placering. Vidare bör bebyggelsen avgränsas genom häckar eller dylikt mot angränsande öppna landskapsrum. Infart bör ej ske via den äldre häradsvägen för att kunna bevara vägens ursprungliga smala sektion, vägbank och allé.

Illustration. Förslag till riktlinjer för utveckling av programområdet med omgivningarna i delområden som anges med bokstäverna A- G.

Källor

Tryckta källor

Prenzlau-Enander, G. (1991). *Upplands-Bro kulturhistoriska miljöer*. Stockholm: Stockholms läns museum.

Prenzlau-Enander, G. (1999-2000). *Fördjupat kulturmiljöprogram för Upplands-Bro kommun*. Stockholm: Stockholms läns museum.

Sporrong, Ulf (red.) (2015). *Kyrkan i landskapet*. Stockholm: Kungl. Vitterhets historie och antikvitets akademien

Strid, J.P. (1999). *Kulturlandskapets språkliga dimension: ortnamnen*. (2., [rev.] uppl.) Stockholm: Riksantikvarieämbetet.

Internet

Fornsök, Riksantikvarieämbetet, <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok>

Bebyggelseregistret, Riksantikvarieämbetet,
<http://www.bebyggelseregistret.raa.se/bbr2/sok/search.raa>

Lantmäteriets historiska kartor, <https://etjanster.lantmateriet.se/historiskakartor/s/search.html>

Gällande detaljplaner i karttjänstens Webbkartan, Upplands-Bro kommun, <http://karta.upplands-bro.se/spatialmap>

Arkiv

Handlingar i Bygg- och miljöavdelningen arkiv, Upplands Bro-kommun

Från: Inger Broström
Skickat: den 25 februari 2020 17:38
Till: Bygg- och miljönämnden; Utbildningsnämnden; Socialnämnden; Kultur- och fritidsnämnden; Tekniska nämnden
Ämne: Utställning 2 av förslag till detaljplan Tibbleängen (del av Kungsängens-Tibble 1:470 m.fl.), nr 0801, Kungsängen
Bifogade filer: Underrättelse utställning 2 Tibbleängen nr 0801.pdf;
Samhällsbyggnadsutskottet beslut utställning 2 Tibbleängen nr 0801.pdf;
Planbeskrivning utställning 2 Tibbleängen nr 0801.pdf;
Genomförandebeskrivning utställning 2 Tibbleängen nr 0801.pdf; Plankarta utställning 2 Tibbleängen nr 0801.pdf; Samrådsredogörelse Tibbleängen nr 0801 WEBB.pdf; Utställningsutlåtande inför utställning 2 Tibbleängen nr 0801 WEBB.pdf; Remisslista utställning 2 Tibbleängen nr 0801.pdf

Till berörda remissinstanser

**Utställning 2 av förslag till detaljplan för
Tibbleängen (del av Kungsängens-Tibble 1:470 m.fl.)**

Nr 0801

Kungsängen

Upplands-Bro kommun

Vår beteckning KS 15/0024

Ta del av bifogad information.

Utställning 2 av detaljplaneförslaget pågår från och med onsdag 26 februari 2020 till och med onsdag 25 mars 2020.

Förslaget är utställt i kommunhuset i Kungsängens centrum samt i Brohuset i Bro centrum. Handlingar och utredningar finns på kommunens webbplats: www.upplands-bro.se/tibbleangen

Synpunkter på förslaget ska **senast onsdag 25 mars 2020** skriftligen framföras till: Upplands-Bro kommun, Kommunstyrelsen, 196 81 Kungsängen eller via e-post: kommunstyrelsen@upplands-bro.se

Med vänliga hälsningar
Inger Broström
Planadministratör

Planavdelningen
Samhällsbyggnadskontoret
Upplands-Bro kommun, 196 81 Kungsängen
Besöksadress: Furuållsplan 1, Kungsängen

Telefon direkt: 08-581 696 22

Telefon växel: 08-581 690 00

inger.brostrom@upplands-bro.se

www.upplands-bro.se

UNDERRÄTTELSE OM UTSTÄLLNING 2

Datum
2020-02-24Vår beteckning
KS 15/0024

Till berörda remissinstanser och sakägare enligt fastighetsförteckning samt de som yttrat sig under samrådet och utställning 1

Förslag till detaljplan för
Tibbleängen (del av Kungsängens-Tibble 1:470 m.fl.),
Kungsängen

Nr 0801

Enligt beslut i Samhällsbyggnadsutskottet 29 januari 2020 § 1, sänds förslag till detaljplan för Tibbleängen (del av Kungsängens-Tibble 1:470 m.fl.), nr 0801, ut för utställning enligt regler för normalt förfarande, Plan- och bygglagen (ÄPBL 1987:10).

Planområdet ligger i Gröna dalen och omfattar del av fastigheten Kungsängens-Tibble 1:470 samt del av de kommunala fastigheterna Kungsängens-Tibble 1:3, Kungsängens-Tibble 1:41 och Ekhammar 4:269. Planen avgränsas i norr av ett radhusområde som ligger norr om Hjortronvägen, Tibble torg med skolor och bostäder i väster, en öppen grönyta samt ekskog i öst, Kungsängens kyrka i sydost, och i söder ett öppet parkrum och en skogsbeväxt kulle. Området omges av befintliga gång- och cykelvägar och är i dagsläget obebyggt.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra byggnation av 110-120 nya lägenheter i flerbostadshus och cirka 65 rad- och kedjehus. Målet med att låta dessa typologier samsas är att få till ett trivsamt, blandat bostadsområde som erbjuder olika boendeformer och kännetecknas av en mänsklig skala. Den nya bebyggelsen ska möta upp Gröna dalens parkrum med småhus i två plan och sekundärentréer ut mot parken, vilka anses viktiga från trygghetssynpunkt. Att bebyggelsen möter omgivande natur, kulturmiljö och befintlig bebyggelse på ett bra sätt är elementärt för detta projekt. Hållbarhetsaspekten är vägledande – lektyor anläggs, dagvatten renas och fördröjs, grönytor förstärks och lyfts fram. Projektet ska bidra till utvecklingen av Gröna dalen.

Planförslaget stämmer överens med inriktningen i kommunens översiktsplan.

Genomförandet av förslaget antas inte ge betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning ställs därför inte ut.

Utställningslokaler:

- Kommunhuset, Furuållsplan 1, Kungsängen
 - Brohuset, Bro Centrum 1, Bro
- Materialet finns även på kommunens webbplats
www.upplands-bro.se/tibbleangen

Handlingar:

- Underrättelse (denna handling)
- Informationsbroschyr
- Beslut utställning SBU 2020-01-29 § 1
- Förslag till detaljplan – plankarta
- Förslag till detaljplan – planbeskrivning
- Genomförandebeskrivning
- Gestaltungsprogram
- Samrådsredogörelse
- Utställningsutlåtande – inför utställning 2
- Fastighetsförteckning (kan beställas från kommunen)
- Remisslista

Utställningstiden är från och med onsdag den 26 februari 2020 till och med onsdag den 25 mars 2020. Förslaget är utställt i Kommunhuset i Kungsängens centrum samt i Brohuset i Bro centrum. Handlingarna finns också på kommunens webbplats:

www.upplands-bro.se/tibbleangen

Utställningshandlingar på papper kan beställas från kommunen.

Öppet hus kommer att hållas tisdag den 10 mars 2020, klockan 15:00-19:00, i Kontaktcenter, Kommunhuset, Furuhällsplan 1, Kungsängen. Du får tillfälle att ställa frågor och ge förslag till företrädare från kommunen samt exploatören.

Synpunkter på förslaget ska **senast onsdag den 25 mars 2020** skriftligen framföras till: Upplands-Bro kommun, Kommunstyrelsen, 196 81 Kungsängen eller via e-post:

kommunstyrelsen@upplands-bro.se

Ange diarienummer, namn, adress och eventuell fastighetsbeteckning.

Den som inte senast under utställningstiden har lämnat någon skriftlig synpunkt på förslaget kan förlora rätten att överklaga beslut att anta planen.

Inkomna synpunkter kommer att besvaras i ett utställningsutlåtande under nästa skede i planprocessen.

Frågor i ärendet besvaras av Viktoria Söderman, planarkitekt på Planavdelningen, och Johan Sjöstrand, projektledare på Mark- och exploateringsavdelningen.

Telefonnummer till växeln: 08-581 690 00.

Samhällsbyggnadskontoret

INFORMATION OM HANTERING AV PERSONUPPGIFTER

Planavdelningen behöver spara och behandla personuppgifter om dig, så som namn, adress, e-postadress och fastighetsbeteckning. Syftet med en sådan behandling är för att fullfölja kommunens skyldigheter enligt plan- och bygglagen.

Vi har fått dina uppgifter från Fastighetsregistret eller för att du själv tidigare har lämnat synpunkter i ärendet. De uppgifter du själv lämnar i t.ex. yttranden registreras för administration och uppföljning. Vi tillämpar gällande integritetslagstiftning vid all behandling av personuppgifter. Den rättsliga grunden för att behandla dina personuppgifter är allmänt intresse eller myndighetsutövning. Dina uppgifter kommer att sparas i enlighet med arkivlagen.

De personuppgifter vi behandlar om dig delas med konsulter som är personuppgiftsbiträden, t.ex. plankonsulter. Vi kan även komma att dela dina personuppgifter med en tredje part, förutsatt att vi är skyldiga att göra så enligt lag. Däremot kommer vi aldrig att överföra dina uppgifter till ett land utanför EU.

Personuppgiftsansvarig är Kommunstyrelsen. Du har rätt att kontakta oss om du vill ha ut information om de uppgifter vi har om dig, för att begära rättelse, överföring eller för att begära att vi begränsar behandlingen eller raderar dina uppgifter. Detta gör du enklast genom att kontakta vårt dataskyddsombud via e-post:

dataskyddsombud@upplands-bro.se. Om du har klagomål på vår behandling av dina

personuppgifter har du rätt att inge klagomål till tillsynsmyndigheten

Datainspektionen.

§ 1 Beslut om utställning - detaljplan för Tibbleängen

Dnr KS 15/0024

Beslut

Detaljplaneförslaget för detaljplan Tibbleängen (del av Kungsängens-Tibble 1:470 m.fl.) sänds ut för utställning enligt reglerna för normalt planförfarande (ÄPBL 1987:10).

Sammanfattning

Planområdet ligger i Gröna dalen och omfattar del av fastigheten Kungsängens-Tibble 1:470 samt del av de kommunala fastigheterna Kungsängens-Tibble 1:3, Kungsängens-Tibble 1:41 och Ekhammar 4:269. Planen avgränsas i norr av Hjortronvägen, Tibble torg med skolor och bostäder i väster, en öppen grönyta samt ekskog i öst och i söder ett öppet parkrum och en skogsbeklädd kulle. Området omges av befintliga gång- och cykelvägar och är i dagsläget obebyggt.

Ansökan om upprättande av detaljplan kom in till kommunen 2007. År 2008 beslutade Kommunstyrelsen om planuppdrag för del av Kungsängens-Tibble 1:470. Detaljplanearbetet har inletts under 2015 och handläggs enligt den äldre Plan- och bygglagen (ÄPBL 1987:10). Handläggning av detaljplanen sker med normalt planförfarande.

Detaljplanen har varit på utställning tidigare, år 2018. I maj 2018 var planen uppe för antagande, och den återremitterades med medskicket att se över förskolan och byggnadshöjder. Sedan dess har ändringar skett: förskolan är borttagen ur planen, byggnadshöjder har justerats, planområdet har utökats m.m. Nu är detaljplanen aktuell för beslut om ny utställning.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra byggnation av 110-120 nya lägenheter i flerbostadshus och cirka 65 rad- och kedjehus, i enlighet med ÖP2010. Målet med att låta dessa typologier samsas är att få till ett trivsamt, blandat bostadsområde som erbjuder olika boendeformer och kännetecknas av en mänsklig skala. Den nya bebyggelsen ska möta upp Gröna dalens parkrum med småhus i två plan och sekundärentreer ut mot parken, vilka anses viktiga från trygghetssynpunkt. Att bebyggelsen möter omgivande natur, kulturmiljö och befintlig bebyggelse på ett bra sätt är elementärt för detta projekt. Hållbarhetsaspekten är vägledande – lektyor anläggs, dagvatten renas och fördröjs, grönytor förstärks och lyfts fram. Projektet ska bidra till utvecklingen av Gröna dalen.

Beslutsunderlag

- Plankarta (2020-01-15)
- Planbeskrivning (2020-01-21)

- Gestaltungsprogram (2020-01-21)
- Genomförandebeskrivning (2020-01-13)
- Utställningsutlåtande (2020-01-15)

Förslag till beslut

Detaljplaneförslaget för detaljplan Tibbleängen (del av Kungsängens-Tibble 1:470 m.fl.) sänds ut för utställning enligt reglerna för normalt planförfarande (ÄPBL 1987:10).

Förslag till beslut på sammanträdet

Camilla Janson (S), Sven-Inge Nylund (S) och Annika Falk (S) yrkar på att ärendet återremitteras med följande motivering:

”För att se över husens placering för lägre hus mot Hjortronvägen samt ta bort byggnation Norrut på vallen (Kommunal mark) och höja parkeringsnormen i området.”

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns två förslag till beslut, liggande förslag och Socialdemokraternas förslag om återremiss. Ordförande ställer dessa mot varandra och finner att Samhällsbyggnadsutskottet beslutar enligt liggande förslag till beslut.

Reservationer och särskilda uttalanden

Camilla Janson (S), Sven-Inge Nylund (S) och Annika Falk (S) reserverar sig till förmån för eget förslag.

Beslutet skickas till:

- Villamarken Exploatering i Stockholm AB

Samhällsbyggnadskontoret

UTSTÄLLNINGSHANDLING (Utställning 2)

Detaljplan för TIBBLEÄNGEN (del av fastigheten Kungsängens-Tibble 1:470 m.fl.) Kungsängen Upplands-Bro kommun

Detaljplan nr **0801**

Normalt planförfarande

ÄPBL 1987:10

Planbeskrivning

Planområdet läge och ungefärliga avgränsning

Innehåll

Handlingar	3
Övriga handlingar	3
Planens syfte, bakgrund och huvuddrag	3
Planprocessen	4
Planuppdrag	4
Handläggning	4
Preliminär tidplan	4
Förenligt med 3, 4 och 5 kap. miljöbalken	4
Miljökvalitetsnormer samt ekologiskt särskilt känsliga områden	4
Behovsbedömning	5
Plandata	6
Läge och areal	6
Gällande planer och tidigare ställningstaganden	6
Riksintresse	6
Översiktsplan	6
Detaljplaner och förordnanden	7
Förutsättningar och planförslag	8
Mark och natur	8
Bebyggelse	14
Trafik och kommunikationer	21
Störningar och risker	22
Teknisk försörjning	23
Konsekvenser av planens genomförande	24
Trafik	24
Sociala konsekvenser	24
Barnkonsekvenser	24
Miljökonsekvenser	25
Ekonomiska konsekvenser	25
Medverkande i projektet	26

PLANBESKRIVNING

Handlingar

Plankarta med bestämmelser i skala 1:1000, 2020-02-24
Denna planbeskrivning, 2020-02-24
Genomförandebeskrivning, 2020-01-14
Samrådsredogörelse, 2018-01-12
Utställningsutlåtande inför utställning 2, 2020-01-15
Gestaltningssprogram, Tengbomgruppen AB, 2020-02-14
Fastighetsförteckning, 2020-02-17

Övriga handlingar

Behovsbedömning MKB, 2015-11-04
Arkeologisk utredning, Stiftelsen Kulturmiljövård, 2015-07-10
Utredning Geoteknik, Structor Geoteknik Stockholm AB, 2019-10-31
Trafikutredning, Ramböll, 2019-12-13
Dagvattenutredning, Bjerking, 2019-12-20
Trafikbulerutredning, Bjerking, 2019-12-18
Naturvärdesinventering, Ekologigruppen, 2018-01-08

Planens syfte, bakgrund och huvuddrag

Planområdet ligger i Gröna dalen och omfattar del av fastigheten Kungsängens-Tibble 1:470 samt del av de kommunala fastigheterna Kungsängens-Tibble 1:3, Kungsängens-Tibble 1:41 och Ekhammar 4:269. Planen avgränsas i norr av ett radhusområde som ligger norr om Hjortronvägen, Tibble torg med skolor och bostäder i väster, en öppen grönyta samt ekskog i öst, Kungsängens kyrka i sydost, och i söder ett öppet parkrum och en skogsbeklädd kulle. Området omges av befintliga gång- och cykelvägar och är i dagsläget obebyggt.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra byggnation av 110-120 nya lägenheter i flerbostadshus och cirka 65 rad- och kedjehus, i enlighet med ÖP2010. Målet med att låta dessa typologier samsas är att få till ett trivsamt, blandat bostadsområde som erbjuder olika boendeformer och kännetecknas av en mänsklig skala. Den nya bebyggelsen ska möta upp Gröna dalens parkrum med småhus i två plan och sekundärentréer ut mot parken, vilka anses viktiga från trygghetssynpunkt. Att bebyggelsen möter omgivande natur, kulturmiljö och befintlig bebyggelse på ett bra sätt är elementärt för detta projekt. Hållbarhetsaspekten är vägledande – lekytor anläggs, dagvatten renas och fördröjs, grönytor förstärks och lyfts fram. Projektet ska bidra till utvecklingen av Gröna dalen.

Planprocessen

Planuppdrag

Kommunstyrelsen gav 8 oktober 2008 § 123, kommundirektören i uppdrag att ta fram förslag till ny detaljplan för Tibbleängen, del av Kungsängens-Tibble 1:470, genom normalt planförfarande.

Handläggning

Ansökan om upprättande av detaljplan kom in till kommunen 2007. 2008 beslutade kommunstyrelsen om planuppdrag för del av Kungsängens-Tibble 1:470. Detaljplanearbetet har inletts under 2015 och handläggs enligt den äldre Plan- och bygglagen (ÄPBL 1987:10). Handläggning av detaljplanen sker med normalt planförfarande.

Ett program för området bedöms inte vara nödvändigt då planområdet och dess tänkta innehåll finns beskrivet och har stöd i gällande Översiktsplan 2010.

Det aktuella planskedet är utställning då remissinstanser, fastighetsägare och andra berörda får ta del av förslaget och komma med synpunkter. Efter utställningen upprättas ett utställningsutlåtande där inkomna synpunkter redovisas.

Detaljplanen har varit på utställning tidigare, år 2018. I maj 2018 var planen uppe för antagande, och den återremitterades med medskicket att se över förskolan och byggnadshöjder. Sedan dess har ändringar skett: förskolan är borttagen ur planen, byggnadshöjder har justerats och planområdet har utökats m.m. Nu är detaljplanen aktuell för beslut om ny utställning.

Preliminär tidplan

Beslut om samråd (KS)	juni 2016
Samrådstid	juli - augusti 2016
Beslut om utställning 1 (KS)	januari 2018
Utställningstid	februari-mars 2018
Beslut om antagande	april 2018 (återremitterades, ej antagen)
Beslut om utställning 2 (SBU)	januari 2020
Antagande (KF)	Kv 2-3 2020

Förenligt med 3, 4 och 5 kap. miljöbalken

Kommunen bedömer att detaljplanen är förenlig med miljöbalkens (MB) 3 kapitel avseende lämplig användning av mark och vatten samt 5 kapitlet angående miljö kvalitetsnormer. Något riksintresse enligt 4 kapitlet berörs inte.

Miljö kvalitetsnormer samt ekologiskt särskilt känsliga områden

Vid detaljplanering ska hänsyn tas till gällande miljö kvalitetsnormer för utomhusluft, vatten och ekologiskt känsliga områden.

Utomhusluft

Ingen risk bedöms föreligga för att miljö kvalitetsnormer för utomhusluft ska överskridas i planområdet, då trafikmängderna i omgivningen är måttliga. I dagsläget finns inga kända områden i Upplands-Bro kommun där miljö kvalitetsnormer för utomhusluft överskrider. Anledningen är att sådana områden präglas av höga trafikvolymmer i relativt slutna gaturum (alternativt tunnlar).

Vatten

Planområdet ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde (inrättat av Länsstyrelsen 2008). Syftet med vattenskyddsområdet är att reglera och förhindra verksamheter och åtgärder som kan medföra risk för vattenförorening och påverkan på råvattenkvaliteten. Planområdet tillhör skyddsområdets sekundära zon då det ligger mer än 50 m från strandlinjen. Dagvattnet avrinner naturligt och tekniskt mot Östra Mälaren.

Detaljplanen förväntas inte innebära någon negativ inverkan på den ekologiska eller kemiska statusen för Östra Mälaren. En dagvattenutredning är framtagen vilken konstaterar att området till stor del består av lera vilket är svårinfiltret (Björking, rev 2019-12-20). Dagvattnet från planområdet kommer att fördröjas och renas lokalt genom bl.a. en dagvattendamm, innan det leds vidare till Tibbledammen längre söderut.

Ekologiskt känsliga områden

Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Tibbleviken i Mälaren, som ligger på ca 1,3 km avstånd söder om planområdet är recipient för dagvattnet från Tibbleängen och Gröna dalen och är i kommunens ÖP 2010 utpekad som ekologiskt särskilt känsligt vattenområde (ESKO), enligt miljöbalkens kap 3. Här omfattas både själva stranden med de strandnära bottarna, och den strandnära vattenmiljön.

Enligt reningskrav från Upplands-Bro kommun avseende dagvatten, ska de första 20 mm av nederbörden renas och fördröjas under 12 timmar och vägdagvatten renas i två steg. För att uppfylla reningskravet kommer anläggningsåtgärder att vidtas i form av dike/skelettjord i viss gatusektion, skålad gräsyta, magasinerande och renande diken samt dagvattendamm.

Efter rening i föreslagna dagvattenanläggningar förväntas samtliga föroreningshalter och föroreningsmängder att minska. Detta innebär då att exploateringen följer förbättringskravet för recipienten att mängden bly och kadmium inte får öka. Dessutom sker ytterligare rening och fördröjning i Tibbledammen innan dagvattnet når recipienten. Därmed anses föreslagen dagvattenhantering avlasta dagvattensystemet nedströms planområdet och exploateringen bedöms inte hindra recipienten att uppnå dess MKN.

På ca 1,1 km avstånd väster om planområdet ligger Lillsjön och på 1,6 km avstånd nordväst om planområdet ligger Örnässjön. Båda sjöarna är i ÖP 2010 utpekade som ekologiskt särskilt känsliga områden. Ett naturreservat är beslutat för sjöarna och deras omgivningar. Båda sjöarna ligger väl avskilda från planområdet.

Behovsbedömning

Kommunen konstaterar i sin behovsbedömning att genomförandet av detaljplanen inte medför risk för betydande miljöpåverkan. Varken miljön, hälsan eller hushållningen med mark, vatten och andra resurser påverkas så att en MKB behöver upprättas.

Genomförande av planen kan få vissa negativa effekter. Dessa bedöms dock inte vara betydande, då förebyggande åtgärder som beskrivna i denna handling kommer att vidtas. Särskilt omnämns dagvatten som en viktig aspekt att utreda som underlag till detaljplanens utformning och reglering.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att planens genomförande inte kan förväntas medföra betydande miljöpåverkan.

Plandata

Läge och areal

Planområdet är ca 7,7 ha stort och ligger mitt i Kungsängen invid Hjortronvägen i Gröna Dalen (se planbeskrivningens framsida). Planområdet är i dagsläget obebyggt. Planen avgränsas i norr av Hjortronvägen, Tibble torg med skolor och bostäder i väster, en öppen grönyta samt ekskog i öst och i söder ett öppet parkrum och en skogsbeklädd kulle.

Markägoförhållande

Planområdet omfattar fastigheten Kungsängens-Tibble 1:470 som ägs av Villamarken Exploatering i Stockholm AB samt del av fastigheterna Kungsängens-Tibble 1:3, Kungsängens-Tibble 1:41 och Ekhammar 4:269, som ägs av Upplands Bro kommun.

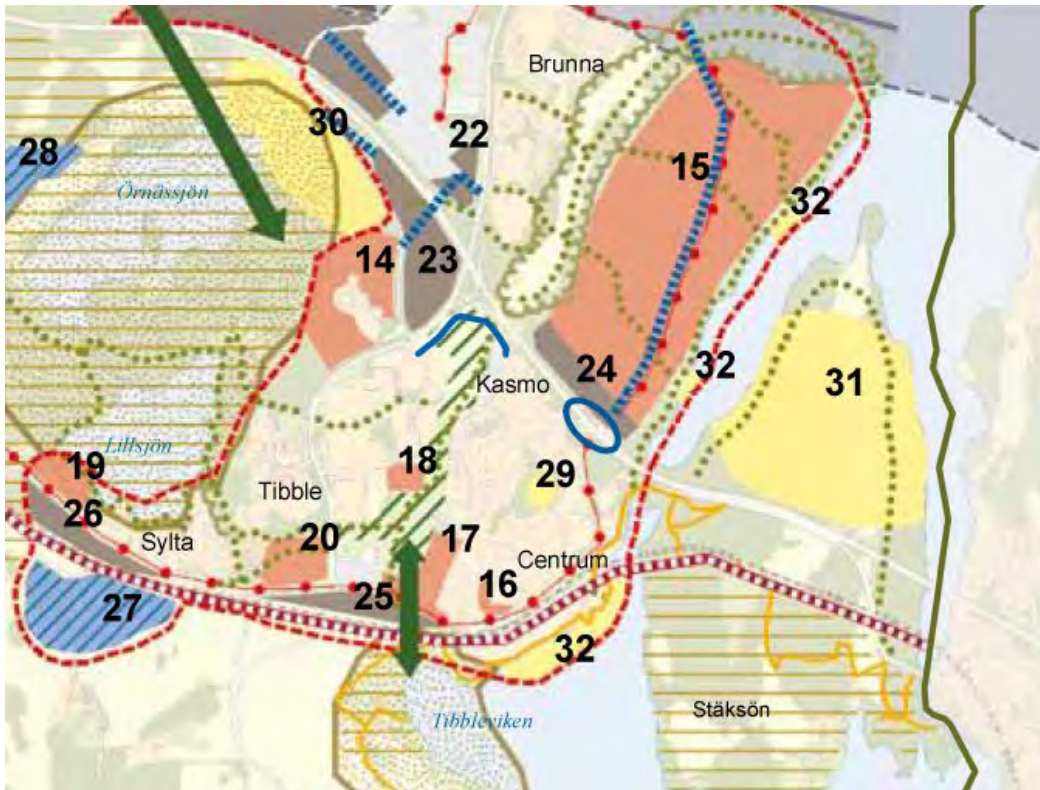
Gällande planer och tidigare ställningstaganden

Riksintresse

Detaljplaneområdet ligger ca 500 meter från järnvägen samt från väg E18 som båda är riksintressen för järnväg och väg.

Översiktsplan

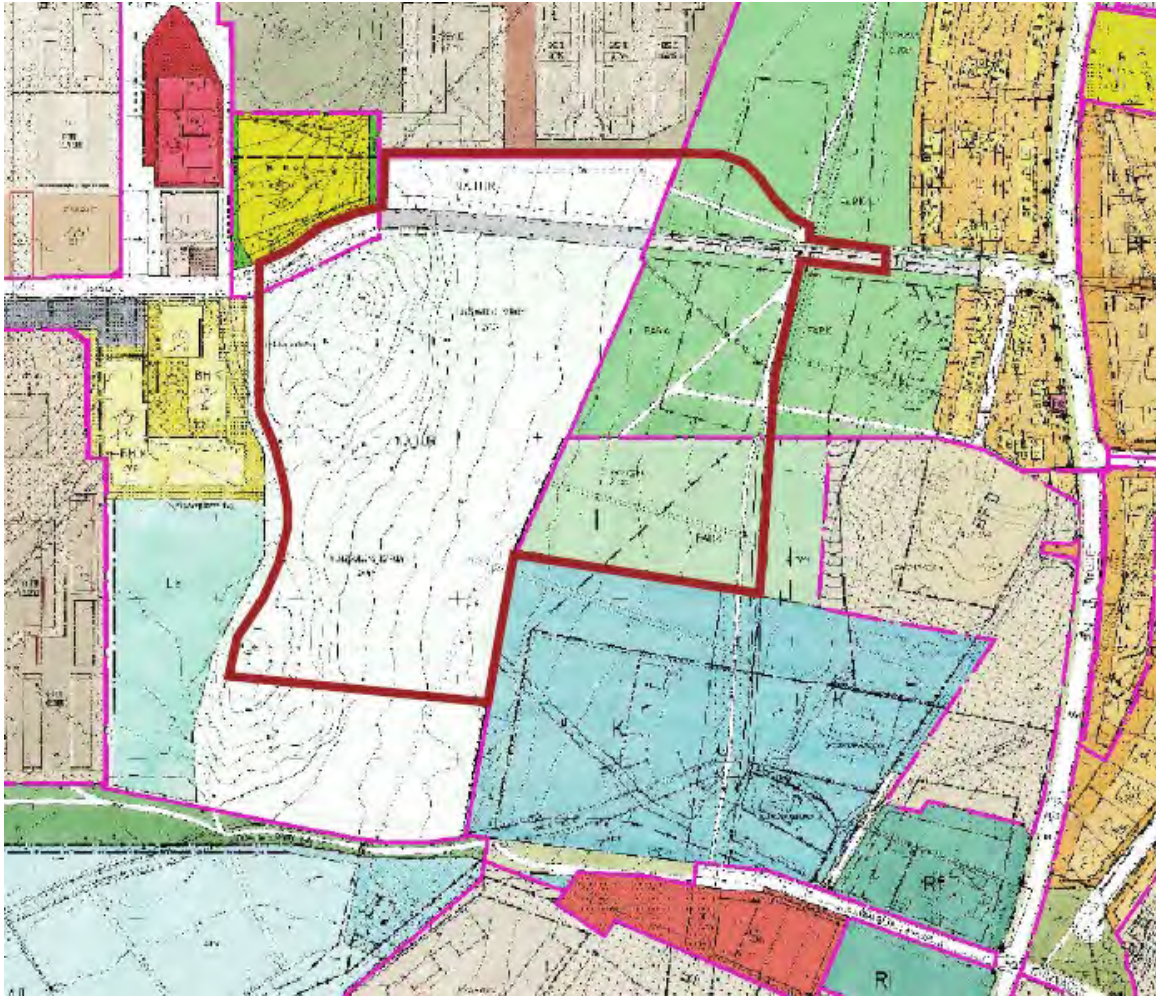
Planområdet är beläget inom tätortsavgränsningen för Kungsängen och i kommunens översiktsplan (ÖP 2010) betecknat som ny bostadsbebyggelse i anslutning till förslag till kommundelspark Gröna Dalen. I översiktsplanen finns beskrivet att platsen är bedömd som lämplig för bostadsbebyggelse, förutsatt att den skogsbeklädda kullen i området lämnas obebyggd och att Gröna Dalen med sina viktiga stråk och värden för närrekreation beaktas. Gröna dalen anges i översiktsplanen som en kommundelspark. Vidare konstateras att Hjortronvägen, som i dagsläget trafikeras som bussgata, bör ändras till lokalgata inom planområdet.

Utdrag ur kommunens gällande Översiktsplan, kartbild över Kungsängen. Det grönskafferade området som går i nord-sydlig riktning markeras som kommunalpark (Gröna dalen). Siffran 18 utgör lokalisering för planområdet för Tibbleängen.

Detaljplaner och förordnanden

Planområdet är detaljplanelagt sedan tidigare. Huvuddelen av planområdet är planlagd som naturmark, allmän platsmark, vilket är reglerat i Detaljplan 11 för del av Tibbleängen (Tibble torg), antagen 1989-05-29 (BYN dnr 1987.315-313). Väster om den skogsbevädda kullen är marken reglerad som bostäder, handel och kontor. Ett mindre område i planområdets östra del längs befintlig gång- och cykelväg är planlagd som parkmark, allmän platsmark, vilket är reglerat i Stadsplan 20 för del av Ekhammar (Östra dalen), antagen 1983-11-28 § 189 (BN dnr 90/80). Den närmaste omgivningen är också planlagd. Sydost om planområdet där Kungsängens kyrka ligger är marken planlagd för kyrkoändamål (kyrkomark och begravning) vilket är reglerat i Stadsplan 14 för del av Ekhammar (Östra dalen), antagen 1978-08-28 § 128 (BN dnr 53/77). I samtliga ovanstående planer finns Hjortronvägen med reglerad som gatutrafik för buss (Tb).

Kollage av gällande detaljplaner. Nu aktuellt planområde beläget huvudsakligen inom naturmark. En mindre del i planområdets östra del, längs befintlig gång- och cykelväg, är planlagd som parkmark (allmän platsmark) i Stadsplan 20 för del av Ekhammar (Östra dalen).

Förutsättningar och planförslag

Mark och natur

Mark och vegetation

Planområdet ligger i Gröna dalen som är ett större genomgående grönt stråk av natur- och parkmark i Kungsängen. Marken inom planområdet utgörs av gammal åkermark som har slåtrats, samt ett väst-östligt dike. Lågpunkten inom planområdet ligger i dess sydöstra del. Öster om dalgången möter åkermarken en ekskog som ramar in landskapsrummet.

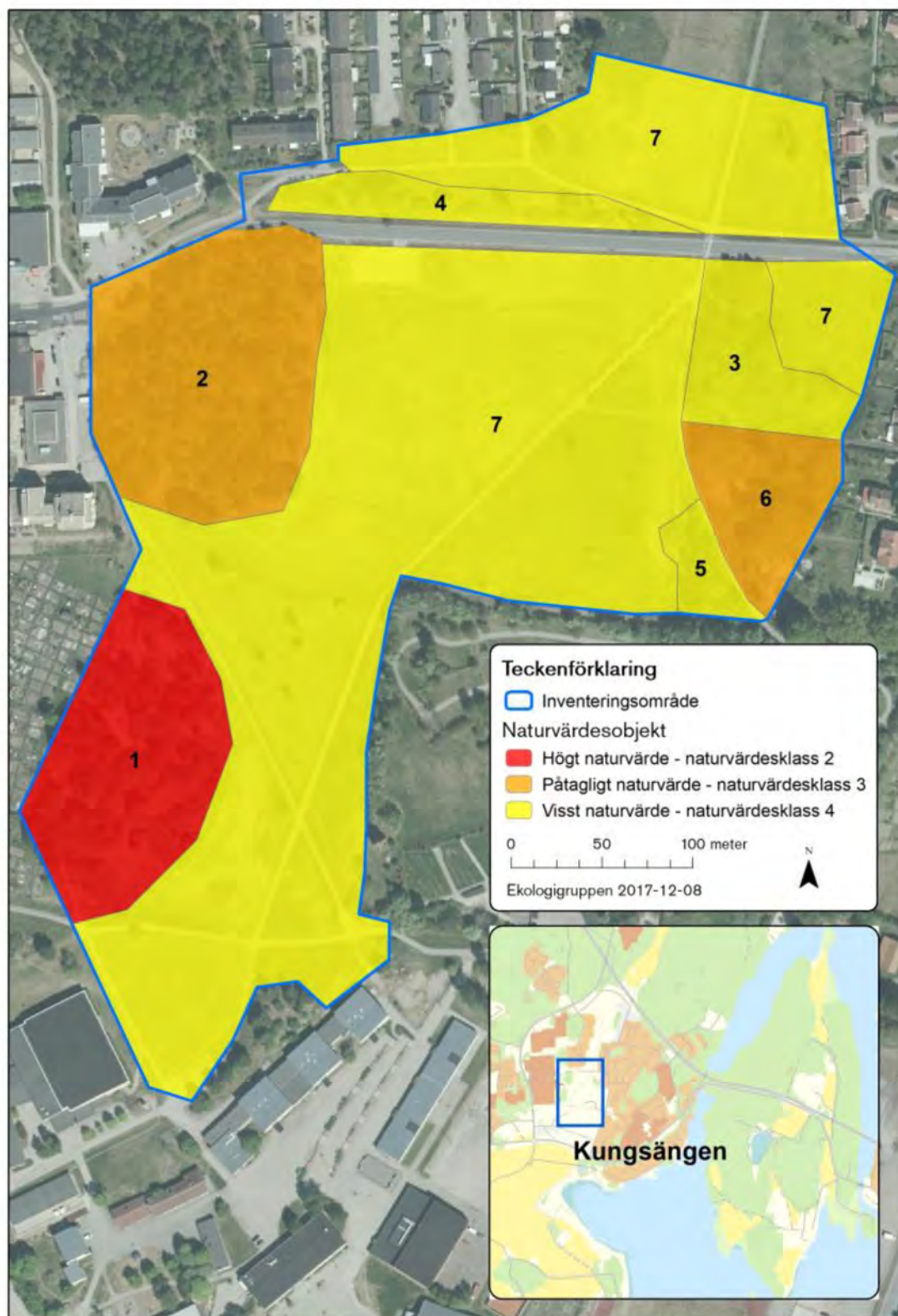
I norra delen av planområdet sträcker sig en vall längs Hjortronvägen.

Flygbild över planområdet i riktning söderut. I bildens nedre högra hörn syns bebyggelsen vid Blåbärsstigen. Hjortronvägen löper tvärs över bilden. Tibble Torg skimtar längst till höger. Ekhammar med sina kraftiga lövträd syns till vänster. Kyrkogården med klockstapeln syns mitt i bilden. Till höger ligger de två skogbeklädda forminneskullarna som ramar in det tidigare åkerlandskapet. Ungefärligt läge för planområdet markerat med röd linje.

Inom planområdet finns en skogbeklädd kulle med fornlämningar. Vegetationen består här av löv- och barrträd med inslag av ekar och är kompakt och tät i sin karaktär. Lövträden är större och barrträden består huvudsakligen av ett tallbestånd. Söder om kullen finns en mindre kulle som delvis ingår i planområdet. Även denna är bevuxen med löv- och barrträd samt med inslag av ekar. Öster om planområdet ligger Kungsängens kyrka och kyrkogård som är avgränsad av en stor och yvig vegetation mest bestående av lövträd. Denna vegetationsgräns gör att kyrkan och kyrkogården knappt är synlig utifrån.

En naturvärdesinventering har utförts (Ekologigruppen, 2018) och inom inventeringsområdet har sju naturvärdesobjekt identifierats. Ett objekt har högt naturvärde (klass 2), två har påtagligt naturvärde (klass 3) och fyra stycken har visst naturvärde (klass 4). Se karta nästa sida. Inget av de identifierade objekten har klassats som högsta naturvärde (klass 1). Den del som föreslås för bebyggelse består av öppna gräsytor vilka bedöms vara starkt näringspåverkade och domineras av ett fåtal vanliga och starkt konkurrenskraftiga arter. Dessa ytor bedöms preliminärt ha visst naturvärde (klass 4). Inom inventeringsområdet finns det inte många strukturer som indikerar höga naturvärden. Till exempel är mängden död ved inom området generellt för låg, om än något mer talrik i de två blandskogsobjekten (objekt 1 och 2) i områdets västra delar. Enstaka hålträd förekommer, dessa är av olika trädslag: asp, ek, och poppel, vilket är gynnsamt för den biologiska mångfalden i området då olika vedlevande arter ofta har olika värdräd. Bedömningen är att naturvärdena i inventeringsområdet främst är knutna till dessa två trädmiljöer och påverkan på dessa i samband med exploatering i området bör minimeras. Särskilt viktigt är att påverkan på gamla träd och hålträd helt bör undvikas.

Naturvärdeskartan med dokumenterade naturvärden. Ett objekt har klassats som högt naturvärde (klass 2), två som påtagligt naturvärde (klass 3) och fyra som visst naturvärde (klass 4). Karta ur Naturvärdesinventeringen (Ekologigruppen, 2018)

Landskaps- och stadsbild

Planområdet ligger i Gröna dalens västra del med skogbeklädda höjdparter. Anpassningen till det befintliga landskapet är viktigt för att bebyggelsestillskottet ska upplevas som ett positivt inslag. Landskapsrummet är i övrigt fritt från bebyggelse. Kringliggande byggnader kan anas högre upp på höjdryggarna bland vegetationen längs med dalgången.

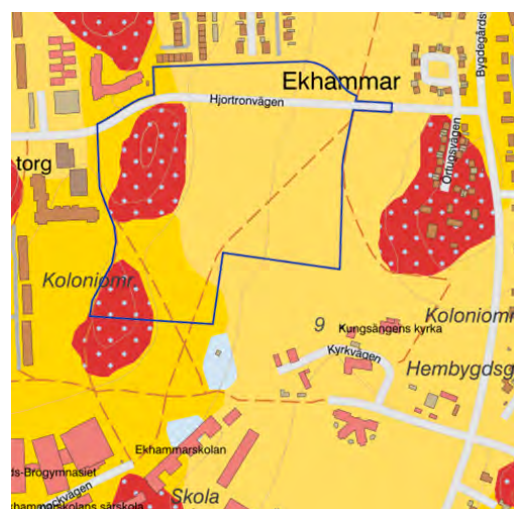

Snedbild över Kungsängen i riktning österut. Ungefärligt läge för planområdet markerat med röd linje.

Det är bara mot norr som planområdet gränsar mot bebyggelse, åt övriga väderstreck möter en grön miljö i form av Gröna dalen, kyrkogårdens kraftiga gröna vägg med träd och häckar och de båda skogbeklädda kullarna i väster.

Geotekniska förhållanden

Jorden inom höjdområdet utgörs enligt Sveriges Geologiska undersökning (SGU:s) geologiska karta av ytnära berg med ett tunt moräntäcke. Öster och söder om höjden utgörs jorden av lera som enligt jordartskartan är postglacial i större delen av området, men som i de södra delarna benämns som glacial.

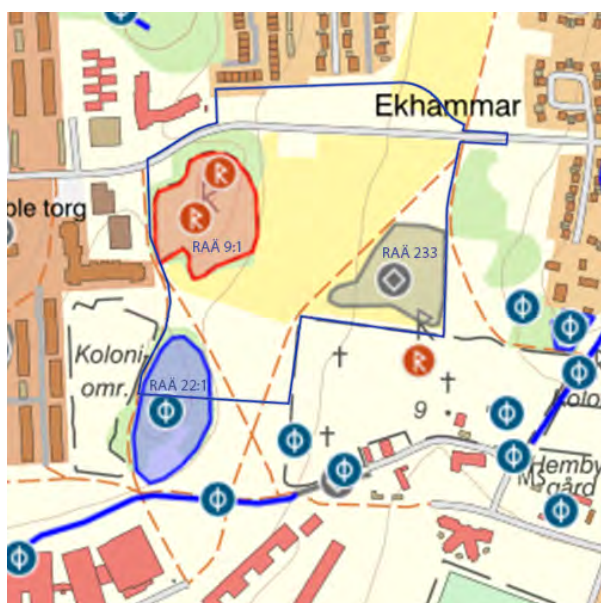
Utdrag ur SGU's geologiska karta. Ungefärlig avgränsning av planområdet med blå linje.

Eventuell förekomst av sulfidlera inom detaljplaneområdet har inte undersökts, men några

indikationer om att sulfider kan förekomma har inte konstaterats i samband med fältarbetets genomförande. I projektet ska inte några källare anläggas och djupare schakter än normala va-schakter erfordras ej.

Fornlämningar

I planområdet finns ett gravfält (RAÄ-nr Kungsängen 9:1) beläget på den skogbeklädda kullen i planområdets västra del. Länsstyrelsen har i beslut (daterat 2015-07-10, beteckning 43112-10749-2015) meddelat att en byggnation inte kan göras närmre fornlämningen, ett skyddsområde av 25 meter måste avsättas. Ett alternativ är att en väg byggs mellan gravfältet och huskropparna. Vägen kan då läggas 15 meter från fornlämningen. I planområdet ingår även delar av RAÄ-nr Kungsängen 22:1 (kullen i sydväst) en s.k. plats med tradition, på platsen ska det ha funnits en dansbana. Kullen berörs dock inte av planförslaget, då den bekräftas som NATUR. Även RAÄ-nr Kungsängen 233 ingår i området, denna lämning är dock undersökt och borttagen.

Fornlämningar i området, utdrag från Riksantikvarieämbetets Fornsök 2017-12-18. Ungefärlig avgränsning av planområdet med blå linje samt RAÄ-nr Kungsängen.

Rekreation och friluftsliv

Planområdet ligger i anslutning till det rekreativa gröna stråk som Gröna dalen utgör. Flertalet gång- och cykelvägar passerar planområdet och ger möjligheter till cykling, löpning och promenader. Cirka 500 meter söder om planområdet ligger Kungsängens sporthall samt friidrottsanläggningar och bollplaner. Cirka 800 meter norr om planområdet ligger Kungsängens IP som är en utomhusarena för friidrott. Invid denna finns flera fotbollsplaner. I närområdet finns några mindre grönområden. 1,5 km väster om planområdet ligger Lillsjöbadet samt naturreservatet för Lillsjön och Örnässjön.

Föreslagen förändring – landskaps- och stadsbild

Gröna dalen är ett öppet, samlande centralt gröonstråk i Kungsängen och populärt område för närboende såväl som boende längre bort i orten. Det är en sammanhängande grönyta som används för rekreation och olika aktiviteter samt utgör en lugn oas med rik kulturmiljö. När ytor tas i anspråk behöver det säkerställas att projektet ger tillbaka till invånarna och till platsen. Hur den nya bebyggelsen möter Gröna dalen blir därför av stor betydelse.

I planförslaget är kedjehusens trädgårdar vända ut mot Gröna dalen, i anslutning till den gång- och cykelväg som sneddar igenom planområdet. Att tomterna har sekundärentréer ut mot dalen och att visuell kontakt finns ut mot dalen anses avgörande för att aktivera Gröna dalen och öka tryggheten på nämnda gång- och cykelväg. Visuell kontakt kan exempelvis åstadkommas genom lägre uppvuxna

häckar, som samtidigt ger den inramning som behövs för att markera den privata tomten. Det handlar om att människor tillåts mötas och se varandra, och att trädgårdarna är trivsamma för de boende men inte har en ”mur” av höga tujahäckar/plank ut mot den allmänna parkmarken.

Bebyggelseförslaget har tagit fasta på de topografiska förutsättningarna samt skogspartiet i väster. Högre bebyggelse föreslås i planområdets västra del närmare det skogsbeklädda höjdpartiet samt invid huvudgatan Hjortronvägen, för att längre ut i dalgången vara lägre i skala. Siktstråk in mot skogspartiet föreslås vilket påverkat bebyggelsetypologin samt byggnadernas placering. Tillkommande bebyggelse relaterar även till omgivande bebyggelse i skala och höjd, särskilt i mötet med parkrummet, Gröna dalen. Strukturen och bebyggelsen möjliggör att allmänheten kan röra sig genom området samt att befintliga gång- och cykelvägar stärks. Den föreslagna bebyggelsen i planförslaget bidrar till att länka samman områdena på vardera sida om Gröna dalen samt småhusbebyggelsen kring Gröna dalen och flerbostadshusbebyggelsen kring Tibble torg.

Parkrummet i Gröna dalen kommer efter exploatering förändras till sin form och karaktär. I och med bebyggelsen längs med gång- och cykelvägen kommer parkrummet närmast bebyggelsen få en mer definierad rumslighet och mer av en triangulär form. Samtidigt förstärker bebyggelsen Gröna dalens långsträckthet och riktning och indikerar på gång- och cykelstråkets rörelse som viker runt kyrkogårdens hörn. Gröna dalen kommer även få smalare midjor längst norr- och söderut i planområdet p.g.a. den nya bebyggelsen. Dessa passager har varit viktiga att måna om så att de istället för att stoppa upp rörelseflödet upplevs skapa en dynamik i dalens rumslighet.

Som går att utläsa i plankartan kommer delar av parkytorna utvecklas och bli lekplats och aktivitetsyta. En dagvattendamm anläggs som kan ge förutsättningar för diverse djurarter att etablera sig, som kan rena dagvattnet och också har rekreativt värde. Gröna dalen har stor potential och målet är att denna park ska bli ännu mer attraktiv i framtiden.

Grönstruktur

Föreslagen grundläggning av byggnader

Grundläggningen anpassas till de geotekniska förhållandena. Småhus inom området kommer eventuellt att kunna grundläggas med kompensationsgrundläggning i vissa delar, alternativt på stödpålar nedförda till fast morän eller berg. För högre hus kommer andra grundläggningsmetoder att krävas, så som exempelvis pålning.

Uppfyllning för vägar och markytor

Lerans sättningsegenskaper har inte utretts i detta skede, men det ska förutsättas att uppfyllnader kan leda till sättningar i leran, framförallt i de nordöstra delarna av området.

Bebyggelse

Befintlig bebyggelse

Det finns ingen befintlig bebyggelse inom planområdet. Närmaste bebyggelse ligger norr om Hjortronvägen som består av kedjehus längs Körsbärs- och Smultronvägen samt Blåbärsstigen. Nordöst och öster om planområdet, uppe på befintligt höjdparti ligger bebyggelse i form av villor om två våningar. Sydost om planområdet ligger Kungsängens kyrka. Ett klocktorn i trä med röd kulör är ett tydligt bebyggelseinslag i närområdet då det är den enda bebyggelse som syns från Gröna dalen samt planområdet. Sydväst om planområdet finns flerbostadshus från 60-talet och huvudsakligen tre våningar. Väster om planområdet finns flerbostadshus om fem till sex våningar samt lägre byggnader vid Tibble torg.

Foton på befintlig bebyggelse vid Tibble torg samt Klockstapeln vid Kungsängens kyrka.

Till vänster: Foto på befintlig bebyggelse norr om planområdet. Krikon-, Smultron- och Blåbärs-gatorna ligger närmast planområdet. Örtugsvägen och Klippingvägen en bit längre bort.

Illustrationsplan ny bebyggelse (Tengbomgruppen AB)

Föreslagen ny bebyggelse

Planförslaget möjliggör en blandning av byggnadstyper och innehåller 110-120 lägenheter fördelade på flerbostadshus och ungefär 65 bostäder i småhus.

Bebyggelsen är grupperad kring en ny lokalgata parallellt med Gröna dalen. Norra delen av lokalgatan utgörs av flerbostadshus i 3-4 våningar på ena sidan och kedjehus på den andra (mot Gröna dalen). När gatan fortsätter söderut förändras gaturummet - det omsluts av kedjehus. Grönytor delar upp bebyggelsen och möjliggör siktlinjer för att förstärka områdets öppna, gröna uttryck.

Byggnaderna är orienterade för att förstärka dessa siktlinjer samt rama in gaturum och parkrum. I samband med anläggandet av radhusen norr om Hjortronvägen får gång- och cykelvägen som går där idag en ny dragning.

Flerbostadshusen grupperas i ett kvarter kring en gemensam gård som öppnas upp mot kullen i väster. På gården finns utrymme för komplementbyggnader såsom växthus, cykelparkering, miljöbod etc. Kedjehusens entréer vänder sig mot lokalgatan, medan trädgårdarna gränsar till Gröna dalens stora parkrum med sekundärentréer ut i parken.

Illustration över gång-och cykelväg samt nya kedjehus i gröna dalen.

Radhusen norr om Hjortronvägen grupperas för att volymmässigt möta motstående flerbostadshus, med tydliga släpp som möjliggör nya siktlinjer. Radhusens entréer vänder sig mot Hjortronvägen. Gröna planteringar ger en mjuk övergång mot gatan.

Sektion f-f, se sektionslinje på illustrationsplan på sid 14 (Tengbomgruppen AB)

Sektion f-f, fortsättning

Gestaltningens principer

Gestaltningen beskrivs närmare i ”Gestaltningens program för Tibbleängen 2019-12-20” och utgår från dessa principer:

Siktlinjer - viktiga siktlinjer bevaras och förstärks genom huskropparnas placering och riktning:

- Längs Gröna dalen
- Genom bebyggelsen upp mot kullen vid Tibble torg i väst
- I nord-sydlig riktning, tvärsöver Hjortronvägen och in på flerbostadshusens innergård
- Upp mot kullen vid Ekhammars gård i öst
- Runt kyrkogårdens hörn
- Mot klocktornet och kyrkan

Blandad bebyggelse och grannskap

- Variation i höjd och placering
- Skalan relaterar väl till omgivningen: de nya småhusen knyter an till befintliga småhus norr om Hjortronvägen samt till Gröna dalen, och högre bebyggelse placeras närmare kullen, Tibble torg och Hjortronvägen.
- Det inre gaturummet ramas in och befolkas.
- Tydliga och attraktiva publika rum
- Trivsamt, lummigt innergård
- Integrering av parkeringen med bebyggelse och grönska

Vy över Hjortronvägen med nya radhus och flerbostadshus.

Bekräfta gröna dalen

- Riktningen av Gröna dalen förstärks genom att huskroppar placeras i riktning längs med Gröna dalen.
- Parkrummet stärks och aktiveras genom husens inramning av parkrummet, sekundära entréer mot dalen, en lekpark och en dagvattendamm.
- Bebyggelsen anpassas till topografin genom att flerbostadshusen följer marklutningen upp mot kullen, vilket i praktiken innebär en mjuk övergång från 3 våningar till 4 våningar.

Det kultiverade landskapet

- Möjlighet till växthus och odling på gårdar
- Nya aktivitets- och lekytor
- Kontakten och tillgängligheten till kullen förstärks via en ny parkyta

Helhetstänk

- Sammanhängande struktur länkar samman åtskilda bostadsområden
- Samnyttjande av ytor
- Lokalt omhändertagande av dagvatten

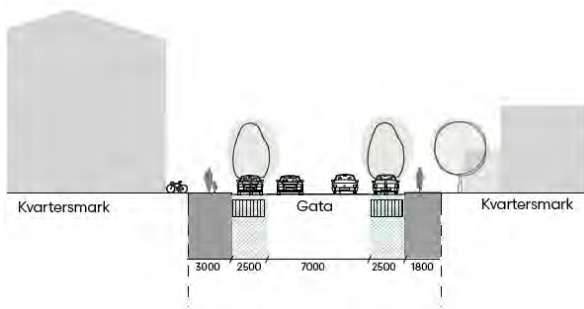

Sektion g-g, se sektionlinje på illustrationsplan på sid 14 (Tengbomgruppen AB)

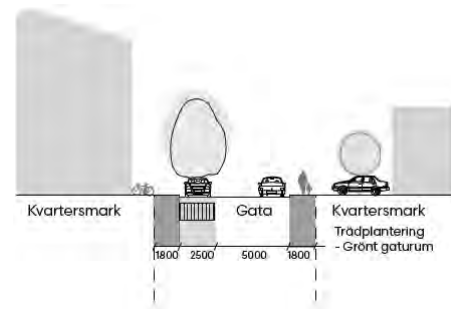

Sektion g-g, fortsättning

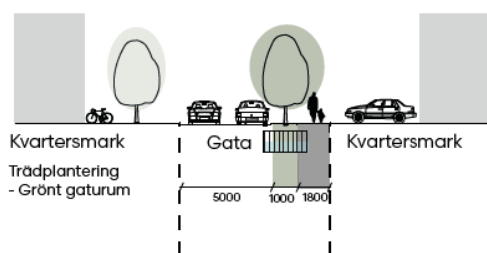
Gatusektioner

Hjortronvägen gatusektion

Lokalgata norr gatusektion

Lokalgata söder gatusektion (Tengbomgruppen AB)

Solstudie

Vår/höstdagjämning kl. 9:00

Vår/höstdagjämning kl. 12:00

Vår/höstdagjämning kl. 15:00

Midsommar kl. 9:00

Midsommar kl. 12:00

Midsommar kl. 15:00

Gaturum

Hjortronvägen får ett gaturum av annan karaktär, med hus på båda sidor vilket ger en tryggare vistelse och passage. Skalan är måttlig: flerbostadshus i tre våningar med vindsvåning samt stadsradhus i två våningar. I förslaget förespråkas omhändertagen förgårdsmark och människor i rörelse i stället för ett odefinierat gaturum. Denna detaljplan tar fasta på att gatan är tillägnad busstrafik, sophämtning och fordon tillhörande de boende i området – eventuell utveckling som möjliggör genomfartstrafik kan kommunen komma att undersöka framöver men inte inom ramen för detta planarbete.

Den nya lokalgatan blir lugn och småskalig, med entréer vända ut mot gaturummet.

Tillgänglighet

Planområdet är idag välförsett med gång- och cykeltrafikstråk. Angöring för biltrafik avses lösas via Hjortronvägen och den nya gatan genom planområdet, se även under rubriken Trafik och kommunikationer nedan. Tillkommande bebyggelse och rörelsestråk projekteras så att kravet på tillgänglighet beaktas.

Offentlig service och kommersiell service

Vid Tibble torg finns skola och livsmedelsbutik. Sydost om planområdet ligger Kungsängens kyrka. Cirka 500 meter söder om planområdet ligger Ekhammarskolan som inrymmer grundskola årskurs 4 - 9 med cirka 500 elever, grundsärskola årskurs 1 - 9 samt fritidshem och fritidsgården Trappan.

Trafik och kommunikationer

Gatunät, parkering, varumottagning, utfarter

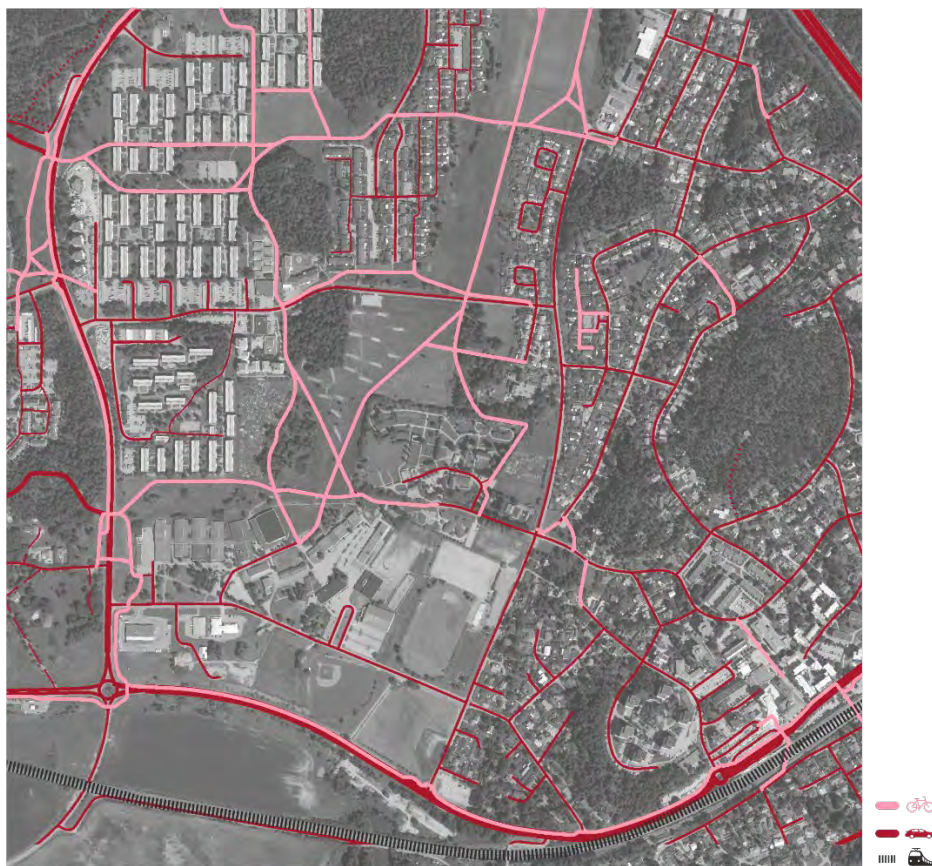
Planområdet föreslås få angöring och utfart från väster till/från Granhammarsvägen, via Hjortronvägen. Inom planområdet föreslås en ny lokalgata för angöring till de nya bostäderna.

Parkering för boende löses på olika sätt beroende på boendeform. För flerbostadshusen gäller kanststensparkering längs lokalgata och utmed Hjortronvägen (på allmän platsmark) samt viss parkering på kvartersmark. För de boende i stadsradhusen (norr om Hjortronvägen) anordnas parkering inom två gemensamma ytor på kvartersmark. Boende i kedjehusen längs lokalgatan har parkering på kvartersmark intill sitt eget hus. Besöksparkering i området är fördelat inom det totala antalet anordnade parkeringar. Parkeringstal för cykel föreslås för flerbostadshus till 3,0 cykelplatser/lägenhet, detta innefattar både långtid- och korttidsparkering (besöksparkering). Cykelparkering vid småhus avses kunna ske på den egna tomten. Cykelparkering bör ske nära bostadsentréer och vara väderskyddad.

YTOR		ZON B
1 RoK ~ 34 m ²	=	0,3
1,5 RoK ~ 43 m ²	=	0,3
2 RoK ~ 57 m ²	=	0,5
3 RoK ~ 72 m ²	=	0,8
4 RoK ~ 83 m ²	=	0,8
Besöksparkering	=	0,1
Småhus	=	1

Parkeringstal beräknade utefter lägenhetsstorlek samt baserat på ZON B (Tekniska Handbokens zonsystem)

Ovanstående parkeringstal är rimliga med tanke på planområdets läge mitt i Kungsängen och god tillgång till kollektivtrafik. Därtill är planområdet beläget invid flera gång- och cykelvägar som sammanflätar större delen av tätorten. Satsningar på separata cykelbanor bör dock övervägas i framtida planering av Kungsängen då cykling företrädesvis i dagsläget får ske i blandtrafik från planområdet in mot stationen, särskilt med tanke på övriga pågående bostadsprojekt inom tätorten t.ex. Örnäs väster om Granhammarsvägen samt Korsängen (Södra Gröna dalen). Generellt kan ovanstående parkeringstal motiveras då ett minskat bilberoende ligger i linje med kommunens arbete med Agenda2030, och att projektet kan främja en ökning av andelen kollektivtrafik och cykelanvändning.

Karta över befintlig trafik i området (Upplands-Bro kommun)

Gång-, cykel- och mopedtrafik

Planområdet genomkorsas idag av flera gång- och cykelvägar som är i kommunal ägo och kopplingar för dessa finns i samtliga väderstreck. Ambitionen med bebyggelseförslaget är att bygga vidare på och förstärka de befintliga gång- och cykelstråken även genom planområdet.

Kollektivtrafik

Busstrafiken kommer även efter planens genomförande att kunna trafikera Hjortronvägen. Närmaste hållplats finns vid Tibble Torg.

Störningar och risker

Buller och vibrationer

Planområdet påverkas av trafikbuller från Hjortronvägen, vars befintliga busstrafik alstrar visst buller. Bullersituationen har utretts för bostäderna i den föreslagna bebyggelsen (Bjering, 2019). Utredningen visar att samtliga byggnader uppfyller riktvärdet för ekvivalent ljudnivå (60 dBA) vid fasad, med god marginal. Detta oavsett om man utgår från de gamla restriktionerna på max 55 dBA eller den 2015 tillkomna *Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader*.

Vibrationerna från busstrafiken bedöms inte medföra någon risk för den föreslagna bebyggelsen.

Radon, översvämning, farligt gods etc.

Det finns inga utpekade områden med hög radonrisk inom kommunen. Kommunen har varierande berggrund vilket kan motivera att radonsäkert byggande alltid ska ske. Översvämningens risk undviks genom anläggande av ett avskärande dike utmed kullen i väster samt en dagvattendam öster om planområdet. Se vidare under rubrik Teknisk försörjning, Dagvatten nedan.

Brand

Konventionellt system för brandvatten behöver ordnas. När byggnadernas utrymningslösningar utformas ska det beaktas att det föreligger begränsningar av möjligheterna att använda räddningstjänstens stegar.

Teknisk försörjning

Dagvatten

Befintligt dagvattennät i området har hög belastning. Marken inom planområdet utgörs till stor del av lera vilket innebär låga infiltrationsegenskaper. Fördröjande egenskaper blir därför viktigt vid exploatering och hårdgörande av markytor. Söder om avrinningsområdet finns Tibbledammen som är en reningsdam för dagvatten. Dagvatten ska tas om hand inom kvarteret så att maximalt ett flöde motsvarande ett 20-årsregn före exploatering släpps ut på det befintliga dagvattennätet.

En dagvattenutredning har tagits fram (Bjerking, rev 2019-12-20).

Dagvattenflödet från området före utbyggnad beräknas vid ett 20-årsregn att vara 193 l/s. Efter planerad utbyggnad av området beräknas utflödet vid ett 20-årsregn vara 717 l/s. Klimatfaktor på 1,25 har använts vid flödesberäkningar efter exploatering.

Enligt reningskrav från Upplands-Bro kommun avseende dagvatten, ska de första 20 mm av nederbörden renas och fördröjas under 12 timmar och vägdagvatten renas i två steg. För fördröjning och rening av dagvatten förslås att takvatten leds via stuprör och utkastare på grönytor och vidare till ledning och dagvattendammen. Vägdagvatten fördröjs i dike/skelettjord eller skålad gräsyta, magasinering och renande diken, och leds sedan vidare för ytterligare rening och fördröjning i dagvattendammen. Eftersom reningskravet medför större dagvattenvolym som ska renas och fördröjas (400 m³) än den beräknade fördröjningsvolymen (338 m³) används reningsvolym som krav vid dimensionering av föreslagna anläggningar. Dagvattenutredningen föreslår en fördelning mellan diken/skelettjord (80 m³), skålad gräsyta (130 m³) och dagvattendamm (190 m³). Beroende på utformning av föreslagna åtgärder kan fördröjningsvolymen fördelas annorlunda jämfört med framfört förslag. Detta bestäms vidare under detaljprojektering.

Efter rening i föreslagna dagvattenanläggningar förväntas samtliga föroreningshalter och föroreningsmängder att minska. Detta innebär då att exploateringen följer förbättringskravet för recipienten att mängden bly och kadmium inte får öka. Dessutom sker ytterligare rening och fördröjning i Tibbledammen innan dagvattnet når recipienten. Därmed anses föreslagna dagvattenhantering avlasta dagvattensystemet nedströms planområdet och exploateringen bedöms inte hindra recipienten att uppnå dess MKN.

Vid ett 100-årsregn kommer dimensionerade dagvattenanläggningar gå fullt inom planområdet. Det är därför viktigt att höjdsättningen av området säkerställer att dagvatten ytledes kan rinna ut från området i så kallade sekundära avrinningsvägar. För att undvika att flöden från kullen i västra delen av planområdet ska svämma över bostadsområdet strax nedanför ska ett avskärande dike anläggas. Med kulvertar under gång- och cykelvägen kan diket anslutas till ledningar och därmed transportera bort vattenmassorna.

Vatten och avlopp

Bebyggelsen inom planområdet ska anslutas till kommunens VA-nät och verksamhetsområdet för vatten och avlopp. Kapaciteten i infrastrukturen för VA i området, bortsett från dagvattenledningen, bedöms av kommunens tekniska avdelning som god.

Värme

Möjlighet finns att bebyggelsen inom planområdet kan anslutas till fjärrvärmenätet.

El, tele, bredband

Bebyggelsen inom planområdet ansluts till el- och bredbandsnäten. Plats för en ny elnätsstation föreslås inom planområdet, markerat med E - teknisk anläggning på plankartan.

Avfall

Utrymme för avfallshantering och källsortering ska finnas inom planområdet, inom kvartersmark. Riktvärdet är att avståndet ska vara max cirka 50 meter från varje hushåll. Detta gäller för stadsradhusen samt flerbostadshusen. Miljöbodarna ska gestaltas i enlighet med gestaltungsprogrammet. För kedjehusen längs lokalgatan planeras hushållsnära återvinning enligt fyrfacksmodellen med två kärl (åtta fraktioner) i anslutning till huset/garaget. För samtlig avfallshantering (sophämtning m.m.) gäller regler och riktlinjer i enlighet med Avfall Sverige.

Konsekvenser av planens genomförande

Trafik

En trafikutredning baserad på det nya planförslaget har tagits fram (Ramböll, 2019). I den konstateras att framtida trafikallsträng för den föreslagna lokalgatan, Hjortronvägen och korsningen Granhammarsvägen/ Hjortronvägen efter exploateringen klaras ut ett kapacitetsperspektiv.

För att angöra planområdet med bil och andra transporter är det nödvändigt att (västerifrån) öppna Hjortronvägen för biltrafik på den delen av vägen som leder fram till den planerade lokalgatan. Idag är hela den del av Hjortronvägen som korsar Gröna dalen endast tillåten för busstrafik. Planområdet föreslås därmed få angöring och utfart från väster till/från Granhammarsvägen, via Hjortronvägen.

Befintlig gång- och cykelväg norr om Hjortronvägen får ett anpassat läge utifrån den nya bebyggelsen.

Sociala konsekvenser

De nya bostädernas direkta anslutning till Gröna dalen bidrar till ökad trygghet längs gång- och cykelstråken. Att det finns boende med utsikt mot gång- och cykelstråken kan bidra till en viss social kontroll då uppmärksamheten kring vad som händer i omgivningen ökar. Det bedöms viktigt, då grönområdet kvällstid ofta saknar mänsklig närvaro och kan upplevas som otryggt efter mörkrets inbrott. Trygghetsaspekten bedöms vara av stort värde för alla, men kanske särskilt ur jämställdhetsperspektiv för kvinnor. Statistik visar nämligen att kvinnor i högre utsträckning tenderar att ändra sitt rörelsemönster på grund av känslan av otrygghet.

Barnkonsekvenser

Ett tillskott på bostäder anpassade för barn i rekreativt grönstråk med närhet till lekplatser och natur är eftersträvt i flera hänseenden. En ny lekpark planeras inom planområdet samt en aktivitetsyta.

Gröna dalen är idag en koppling mellan skolområdet i söder och IP i norr. Ur ett barnperspektiv är det positivt att öka tryggheten i Gröna dalen.

Miljökonsekvenser

En förutsättning för planens genomförande är att tillkommande dagvatten hanteras och omhändertas lokalt. Det lokala ledningsnätet är hårt belastat redan i nuläget. Att omhänderta dagvattnet i öppna lösningar i marknivå uppmuntras och kan, med omsorgsfull utformning, bli en kvalitet för livsmiljön och upplevelsevärde av närliggande avsnitt av Gröna dalen.

För fördröjning och rening av dagvatten förslås att takvatten leds via stuprör och utkastare på grönytor och vidare till ledning och dagvattendammen. Vägdagvatten fördröjs i dike/skelettjord eller skålad gräsyta och leds sedan vidare för ytterligare rening och fördröjning i dagvattendammen. Som nämnts under rubriken *Dagvatten* förväntas föroreningstransporten minska för samtliga föroreningar (genom föreslagna åtgärder). Genom att följa kommunens reningskrav (de första 20 mm av nederbörden renas och fördröjs under 12 timmar och vägdagvatten renas i två steg) förväntas föroreningsbelastningen efter exploatering förbli lägre än före exploatering.

Enligt förbättringskravet hos recipienten får inte mängden bly och kadmium öka efter exploateringen. Eftersom dessa ämnen förväntas minska efter exploatering, och ytterligare rening förväntas ske i Tibbledammen innan utsläpp till Mälaren, görs bedömningen att exploateringen inte hindrar recipienten att uppnå ställda miljö kvalitetsnormer (Bjerking, rev 2019).

Eventuell förekomst av sulfidlera inom detaljplaneområdet har inte undersökts, men några indikationer om att sulfider kan förekomma har inte konstaterats i samband med fältarbetets genomförande. I projektet ska inte några källare anläggas och djupare schakter än normala va-schakter erfordras ej.

Enligt naturvärdesinventeringen (Ekologigruppen, 2018) är bedömningen att naturvärdena i inventeringsområdet främst är knutna till trädmiljöerna väster om planområdet (objekt 1 och 2 enligt karta sid 10). Den del av planområdet som planerar bebyggas bedöms ha visst naturvärde (naturvärdesklass 4), vilket inte anses vara så pass högt att en tillkommande bebyggelse avråds. De rödlistade fågelarter som kan förekomma på fältet bedöms inte heller hotas, då fältet som biotop inte bedöms som någon bristbiotop i kommunen. I planområdets sydöstra hörn (objekt 5 enligt karta sid 10) föreslås yta för dagvattenhantering. Detta kan nyttjas som tillfälle att förbättra såväl de ekologiska som de estetiska förutsättningarna i objektet genom skapande av större vattenytor och plantering av inhemska växter kopplade till naturtypen.

De nya bostädernas närhet till befintlig service och kollektivtrafik skapar goda förutsättningar för en bilsnål livsstil vilket är positivt ur klimatsynpunkt. Tillskottet av boende bidrar till att öka underlaget och förutsättningarna för service och ett varierat utbud i centrumnära läge. Den föreslagna nya gatan, som ska vara tillgänglig för allmän bil-, gång- och cykeltrafik, skapar nya kopplingar och möjligheter att röra sig bilfritt i dessa delar av Kungsängen. Att förtäta centrala delar av tätorten är fördelaktigt ur miljösynpunkt, genom att befintlig infrastruktur kan användas av fler.

Ekonomiska konsekvenser

Den föreslagna bebyggelsen är positiv ur ekonomiskt hänseende av samma anledningar som ur miljösynpunkt. Att förtäta och möjliggöra för fler att bo i närhet till befintlig service och infrastruktur gör att den kan utnyttjas av fler, vilket ökar värdet av redan gjorda kommunala investeringar. Uppförande av ny bebyggelse kan också medföra nya kommunmedlemmar som i sin tur genererar mer skatteintäkter.

Medverkande i projektet

Ett flertal medarbetare med specialistkompetenser på kommunens tekniska avdelning samt bygg- och miljöavdelningen har bidragit i planarbetet. Detaljplanen med tillhörande handlingar är upprättad i samarbete med Villamarken Exploatering i Stockholm AB och Tengbomgruppen AB.

Upprättad 2020-02-24
Planavdelningen

Henric Carlson
Planchef

Viktoria Söderman
Planarkitekt

Samhällsbyggnadskontoret

Detaljplan för

nr 0801

Tibbleängen

(del av Kungsängen-Tibble 1:470 m.fl.)

Upplands-Bro kommun

Genomförandebeskrivning

Denna genomförandebeskrivning följer ÄPBL (1987:10)

Organisatoriska frågor

Denna planbeskrivning hanterar genomförandefrågor för hela detaljplaneområdet, del av fastigheten Kungsängen-Tibble 1:470 m.fl. Fastighetsägarna inom planområdet är Ängstibble Mark AB (nedan kallad Exploatören) och Upplands-Bro Kommun (nedan kallad Kommunen).

Planområdet kommer att byggas ut i etapper. Takt och turordning kommer att regleras i exploateringsavtal. En huvudtidplan ska utarbetas i samråd mellan Exploatören och kommunen för utbyggnad av kvartersmark, allmän plats samt allmänna anläggningar.

Exploatören och Kommunen ska samordna för att säkerställa att huvudgator, va-anläggningar samt övriga nätägares huvudledningar är utbyggda i tillräcklig omfattning innan arbeten kan påbörjas på kvartersmark.

Tidplan

Detaljplanen förväntas gå ut på utställning kvartal ett, antas kvartal två och vinna laga kraft kvartal tre under 2020. Utbyggnad av allmän plats förväntas ske under 2021-2026.

Huvudmannaskap och ansvarsfördelning

Kommunen är huvudman för samtliga allmänna anläggningar på blivande allmän platsmark inom planområdet. Kommunen är huvudman för område för tekniska anläggningar på blivande kvartersmark inom planområdet.

Ansvar för utbyggnad av allmänna anläggningar i hela planområdet åvilar Kommunen. Exploatören kan dock i samråd med Kommunen ansvara för viss utbyggnad av allmän platsmark, som är strategiskt viktig för områdets utveckling och beroende av överenskomna tidsramar.

Exploatören är huvudman för kvartersmark som inte innefattar tekniska anläggningar.

Exploateringsavtal och övriga avtal

Planavtal har tecknats mellan Kommunen och Ängstibble Mark AB.

Exploateringsavtal kommer att upprättas mellan Exploatören och Kommunen i samband med detaljplanens antagande. Avtalet ska godkännas senast i samband med att detaljplanen antas. Avtalet reglerar kostnads- och ansvarsförhållandet och övriga samordningsfrågor mellan Kommunen och Exploatören.

Exploateringsavtalet ska reglera ansvar för och hantering av eventuella markföroreningar inom planområdet, samt reglera övriga ansvars- och samordningsfrågor under genomförandetiden såsom logistik för byggnads- och exploateringsarbeten, avgifter, tider och tillträden m.m.

Avtal kommer att tecknas i dialog mellan Exploatören och berörda nät- och ledningsägare.

Avtal kan också komma att tecknas mellan kommun och nätägare gällande förläggning av ledningar i samband med utbyggnad av gator och allmän platsmark.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastigheter och ägandeförhållanden

Fastigheten Kungsängens-Tibble 1:470 ägs av Villamarken Exploatering i Stockholm AB genom dotterbolaget Ängstibble Mark AB.

Fastigheten Ekhammar 4:269 ägs av Upplands-Bro kommun.

Fastigheten Kungsängens-Tibble 1:41 ägs av Upplands-Bro kommun.

Fastigheten Kungsängens-Tibble 1:3 ägs av Upplands-Bro kommun.

Fastighetsbildning

Genomförande av detaljplanen kräver fastighetsbildning och fastighetsreglering. All blivande allmän platsmark (GATA, TORG, PARK, NATUR) enligt detaljplanen kommer att överföras till Kommunen. Marken ska överföras från fastigheten Kungsängens-Tibble 1:470 till Kommunens fastigheter Ekhammar 4:269, Kungsängens-Tibble 1:3 och Kungsängens-Tibble 1:41 genom fastighetsreglering. Kommunen ansöker om och Exploatören bekostar denna fastighetsreglering. Ansökan om fastighetsreglering ska ske snarast efter att exploateringsavtalet vunnit laga kraft.

Kommunen ansöker och bekostar fastighetsförrättningar för Avtalets genomförande inom de fastigheter där Kommunen är lagfaren ägare. Exploatören ansöker om och bekostar övriga fastighetsförrättningar för Avtalets genomförande, exempelvis bildandet av eventuella erforderliga gemensamhetsanläggningar inom kvarteretsmark.

Nya fastigheter för kvarter enligt Detaljplanen kommer att bildas genom avstyckning eller klyvning.

För att markägoförhållanden ska stämma överens med den föreslagna bebyggelse- och kvarterstrukturen kommer fastighetsreglering att ske mellan fastighetsägarna.

Gemensamhetsanläggningar

I de fall kvarter delas in i flera fastigheter kan gemensamhetsanläggningar behövas bildas för parkering, gårdar, avfallshantering, dagvattenanläggningar samt andra gemensamma anläggningar.

Då detaljplanen inte förutsätter att kvarteren delas in i flera fastigheter anges inga områden för gemensamhetsanläggningar specifikt i plankartan.

Exploatören bekostar fastighetsförrättningar och bildande av nya fastigheter samt bildande av eventuella erforderliga gemensamhetsanläggningar inom kvartersmark enligt detaljplanen.

Servitut, ledningsrätter och andra fastighetsrättsliga avtal

Under fortsatt planprocess och för genomförandet av detaljplanen kommer det att krävas utredning av nedanstående inskrivningar och rättigheter för att besvara i vilken mån de belastar detaljplaneområdet. Dessutom krävs vidare utredning kring vilka omprövningar samt eventuella omläggningar som kan behöva genomföras för detaljplanens genomförande.

Rättigheter:

Kungsängens-Tibble 1:470, Nyttjanderätt tele, 1982-08-18, Beviljad 82/5972

Kungsängens-Tibble 1:3, Ledningsrätt vatten, 0139-91/12.1

Ekhammar 4:269, Ledningsrätt vatten, Levande last, 0139-91/12.1

Kungsängens-Tibble 1:41, Ledningsrätt vatten, Levande last, 0139-91/12.1

Inom område u i detaljplanen bör ledningsrätt bildas för allmänna ledningar.

För nya ledningar och tillhörande anordningar kommer avtal att upprättas mellan ledningsägare och fastighetsägare.

Anläggande av elnätstationer inom allmän platsmark regleras genom avtal mellan Kommunen och nätägaren. För eventuella elnätstationer inom kvartersmark tecknas servitut mellan fastighetsägare och nätägaren.

För återvinningsstationer kommer avtal att upprättas mellan fastighetsägare och ansvarig aktör.

Tekniska frågor

Markföroreningar

Inom planområdet finns inga kända markföroreningar. I de fall mark inom planområdet behöver saneras innan byggande ska sanering i enlighet med vid tidpunkten gällande lagstiftning utföras.

Buller

Exploatören svarar vid utbyggnaden av kvartersmark inom planområdet för att utföra erforderliga bullerskyddsåtgärder.

Geoteknik

Inför bygglovsskedet ansvarar Exploatören för att geoteknisk utredning och radonundersökning utförs. Grundvatten ska hanteras.

Vatten och avlopp

Frågor för vatten och avlopp kommer att hanteras i Exploateringsavtalet.

Länshållningsvatten, som arbeten med byggnation kan ge upphov till, ska hanteras i dialog med Kommunens miljöavdelning och enligt Käppalaförbundets riktlinjer för länshållningsvatten.

Anslutning till ledningsnät för vatten och spillvatten kommer att ske i planområdets östra del.

Dagvatten

Den dagvattenutredning som har tagits fram för Tibbleängen ska tillämpas. Dagvatten inom planområdet ska omhändertas lokalt.

Radon

För bostäder som uppförs på en ventilerad källarvåning erhålls en s.k. radonsäker grundkonstruktion, varför markradonförhållanden i sådant fall inte behöver utredas vidare. Om bostadsutrymmen kommer att placeras mot mark erfordras att markradonhalten mäts och marken klassificeras för bestämning av erforderlig grundkonstruktion ur radonsynvinkel

Värme

Energieffektiva lösningar ska beaktas för att begränsa klimatpåverkan. Eventuell anslutning till fjärrvärme utreds i dialog mellan nätägare, kommun och Exploatören under fortsatt planprocess.

El, tele, bredband

Eventuella el- och teleledningar i området kan komma att kräva omläggning i samråd med ledningsägare.

Avfall

Utrymme för avfallshantering och källsortering ska finnas inom planområdet, inom kvartersmark. Riktvärdet är att avståndet ska vara max cirka 50 meter från varje hushåll. Detta gäller för stadsradhusen samt flerbostadshusen.

För kedjehusen längs lokalgatan planeras hushållsnära återvinning enligt fyrfacksmodellen med två kärl (åtta fraktioner) i anslutning till huset/garaget. För samtlig avfallshantering (sophämtning m.m.) gäller regler och riktlinjer i enlighet med Avfall Sverige.

Gata/Trafik

Området är anslutet till kollektivtrafik (busstrafik) längs Hjortronvägen i norr.

Angöring till planområdet avses ske västerifrån via Hjortronvägen. Trafikföringen till planområdet kommer att kunna ske via Hjortronvägen i och med att detaljplanen vinner laga kraft. Hjortronvägen öster om planområdet öppnas ej för allmän fordonstrafik.

Befintliga gång- och cykelstråk förbinder planområdet med övriga Kungsängen och den spårbundna kollektivtrafiken vid Kungsängens station.

Damning från byggtrafik, schakt- och sprängningsarbeten skall under genomförandet minimeras.

Exploatören och Kommunen ansvarar gemensamt för att samordning sker under genomförande gällande exempelvis, arbetsmiljöfrågor med överlappande arbetsområden.

Ytor för logistik ska samordnas mellan Exploatören och Kommunen.

Arbetsmiljö

Exploatören och Kommunen ska samordna för en god arbetsmiljö. En arbetsmiljöplan ska tas fram i god tid innan genomförande av detaljplanen påbörjas. En gemensam arbetsplatsdispositionsplan (APD-plan) ska tas fram.

Tillgänglighet

Krav på tillgängliga anläggningar under utbyggnadstiden. Exploatörer och Kommunen ska säkerställa tillgänglighet och tekniska anslutningar, t.ex. El, tele, fjärrvärme, VA och anslutningsvägar under hela utbyggnadstiden för fastigheter, inom och utanför planområdet, som behöver nyttja anläggningar som ligger inom planområdet.

Säkerhet för tredje man

Exploatören skall avgränsa arbetsområdet för skydd av tredje man och ansvara för säkerhet och god ordning inom detsamma.

Höjdsättning

Kommunen gick 2013-01-04 över till RH2000, denna detaljplan följer RH2000.

Ekonomiska frågor

Exploatören och Kommunen står för plankostnader i enlighet med framtagen fördelningsnyckel.

Villamarken Exploatering i Stockholm AB bekostar framtagandet av planhandlingar, för planen erforderliga utredningar, samt de åtgärder som är nödvändiga för att hantera detaljplaneprocessen.

Fördelning av ansvar och kostnader för planens genomförande kommer att regleras i exploateringsavtal som tecknas mellan Kommunen och Exploatören.

Kostnaden för iordningställande av allmänna anläggningar ska fördelas i kommande exploateringsavtal mellan Exploatören och Kommunen.

Kommunen ansvarar för projektering, upphandling och genomförande av allmänna anläggningar i samråd med exploatören.

Anslutning till kommunalt vatten och avlopp ersätts enligt gällande VA-taxa.

Respektive fastighetsägare ansvarar för samtliga kostnader inom respektive fastigheters kvartersmark. Exploatören bekostar återställning av mark och eventuella anläggningar i gränsen mellan kvartersmark och allmän platsmark.

Myndigheter

Exploatören och Kommunen som fastighetsägare ansöker gemensamt om fastighetsbildning som krävs för planens genomförande. Ansökan om lantmåteriförrättning söks hos Lantmåterimyndigheten i Stockholms län.

Ansökan om bygglov och marklov samt bygganmälan sänds till Bygg- och miljönämnden i Upplands-Bro kommun.

Genomförandetid

Planens genomförandetid är 10 år från den dag planen vinner laga kraft.

Medverkande

Arbetet med framtagandet av detaljplanen med tillhörande handlingar har skett i samarbete mellan Plan- och exploateringsavdelningen, Villamarken Exploatering i Stockholm AB och Tengbomgruppen AB.

Ett flertal medarbetare med specialistkompetenser på Kommunens tekniska avdelning samt bygg- och miljöavdelningen har också bidragit till arbetet.

Upprättad 2020-01-14
Plan- och exploateringsavdelningen

Charlotte Ahlstrand
Exploateringschef

Johan Sjöstrand
Projektledare exploatering

Samhällsbyggnadskontoret
Handläggare,
Anna Roander

Datum
2018-01-12

Vår beteckning
KS 15/0024

Detaljplan för del av

Tibbleängen (del av Kungsängens-Tibble 1:470 m.fl.) nr. 0801
Kungsängen, Upplands-Bro kommun

Innehållsförteckning

Bakgrund till detaljplanearbetet	2
Planens syfte och huvuddrag	2
Hur samrådet bedrivits	2
Inkomna yttranden, lista	2
Inkomna yttranden med kommentarer	4
Statliga myndigheter.....	4
Kommunala nämnder	8
Övriga remissinstanser	11
Berörda Fastighetsägare	14
Privatpersoner, föreningar och övriga	22
Resultat av samrådet	29
Underlagsmaterial	32

Bilaga 1: Länsstyrelsens yttrande över detaljplaneförslaget

Bakgrund till detaljplanearbetet

Kommunstyrelsen gav den 8 oktober 2008 § 123, kommundirektören i uppdrag att ta fram förslag till detaljplan för Tibbleängen, del av Kungsängens-Tibble 1:470, genom normalt planförfarande. Detaljplanearbetet inleddes 2015 och handläggs enligt den äldre Plan- och bygglagen (ÄPBL 1987:10).

Planens syfte och huvuddrag inför samråd

Syftet med detaljplanen inför samråd var att pröva möjligheten till byggande av cirka 350 nya bostäder för del av fastigheten Kungsängens-Tibble 1:470 samt del av de kommunala fastigheterna Kungsängen-Tibble 4:447 och Ekhammar 4:269, i Gröna Dalen. Syftet med detaljplanen var också att möjliggöra för att öppna Hjortronvägen för allmän fordonstrafik mellan Tibble torg och Bygdegårdsvägen. Förutom ett bostadstillskott var målet med detaljplanen bl.a. att tillkommande bebyggelse kan anpassas i Gröna Dalens landskap och att möjliggöra ett stadsmässigt gaturum utmed Hjortronvägen.

Hur samrådet bedrivits

Kommunstyrelsen beslutade den 8 juni 2016 § 84 att sända ut förslag till detaljplan för Tibbleängen Kungsängens-Tibble 1:470, nr 0801, på samråd enligt reglerna för normalt planförfarande, ÄPBL [1987:10]

Detaljplaneförslaget var inledningsvis från den 8 juni till den 19 augusti 2016 utsänt för samråd och skickades till berörda fastighetsägare samt myndigheter med flera enligt remisslista och fastighetsförteckning. Under remisstiden var detaljplaneförslaget utställt i kommunhuset i Kungsängens centrum samt på kommunens webbplats (www.upplands-bro.se/tibbleängen). Samrådet annonserades i Bålsta-Upplands-Bro-Bladet den 9 juli 2016 och i Mitt i Upplands-Bro den 5 juli 2016.

Samrådstiden för detaljplaneförslaget förlängdes senare till den 23 september 2016. Detta efter att en ny bedömning av tiden för samråd gjordes med tanke på semestertider etc. Av samman anledning hölls även ett extra samrådsmöte den 14 september 2016.

Inkomna yttranden, lista

Med anledning av förslaget till detaljplan har totalt 309 yttranden, liksom 85 skriftliga krav på förlängd samrådstid inkommit till kommunen. Ett flertal skrivelser utgjordes av redovisade samtycken med andras yttranden, detta i form av inskickade kopior av samma skrivelse, men med enskilda signaturer.

Av inkomna yttrande inkom sju stycken efter samrådsperiodens slut. Sena yttranden har redovisats på samma sätt som de yttranden som inkommit under remisstiden.

Totalt har 54 unika skrivelser kommit in till kommunen. Dessa är numrerade i följande ordning:

Statliga myndigheter

1. Länsstyrelsen i Stockholms Län inkom den 27 september 2016
2. Trafikverket, Region Stockholm inkom den 16 september 2016
3. Lantmäterimyndigheten, Stockholms Län inkom den 10 augusti 2016
4. Polismyndigheten, Stockholms Län inkom den 12 juli 2016

Kommunala nämnder

5. Utbildningsnämnden inkom den 23 augusti 2016
6. Kultur- och Fritidsnämnden inkom den 23 september 2016

7. Socialnämnden..... inkom den 23 september 2016
8. Bygg- och Miljönämnden..... inkom den 29 september 2016
9. Tekniska nämnden..... inkom den 9 oktober 2016

Övriga remissinstanser

10. Vattenfall Eldistribution AB..... inkom den 22 september 2016
11. Stockholms Läns Landsting – Trafikförvaltningen inkom den 21 oktober 2016
12. Brandkåren Attunda..... inkom den 16 augusti 2016
13. Norrvatten..... inkom den 18 juli 2016
14. Svenska Kraftnät AB inkom den 15 juli 2016
15. E.ON Värme Sverige AB inkom den 23 september 2016
16. E.ON Elnät Sverige AB..... inkom den 2 augusti 2016
17. Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB (FTI)..... inkom den 19 augusti 2016
18. TeliaSonera Skanova Access AB inkom den 8 september 2016
19. Käppalaförbundet inkom den 19 augusti 2016
20. Naturskyddsföreningen, Upplands-Bro inkom den 22 september 2016

Berörda fastighetsägare

21. Berörd fastighetsägare 1 och 2 (m.fl.) inkom den 29 juli 2016
22. HSB Bostadsrättsförening Vinbäret inkom den 5 september 2016
23. Berörd fastighetsägare 3
Berörd fastighetsägare 4
Berörd fastighetsägare 5 inkom den 13 september 2016
24. Berörd fastighetsägare 6 inkom den 12 september 2016
25. Berörd fastighetsägare 7 inkom den 18 september 2016
26. Berörd fastighetsägare 8 och 9 inkom den 18 september 2016
27. Berörd fastighetsägare 10 och 11 inkom den 19 september 2016
28. Berörd fastighetsägare 12 och 13 inkom den 20 september 2016
29. Berörd fastighetsägare 14 och 15 inkom den 21 september 2016
30. Berörd fastighetsägare 16 och 17 inkom den 22 september 2016
31. Berörd fastighetsägare 1, 2, 18, 19, 20 och 21 m.fl..... inkom den 22 september 2016

Privatpersoner, föreningar och Övriga

32. Privatperson 22 och 23 inkom den 12 juli 2016
33. Privatperson 24..... inkom den 12 juli 2016
34. Privatperson 25 och 26 inkom den 28 juli 2016
35. Stockholms Handelskammare inkom den 16 augusti 2016
36. Protest..... inkom den 22 augusti 2016
37. Privatperson 27 och 28 inkom den 31 augusti 2016
38. Privatperson 29..... inkom den 6 september 2016
39. Privatperson 30..... inkom den 8 september 2016
40. Privatperson 31 inkom den 12 september 2016

41. Privatperson 32	inkom den 12 september 2016
42. Privatperson 33 och 34	inkom den 12 september 2016
43. Privatperson 35 och 36	inkom den 16 september 2016
44. Privatperson 37 och 38	inkom den 16 september 2016
45. Privatperson 39	inkom den 17 september 2016
46. Privatperson 40 och 41	inkom den 18 september 2016
47. Svenska Kyrkan, Västra Ryd.....	inkom den 20 september 2016
48. Stockholms Näs hembygdsförening	inkom den 22 september 2016
49. Privatperson 42.....	inkom den 22 september 2016
50. Liberalerna, Upplands-Bro Kommun	inkom den 23 september 2016
51. Privatperson 43	inkom den 23 september 2016
52. Privatperson 44	inkom den 23 september 2016
53. Privatperson 37	inkom den 1 november 2016
54. Privatperson 38.....	inkom den 1 november 2016

Inkomna yttranden med kommentarer

I det följande kommenteras synpunkter på förslag till detaljplan för Kungsängens-Tibble 1:470 m.fl. Synpunkter som inte innebär särskilda överväganden med avseende på planens utformning eller innehåll, kommenteras inte i sak. Synpunkterna redovisas kortfattat utan inbördes rangordning. För den fullständiga lydelsen av respektive synpunkt hänvisas till sakägarnas/remissinstansernas ursprungliga yttranden som kan erhållas från kommunen. I omedelbar anslutning till inkomna yttranden redovisas Planavdelningens och Exploateringsavdelningens kommentarer.

Statliga myndigheter

1. Länsstyrelsen i Stockholms Län inkom den 27 september 2016

- 1.1 Länsstyrelsen konstaterar att planområdet ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde och anser, med hänsyn till gällande miljökvalitetsnormer och den genomförda dagvattenutredningen, att kommunen bör komplettera planbeskrivningen med att genomförandet av föreslagen exploatering måste ske med hänsyn till detta vattenskyddsområde.
- 1.2 Länsstyrelsen anser att den genomförda dagvattenutredningen behöver kompletteras med en uppskattning av mängden förorenade ämnen i dagvattnet. Hur mycket av dessa som förväntas renas lokalt och hur mycket som hamnar i recipienten. För att åstadkomma detta behöver dagvattenutredningen kompletteras med en beskrivning av recipienterna för dagvattnet.
- 1.3 Länsstyrelsen anser, på grund av de geologiska förutsättningarna, att dagvattenutredningen bör redovisa var dagvattnet leds i det befintliga dagvattennätet. Om dagvattnet når ett reningsverk med låga näringshalter blir kapaciteten för reningsverket sämre. Länsstyrelsen erinrar geologiska förutsättningar som kan komma att ge mycket mer dagvatten från området jämfört med innan exploatering.
- 1.4 Länsstyrelsen anser att eventuella geotekniska aspekter och restriktioner bör skrivas in som planbestämmelser. Kommunen bör även ta i beaktande att de geotekniska restriktionerna i området kan komma att förändras i ett framtida varmare och blötare klimat.
- 1.5 Länsstyrelsen noterar att det i planbeskrivningen framgår fel beteckning på den angivna fornlämningen i planområdet. Rätt beteckning är RAÄ-nr Kungsängen 9:1.

- 1.6 Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplanens genomförande inte kan förväntas medföra betydande miljöpåverkan, så att en MKB behöver upprättas.

Kommentar

- 1.1 *Kommunen har lagt till kompletterande innehåll till planbeskrivningen om hur planförslagets genomförande anpassas med hänsyn till förutsättningar för Östra Mälarens vattenskyddsområde.*
- 1.2 *Dagvattenutredningen till planförslaget har uppdaterats och kompletterats efter det bearbetade planförslaget. Dagvattenutredningen innehåller nu en beskrivning av recipienterna samt en uppskattning av mängden föroreningar i dagvattnet och hur stor andel av dessa som hamnar i recipienten Östra Mälaren.*
- 1.3 *Dagvattenutredningen till planförslaget har uppdaterats och kompletterats med en beskrivning av den befintliga och planerade infrastrukturen för dagvatten, hur dagvattnet i området leds vidare och vilken påverkan det har på angränsande reningsverk i anslutning till planområdet.*
- 1.4 *Planbeskrivningen har kompletterats med att grundläggning av byggnaderna skall anpassas till den geotekniska förhållandena och metoder föreslås för såväl småhusbebyggelsen som för de högre flerbostadshusen. Se om "Föreslagen grundläggning av byggnader" i planbeskrivningen.*
- 1.5 *Kommunen har i planbeskrivningen korrigerat beteckningen på den avsedda fornlämningen i planområdet.*
- 1.6 *Kommunen noterar Länsstyrelsens ställningstagande.*

2. Trafikverket, Region Stockholm

inikom den 16 september 2016

- 2.1 Trafikverket menar att planhandlingarna inte beskriver vilka effekter bostadsbebyggelsen i Gröna Dalen och öppnandet av Hjortronvägen för allmän trafik får för flora och fauna i området. Det framgår inte heller hur det gröna sambandet ska förstärkas.
- 2.2 Trafikverket anser att det i det fortsatta planarbetet bör ingå utveckling för trygga och attraktiva parkeringsplatser för cyklar för att främja ett hållbart resande och transportsystem.
- 2.3 Trafikverket påpekar att då planen föreslår byggnadsverk över 20 meter så ska Luftfartsverket tillfrågas som sakägare för teknisk infrastruktur, så kallad CNS – utrustning.

Kommentar

- 2.1 *Det nya planförslaget föreslår inte längre ett öppnande av Hjortronvägen för genomfart av allmän trafik. Det nya planförslaget föreslår även fortsättningsvis Hjortronvägen som en bussgata. Detaljplanen har kompletterats med en naturvärdesinventering av planområdet och planbeskrivningen har, med utgångspunkt från den, kompletterats med en beskrivning av konsekvenserna för flora och fauna som resultat av den planerade bebyggelsen. Se under rubriken "konsekvenser av planens genomförande" i planbeskrivningen.*
- 2.2 *Plankartan har utformats så att komplementbyggnader/regnskydd för cykelparkering inryms i nära anslutning till husen och parkeringstal för cykel föreslås till 3.0 per lägenhet.*
- 2.3 *Detaljplanen har, sedan samrådet, justerats. Den högsta tillåtna nockhöjden är i nuvarande förslag 21 meter. Med hänsyn till höjden kommer Luftfartsverket att rådfrågas om detta innan antagande av planen.*

3. Lantmäterimyndigheten, Stockholms Län

inikom den 10 augusti 2016

- 3.1 Lantmäteriet påpekar att det bör tydliggöras vilka förrättningsåtgärder som behövs för planens genomförande. Däribland avstyckning av mark för skola och bostäder samt vilka fastigheter som ska avstå mark till allmän plats.
- 3.2 Det är i nuläget oklart hur E-områden respektive gx-områden är avsedda att genomföras.
- 3.3 Lantmäteriet konstaterar att fastigheten Kungsängens-Tibble 4:447, som anges ingå i planområdet, inte existerar. Denna fastighet anges i planhandlingar samt i grundkartan.
- 3.4 De ekonomiska frågorna måste utvecklas och kompletteras med upplysningar om kostnader för lantmåteriförrättningar och ersättningar till följd av ersättningsbeslut i lantmåteriförrättning.
- 3.5 Lantmäteriet menar att kombinationen av g och x inte är rättsligt genomförbara och därför inte ska användas. Ytor som behöver vara tillgängliga för allmän gång- och cykeltrafik bör planläggas som allmän plats.
- 3.6 Lantmäteriet konstaterar den nuvarande grundkartan är upprättad i oktober 2015 och anser att fastighetsredovisningen bör hänföras till en grundkarta som inte är äldre än tre månader. Detta i och med redovisningen av befintliga förhållanden på grundkartan har stor betydelse för tolkning och genomförande av den plan eller beslut som kartan utgör underlag för.
- 3.7 Grundkartan måste kompletteras med rättighetsbeteckningar samt med koordinater utifrån gällande koordinatsystem, vilket saknas i nuläget.
Grundkartan är svåräst på grund av starkt nedtonade färger.
- 3.8 Fastighetsbeteckningen för området norr om Hjortronvägen är oklar. Linjemaneret som angetts för fastighetsgräns i grundkartbeteckningarna är inte detsamma som i grundkartan.
- 3.9 Lantmäteriet anser det vara problematiskt att fastighetsgränser utformade som cirkelbågar förekommer på plankartan.
- 3.10 Lantmäteriet betonar att de inte tagit ställning till innehållet i fastighetsförteckningen.

Kommentar

- 3.1 *Kommunen kommer i exploateringsavtalet tydliggjöra vilka förrättningsåtgärder som är att betrakta som nödvändiga för planens genomförande.*
- 3.2 *Plankartan har förtydligats och placerat de viktigaste gatorna och gång- och cykelvägar inom allmän platsmark. Det enda x-område som föreslås är i samband med parkeringstorget, som inte anses vara något huvudstråk. Användningsbestämmelsen B3 har lagts till för parkering på lokalgatan för att säkra parkeringsplatserna åt den planerade bostadsbebyggelsen. E-området avser att användas för en elnätsstation. Informationen är tillagd planbeskrivningen under rubriken "Teknisk försörjning".*
- 3.3 *Plankartan är korrigerad och den felaktiga fastighetsbeteckningen har tagits bort.*
- 3.4 *Upplysningar om kostnader för lantmåteriförrättningar och ersättningar har kompletterats i exploateringsavtal och genomförandebeskrivning.*
- 3.5 *Kommunen har ändrat detaljplanen så att den huvudsakliga gång- och cykeltrafiken är planlagt som allmän plats. Kombinationen gx är borttagen från plankartan.*
- 3.6 *Grundkartan har uppdaterats, liksom även fastighetsförteckningen.*
- 3.7 *Grundkartan har kompletterats med rättighetsbeteckningar och med koordinater utifrån gällande koordinatsystem. Grundkartans färgtoner är inte längre lika nedtonade.*

- 3.8 *Fastighetsbeteckningen för området norr om Hjortronvägen har korrigerats. Den korrekta fastighetsbeteckningen är Kungsängens-Tibble 1:3. Grundkartans linjemanér för fastighetsgränser stämmer nu överens med vad som anges i grundkartbeteckningarna.*
- 3.9 *Justeringar av fastighetsgränser har gjorts för att eliminera dessa där det är möjligt.*
- 3.10 *Samhällsbyggnadskontoret noterar Lantmäteriets yttrande.*

4. Polismyndigheten, Stockholms Län

inikom den 12 juli 2016

- 4.1 Ur ett brottsförebyggande perspektiv finns anledning att försöka koncentrera olika trafikslag liksom samla kommunikationsstråk med bebyggelse så att de tillsammans ökar närvaron av människor i utemiljö och skapar en grund för social trygghet.
- 4.2 Med tanke på den informella kontrollen så är det bra om husen nås via ”framsidan” med entréerna mot gångstråk och trottoarer.
- 4.3 God överblickbarhet över bostadsområdet är av högt värde då risken att bli upptäckt vid genomförandet av en stor mängd brott ökar. Detta har stor betydelse vid gestaltning av olika typer av gatusträckningar, gångvägar och stadsrum. Även planering av belysningen, plantering och dragning av huvudstråk i området bör ske i samverkan för att bidra till bättre överblickbarheten i området för att skapa tryggare och säkrare miljöer.
- 4.4 Lägenheter och fastigheter som ligger på marknivå bör ha inbrottskyddade enheter i klass 3 avseende fönster, altandörrar och entrédörrar. Lägenheter med placering i icke marknivå bör ha säkerhetsdörrar i entré motsvarande klass 3.
- 4.5 Bostädernas bilparkering och garage bör placeras i anslutning till bostadshusen, samt delas upp sektionsvis. Entréerna till dem bör leda ut direkt till angörande gata och varje sektion bör endast ha en entré.
- 4.6 Gästparkeringar samt uppställningsplatser för cyklar och mopeder bör placeras där överblickbarheten från lägenheterna är god för att minimera risken för stölder.

Kommentar

- 4.1 *I planförslaget har hänsyn tagits till trygghetsaspekter och husen är placerade i nära anslutning till kommunikationsstråk. Den föreslagna lokalgatan rymmer olika trafikslag, medan gång- och cykelstråken i Gröna dalen inom planområdet ligger i direkt anslutning till bostadshusen.*
- 4.2 *Tillkommande bebyggelse planeras med god tillgänglighet via en ny lokalgata. Entréer till bostadshusen ansluter antingen direkt eller i väldigt nära anslutning till lokalgatan. Bostäderna närmast Gröna dalen planeras ges sekundäreentréer mot gång- och cykelstråket i parken.*
- 4.3 *Bostadshusens storlek och placering har planerats med utgångspunkt i att bevara viktiga siktlinjer och skapa bra överblickbarhet inom området. Projektering av belysning och planteringar avses ske för att bidra till ökad överblickbarhet och trygghet.*
- 4.4 *Kommunen noterar polismyndighetens synpunkt. Byggnaderna avses projekteras med trygghetsaspekten i åtanke.*
- 4.5 *Planförslaget har bearbetats och stor hänsyn har tagits till trygghetsaspekterna. De fristående parkeringsdäcken har tagits bort och istället har parkeringen integrerats med bebyggelsen. Parkeringen kommer lösas genom parkeringstorg, fickparkering samt möjlighet till garage under ett av flerbostadshusen.*
- 4.6 *Det bearbetade planförslaget möjliggör gästparkering och cykelparkering med god överblickbarhet, då de planeras integrerade med bebyggelsen.*

Kommunala nämnder

5. Utbildningsnämnden

inkom den 23 augusti 2016

- 5.1 Utbildningskontoret ser positivt på att detaljplanen innehåller en förskola i två plan. Det går i linje med det övergripande behovet av förskoleplatser i Kungsängen som ökar i takt med att många nya bostäder är på gång.
- 5.2 Utbildningskontoret ser gärna att lokalytorna för förskolan blir anpassningsbara, samt att extra markutrymme planeras för en eventuell framtida utbyggnad om antalet barn överstiger förväntad prognos.
- 5.3 Utbildningskontoret gör bedömningen att planförslaget i området tillgodoser barnens bästa ur ett barnperspektiv.

Kommentar

- 5.1 *Planavdelning noterar utbildningsnämndens synpunkter.*
- 5.2 *Placeringen av förskolan har flyttats med syfte att utvidga förskolegården. Det bedömde vi var nödvändigt då utvidgning av gården mot skogspartiet i föregående förslag inte var möjlig, på grund av det kulturminnesmärkta fornlämningsområdet. Den nya placeringen har valts med hänsyn till att underlätta hämtning och lämning utan att dra in trafik i bostadsområdet samt att ge förskolan direkt tillgänglighet till ytterligare lektyr i Gröna dalen. Utöver förskolegården kommer barnen även ha tillgång till en ny lekplats som planeras mitt emellan den nya förskolan och förskolan Klockarängen längre söderut.*
- 5.3 *Planavdelning noterar utbildningsnämndens synpunkter.*

6. Kultur- och Fritidsnämnden

inkom den 23 september 2016

- 6.1 Kultur- och Fritidsförvaltningen gör bedömningen att planförslaget har en väldigt hög exploateringsgrad, vilket begränsar möjligheten till upplevelser i, och i anslutning till planområdet. Den föreslagna bebyggelsen menar man utgör ett stort intrång i en uppskattad och välbesökt miljö.
- 6.2 Planområdets utformning och bebyggelsetäthet bör anpassas till Gröna Dalens tidstypiska karaktärsdrag som ängsmark med högt kulturhistoriskt värde. Siktlinjer bör i större utsträckning anpassas i nord/sydlig riktning för att framhäva Gröna Dalens speciella karaktär.
- 6.3 Kultur- och fritidsnämnden är mycket tveksam till beslutet att inte utföra kulturmiljöutredning inför planförslaget. Detta med tanke på den mänskliga verksamhet som pågått i området sedan lång tid tillbaka.

Kommentar

- 6.1 *I gällande översiktsplan bedöms läget som lämpligt för exploatering under förutsättning att den skogsbeklädda kullen lämnas obebyggd och Gröna Dalen, med sina naturvärden bevaras. Det nya planförslaget har i högre grad utgått ifrån och anpassats till rekreationsvärdena i Gröna dalen. Planförslaget har bearbetats och exploateringen har minskat. Det föregående förslaget tillät en högre bebyggelse än vad det nya planförslaget gör. För att knyta an bättre till befintlig bebyggelse i närhet till Gröna dalen, planeras radhus närmast dalen. Utöver detta planeras en dagvattendamm i Gröna dalen och ett arbete har inletts på kommunen för att säkra och förstärka rekreationsytorna i Gröna dalen. Det nya planförslaget för Tibbleängen bedöms förändra rumsligheten i Gröna dalen, men samtidigt på andra sätt förstärka dalens rekreativa värden samt tillgängliggöra och levandegöra dess ytor.*
- 6.2 *Det nya planförslaget har anpassats bättre till det befintliga landskapet och den befintliga bebyggelsemiljön beträffande exploatering, orientering och siktlinjer. Avsikten är att det nya bo-*

stadsområdet skall upplevas som ett positivt inslag i landskapet. I det nya förslaget ligger husen orienterade på längden närmast dalen. På så sätt förstärks och bekräftas Gröna dalens långsträckta rumslighet. Förslaget tar hänsyn till viktiga siktlinjer längs med dalen, längs axeln upp mot Ekhammars gård i öster, samt in mot den skogsbeväddade kullen i väster.

6.3 Samhällsbyggnadskontorets Planavdelning noterar Kultur- och Fritidsnämndens synpunkter.

7. Socialnämnden

inkom den 23 september 2016

7.1 Socialkontoret anser att planområdet är intressant för etablering av socialkontorets verksamhet med tanke på förutsättningarna för service och kollektivtrafik samt till grönområden och föreslår därför att det i detaljplanen skrivs in möjligheten att bygga bostäder enligt LSS (Lagen om Stöd och Service) samt för SÄBO (Särskilt Boende för Äldre) i framtiden.

Kommentar

7.1 Samhällsbyggnadskontorets Planavdelning noterar Socialnämndens synpunkter.

8. Bygg- och Miljönämnden

inkom den 29 september 2016

- 8.1 Byggrätter för parkeringshus gällande våningsantal och placering måste förtydligas. Det bör även förtydligas hur de bör gestaltas och hur många parkeringar som ska innefattas av parkeringshus.
- 8.2 Gestaltungsprinciper bör utformas tydligare för att underlätta tolkning av dessa vid granskning i samband med bygglovsansökan. Samtliga punkter om gestaltning av sockelnivåer, färgsättning och takutformning samt murar som uppstår av garage bör förtydligas. En tydligande beskrivning bör även göras av hur tekniska utrymmen förhåller sig till nockhöjder och skillnader i förutsättning beträffande gestaltning mellan tekniska utrymmen och annan bebyggelse.
- 8.3 Allt för liten hänsyn har tagit till det befintliga landskapet och bebyggelsen. Kommunen har ett uppdrag att utreda möjligheten att småskaligt och kulturmässigt utveckla Ekhammars Gård. Miljöavdelningen anser att den föreslagna bebyggelsen, utifrån bebyggelsetäthet, höjd, fasadmaterial och färg kan medföra stor påverkan på området kring Ekhammars Gård.
- 8.4 Miljöavdelningen anser att dagvattenutredningen behöver kompletteras med beräkning av föroreningsbelastning från planområdet samt förslag på reningsåtgärder alternativt visa på att Tibbledammen räcker. Planförslaget bör även kompletteras med skyddsbestämmelser i plankartan gällande dagvatten och ska skrivas in som planbestämmelser.
- 8.5 Miljöavdelningen anser att planförslaget bör eftersträva så kallad ekologisk dagvattenhantering för en rikare närmiljö, bibehållna grundvattennivåer och minskad mängd föroreningar till sjöar och vattendrag. Detta även i syfte bromsa upp det avrinnande dagvattnet tidigt i avrinningskedjet och låta de naturliga processerna få en möjlighet att behandla dagvattnet.
- 8.6 I planhandlingen nämns buller och vibrationsutredning avseende busstrafik trots att avsikten är att öppna vägen för all trafik. Miljöavdelningen betonar att bullerutredningen bör omfatta all trafik i relation till både ny och befintlig bebyggelse, likaså vibrationsutredningen då risk för vibrationer i fastigheter ökar på grund av att jordarten framför allt består av olika leror.

Kommentar

8.1 *Parkeringshusen som föreslogs i föregående förslag har i nuvarande planförslag tagits bort av såväl trygghetsaspekter som andra sociala och estetiska aspekter. Nuvarande förslag som bygger på en parkeringslösning väl integrerad med bostadsbebyggelsen beskrivs även i ett gestaltungsprogram.*

- 8.2 *Ett gestaltningsprogram har tagits fram i beskrivande syfte samt för att underlätta tolkning i samband med bygglovsprocesser. Där redovisas de gestaltningsprinciper som bedömts viktigast för bostadshusen, de tekniska utrymmena, förgårdsmarken, gårdarna och för allmänna platser.*
- 8.3 *Planförslaget har anpassats till omgivande bebyggelse och den föreslagna småhusbebyggelsen knyter bl.a. an till villabebyggelsen i och kring Ekhammars Gård. Den tilltänkta bebyggelsen i Tibbleängen planeras dock ges en egen identitet, men bedöms inte hota Ekhammars Gårds kulturhistoriska värden. Se även kommentar 6.1 och 6.2*
- 8.4 *Se kommentar 1.1 och 1.2
Plankartan har kompletterats med bestämmelse om yta för hantering av dagvatten på allmän platsmark.*
- 8.5 *Dagvattnet kommer omhändertas lokalt genom bl. a en dagvattendamm innan dagvattnet kopplas på det lokala dagvattennätet. Förutom dagvattendammen föreslås andra öppna lösningar i marknivå. Vid omsorgsfull utformning av dagvattenlösningarna kommer dessa bli en kvalitet för livsmiljön och upplevelsevärde i område. Vid rätt planteringar intill dagvattendammen kommer dammen kunna bidra till nya ekotjänster och de ekologiska värdena för platsen bli högre än innan exploatering.
Se även tidigare kommentar 8.4, samt 1.1 och 1.2.*
- 8.6 *Det nya planförslaget föreslår inte längre ett öppnande av Hjortronvägen för genomfart av allmän trafik. Det nya planförslaget föreslår även fortsättningsvis Hjortronvägen som en bussgata. Allmän trafik tillåts endast fram till infarten till det planerade nya bostadsområdet. I planbeskrivningen återges resultatet av den genomförda trafikbullerutredningen baserad på det nya planförslaget. Se under rubriken "Störningar och risker" i planbeskrivningen.*

9. Tekniska nämnden

inkom den 9 oktober 2016

- 9.1 Tekniska nämnden anser att en trafikutredning behövs för att se hur detaljplanen kommer att påverka trafikflöden och vilka åtgärder som kan behövas längs Hjortronvägen med tanke på trafiksäkerhet och framkomlighetssynpunkt.
- 9.2 Tekniska nämnden anser även att parkeringsnormen i detaljplanen på 0,5 parkeringsplatser per lägenhet är för låg. Detta bör ses över i samråd med kommunens tekniska avdelning.
- 9.3 Tekniska nämnden ser positivt på antalet föreslagna cykelparkeringsplatser, tre platser per lägenhet. Projektet bör samtidigt ha förutsättningar för att el-bilar och eventuellt el-cyklar ska kunna parkeras och laddas inom planområdet.
- 9.4 Förslag på ny busshållplats längs med Hjortronvägen bör samrådaskommunens tekniska avdelning, Trafikförvaltningen i Stockholms Läns Landsting och bussentreprenören.
- 9.5 Planprocessen bör innehålla förslag på hur avfallshanteringen inom planområdet ska regleras. Detta för att säkerställa en fungerande avfallshandling som uppfyller krav på arbetsmiljö och framkomlighet för hämtningsfordon och hämtningspersonal.
- 9.6 Tekniska nämnden anser att fortsatt planering av dagvattenhantering samt inkoppling till kommunalt vatten och avlopp ska ske i samråd med kommunens tekniska avdelning.
- 9.7 Tekniska nämnden vill att det finns en del i planbeskrivningen som tydligt beskriver tillkommande ytor som kommer att förvaltas och underhållas av kommunen i framtiden som en effekt

av planen. I kommande exploateringsavtal är det angeläget att reglera tekniska anläggningar, exempelvis LED-belysning.

Kommentar

- 9.1 *En trafikutredning baserad på det nya planförslaget har tagits fram. I den konstateras att framtida trafikallsträng för den föreslagna lokalgatan, Hjortronvägen och korsningen Granhammarsvägen/Hjortronvägen efter exploateringen klaras med stor marginal ur ett kapacitetsperspektiv. Se mer i planbeskrivningen om under rubriken "Konsekvenser av planens genomförande".*
- 9.2 *Parkeringsnormen på 0,5 parkeringsplatser per lägenhet utgår ifrån Tekniska avdelningens rekommendationer. Rekommendationerna är anpassade efter planområdets nära avstånd till Kungsängen C, dess närhet till olika busslinjer och gång- och cykelvägar, samt typ av bebyggelse.*
- 9.3 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar Tekniska nämndens synpunkter.*
- 9.4 *Det nya planförslaget innehåller ingen ny busshållplats då bedömningen gjorts att hållplatsen vid Tibble torg ligger tillräckligt nära den planerade bebyggelsen. En busshållplats är möjlig att genomföra inom området för gata. Om en sådan genomförs samråds detta med tekniska avdelningen och trafikförvaltningen.*
- 9.5 *Detaljplanen har utformats med hänsyn till att få till en fungerande avfallshantering. T.ex. har yta för kantstensparkeringen längs den planerade lokalgatan lagts på kvarteretsmark och fått en egenskapsbestämmelse som tillåter anordning av underjordisk behållare med inkast för avfall.*
- 9.6 *Förslaget för den planerade dagvattenhanteringen har tagits fram i samråd med kommunens tekniska avdelning.*
- 9.7 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar Tekniska nämndens synpunkter.*

Övriga remissinstanser

10. Vattenfall Eldistribution AB

inikom den 22 september 2016

- 10.1 Vattenfall har inga elanläggningar inom eller i närheten av planområdet och har därför inget att erinra.

Kommentar

- 10.1 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar Vattenfall Eldistribution AB:s konstaterande.*

11. Stockholms Läns Landsting – Trafikförvaltningen

inikom den 21 oktober 2016

- 11.1 Trafikförvaltningen betonar vikten av att ha hastighetsdämpande åtgärder utmed Hjortronvägen. Dessa bör vara utformade som avsmalningar utmed gatan men bör inte ligga för nära varandra då det skulle leda till att framkomligheten utmed gatan begränsas.
- 11.2 Trafikförvaltningen föreslår att busshållplatsen utmed Hjortronvägen bör placeras på ett nytt ställe. Man är gärna med och diskuterar lämplig placering och utformning.

- 11.3 Vad gäller bullerstörningar så erinrar Trafikförvaltningen att lågfrekvent buller vid tomgångskörning och start upplevs som störande och uppkommer bland annat vid korsningar och buss hållplatser. Byggnader ska planeras och utformas så att Folkhälsomyndighetens riktvärden för lågfrekvent buller innehålls i sovrum. Det innebär att sovrum bör undvikas mot busstrafikerade gator på grund av risk för störningar från busstrafiken.

Kommentar

- 11.1 *Då planförslaget inte längre tillåter genomfartstrafik för allmänna fordon anses hastighetsdämpande åtgärder utmed Hjortronvägen inte behövas.*
- 11.2 *Se kommentar 9.4*
- 11.3 *En trafikbullerutredning har tagits fram för det nya planförslaget. Utredningen visar att samtliga byggnader uppföljer riktvärdet för ekvivalent ljudnivå vid fasad.*

12. Brandkåren Attunda

inkom den 16 augusti 2016

- 12.1 Inga riskkällor som bedömts kunna medföra oacceptabla risknivåer har kunnat identifieras av Brandkåren Attunda.
- 12.2 Man betonar att i samband med utrymning och släckinsats med hjälp av räddningstjänstens utrustning måste åtkomligheten vara tillfredsställande. Åtkomlighet för räddningstjänstens fordon ska säkerställas i det fortsatta planarbetet. Avståndet mellan räddningstjänstens fordon och punkten för räddningsinsats ska vara maximalt 50 meter.
- 12.3 Brandkåren Attunda anser att åtkomlighet för räddningstjänstens fordon och brandvattenförsörjning ska säkerställas i detaljplan. Detta då tidigare erfarenheter visat på att frågorna annars förbises i byggskedet. I det fall utförande av system för brandvattenförsörjning åligger exploateraren ska korrekt utförande säkerställas i exploateringsavtal.

Kommentar

- 12.1 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar Brandkåren Attundas synpunkter.*
- 12.2 *Samhällsbyggnadskontoret planavdelning har i det nya planförslaget beaktat Brandkåren Attundas synpunkter vid reglering av prickmark och byggrätter inom kvartersområde.*
- 12.3 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar Brandkåren Attundas synpunkter. Detaljplanen har utformats med hänsyn till branskyddsaspekter, vilket sedan säkerställs i bygglovs-skedet.*

13. Norrvatten

inkom den 18 juli 2016

- 13.1 Norrvatten meddelar om huvudvattenledningen i planområdet och de förutsättningar det ger för exploateringen. När projektering påbörjas inom eller intill ledningsrätten knuten till denna, krävs medgivande från Norrvatten.

Kommentar

- 13.1 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar Norrvattens synpunkter.*

14. Svenska Kraftnät AB

inkom den 15 juli 2016

- 14.1 Svenska Kraftnät har tagit del av föreslagen detaljplan och har ingenting att erinra.

Kommentar

- 14.1 -

15. E.ON Värme Sverige AB

inkom den 23 september 2016

- 15.1 E.ON Värme uppmärksammar att befintligt fjärrvärmenät finns tillgängligt i utkanten av planområdet samt att man gärna ser möjligheter att ansluta planområdet därtill.

Kommentar

- 15.1 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar E.ON Värmes synpunkter. Den förslagna bebyggelsen inkräktar inte på nätet.*

16. E.ON Elnät Sverige AB

inkom den 2 augusti 2016

- 16.1 E.ON Elnät anser att ett nytt elnät måste etableras med utgångspunkt från en ny transformatorstation placerad relativt centralt inom planområdet.

Kommentar

- 16.1 *En yta med användningsbestämmelsen "Tekniska anläggningar" har i plankartan placerats centralt i planområdet och är avsedd att ge plats åt en ny transformatorstation. Minsta storlek på ytan ska enligt E.ON Elnäts Sverige AB:s vara 10 x10 meter, vilket tagits hänsyn till i plankartan.*

17. Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB (FTI)

inkom den 19 augusti 2016

- 17.1 FTI anser att det vore bra om yta skulle avsättas för källsortering/återvinning.

Kommentar

- 17.1 *Kommunen förordar fastighetsnära källsortering och återvinning. Exploatören avser inrätta detta inom varje bostadsrättsförening, vilket i det här fallet troligen kommer innebära minst 2 stationer inom planområdet. Detta kommer även att regleras i exploateringsavtalet.*

18. TeliaSonera Skanova Access AB

inkom den 8 september 2016

- 18.1 Skanova önskar att befintliga teleanläggningar, i största möjliga mån kan bevaras i nuvarande läge. Om telekablarna behöver flyttas undan anser Skanova att den part som initierar det hela även står för kostnaderna.

Kommentar

- 18.1 *Telekablarna kommer med stor sannolikhet att behöva flyttas. Flytten sker i samråd med ledningsägare och bekostas av exploatören, vilket kommer att regleras i exploateringsavtalet.*

19. Käppalaförbundet

inkom den 19 augusti 2016

- 19.1 Käppalaförbundet anser, med tanke på risken för läckage från dagvattennätet, att mängden tillskottsvatten till spillvattennätet bör begränsas. Det anses vara av väsentlig betydelse för rening vid verket att mängden dagvatten och annat tillskottsvatten minimeras.
- 19.2 Planbeskrivningen saknar beskrivning av hur länshållningsvatten som kan uppkomma i samband med schaktning och sprängning ska omhändertas. Man påpekar bestämt att inget länshållningsvatten får avledas till Käppalaverket utan Käppalaförbundets medgivande.

Kommentar

- 19.1 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar Käppalaförbundets synpunkter. Frågan kommer hanteras under fortsatt planprocess och under projektering.*
- 19.2 *Att länshållningsvatten ska omhändertas vid schaktning och sprängning i samband med plan genomförande regleras i detaljplanens genomförandebeskrivning och exploateringsavtal.*

20. Naturskyddsföreningen, Upplands-Bro

inkom den 22 september 2016

- 20.1 Naturskyddsföreningen anser att de höga husen i planförslaget bryter mot den omgivande villabebyggelsen samt den intilliggande kyrkan och klockstapeln.

- 20.2 Öppnandet av Hjortronvägen för allmän fordonstrafik anser man skapar ett oönskat trafikflöde till Bygdegårdsvägen med omgivande bebyggelse
- 20.3 Med hänvisning till kommunens översiktsplan (ÖP 2010) framhåller man att värdefulla gröna områden i Kungsängens centrala delar och anser att Tibbleängen behöver finnas kvar och värnas för sin öppenhet för invånarnas skull.

Kommentar

- 20.1 *Kommunen har reviderat den föreslagna bebyggelsen utifrån inkomna synpunkter. Längs med Gröna dalen föreslås småhusbebyggelse som knyter an till befintlig villabebyggelse och lämnar utrymme intill klockstapeln och kyrkan. Flerbostadshuset som föreslås i det nya förslaget är mellan 4-5 våningar och knyter an till bebyggelsen runt Tibble torg och skapar mer av ett gaturum längs Hjortronvägen. Intentionen är att på så sätt länka samman de olika bostadsområdena och tillskapa fler bostäder i centrala Kungsängen. Se även kommentar 6.1 och 6.2*
- 20.2 *Se kommentar 2.1 och 8.6*
- 20.3 *Se kommentar 6.1 och 6.2*

Berörda fastighetsägare

21. Berörd fastighetsägare 1 och 2

inikom den 29 juli 2016

Totalt 89 sympatisörer har skickat in kopior av nedanstående yttrande till kommunstyrelsen för att visa sitt samtycke med sakägarna.

- 21.1 De yttrande motsätter sig planförslaget med hänvisning till att hela Tibble med anslutning till Gröna Dalen präglas av villor och flerbostadshus på högst tre våningar. Planförslaget anser de skulle radera nuvarande stadsbildning och samhällsstruktur i området. Befintliga fastigheter norr om Hjortronvägen förlorar angränsande grönstråk. Detta även med tanke på att det i planområdet finns flera natur- och rekreationsvärden samt ett flertal kända fornlämningar som genom planförslaget går förlorade.
- 21.2 Att öppna upp Hjortronvägen för genomfartstrafik ställer de yttrande sig frågande till på grund av det beräknade trafikflödet på 1800 fordon per dygn. Tillträdet till det nyexploaterade området anser de endast borde tillåtas från ett håll för att minimera miljöpåverkan.
- 21.3 De yttrande anser att de genomförda solstudierna i området är vilseledande och att planförslaget tagit dålig hänsyn till siktlinjer och utblickar i planförslaget för befintlig bebyggelse. Bland annat genom att bygga grönstråket norr om Hjortronvägen med höga flerbostadshus, vilket de anser medför betydande miljöpåverkan för boende norr därom.
- 21.4 De yttrande anser att planförslagets exploateringsgrad, bebyggelsestruktur och utformning tar dålig hänsyn den omgivande bebyggelsen. Detta kommer bland annat bidra till att skymma sikten över Kyrkan med intilliggande klocktorn som båda utgör viktiga landmärken för intillboende. Bostadskvarteren med högsta tillåtna takhöjd anser de borde placeras längst i söder och sedan kortare längre norr ut, i stället för som i det nuvarande planförslaget, med den högsta bebyggelsen längst i norr, och kortare längre söderut.
- 21.5 De yttrande påpekar, med hänvisning till detaljplanens geologiska undersökning att Gröna Dalen har komplicerade geologiska förutsättningar, som gammal tidigare sjöbotten. Grundläggning av byggnader samt anslutning av VA-anläggningar kommer bli en orimligt stor fråga.

- 21.6 De yttrande ställer sig frågande till att ingen Miljökonsekvensbeskrivning har upprättats. De anser inte att planförslaget tar hänsyn till närboende sett till hälsa, social välfärd och miljö.
- 21.7 De yttrande menar att planförslaget har en kraftfullt ”säljande karaktär”, med en nästan total avsaknad av negativa effekter av detaljplanens genomförande.
- 21.8 De yttrande hänvisar till lite historik om Tibbleängen som en sammanhängande enhet som planerades under 1960-talet och några av den egenskapen i den fysiska miljön som fanns då.

Kommentar

- 21.1 *Planförslaget har bearbetats och anpassats till befintlig bebyggelse i området genom småhus närmast Gröna dalen och 4-5-våningshus längre upp mot skogskullen och vid Hjortronvägens södra sida. Småhusen knyter an till villa- och radhusbebyggelsen längs med Gröna dalen och 4-5-våningshusen relaterar till flerbostadshuset runt Tibble torg. Bebyggelsen norr om Hjortronvägen har helt tagits bort från det bearbetade förslaget. Bebyggelsen håller, det av Länsstyrelsen godkända, avståndet 25 meter från fornlämningsområdet. Se även kommentar 6.1 och 6.2.*
- 21.2 *Se kommentar 2.1, 8.1 och 8.6.*
- 21.3 *Nya solstudier har gjorts utifrån det bearbetade planförslaget. Ingen befintlig bebyggelse kommer påverkas av skugga från den tillkommande bebyggelsen. Siktlinjer och utblickar har varit en av de viktigaste utgångspunkterna i det nya förslaget. Exempel på det är lägre bebyggelse än i föregående förslag och justering av den föreslagna bebyggelsens östra kant så att den ligger i liv med de befintliga villornas östra kant norr om Hjortronvägen.*
- 21.4 *Se tidigare kommentarer 6.2, 21.1 och 21.3.*
- 21.5 *Kommunen redovisar i planbeskrivningen de geotekniska förutsättningarna och hur planförslaget bör hantera dessa. Föreslagen hantering baseras på både genomförd dagvattenutredning och en utredning om geotekniska förutsättningar. Se under rubrikerna ”Föreslagen grundläggning av byggnader” och ”Teknisk försörjning” i planbeskrivningen.*
- 21.6 *I framtagandet av planhandlingar ingår en bedömning av planförslagets miljöpåverkan på planområdet genom en så kallad behovsbedömning. Den tas fram i samråd med kommunens miljöavdelning och ska svara på om en MKB behöver upprättas. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning av att ingen MKB behöver upprättas. Se Länsstyrelsens yttrande 1.6*
- 21.7 *Kommunen presenterar ett planförslag med regleringar som begränsar exploateringen och byggerätten i planområdet till en nivå som man menar bidrar positivt till samhällsutveckling i området. Den genomförda behovsbedömningen konstaterar att genomförandet av detaljplanen kan få vissa negativa miljökonsekvenser, men som dock ej bedöms leda till någon betydande miljöpåverkan på mark, vatten och andra resurser. Planförslaget utgår ifrån rekommendationer och bedömningar i kommunens översiktsplan som bedömer att planområdet är lämpligt som bostadsområde.*
- 21.8 *Utformningen av det aktuella planförslaget utgår ifrån nya uppdaterade bedömningar om hur planområdet lämpligtvis bör utformas. Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar sakägarens synpunkter*

22. HSB Bostadsrättsförening Vinbäret

inkom den 5 september 2016

Fastighetsägare: Kungsängens-Tibble 1:397

- 22.1 Bostadsrättsföreningen motsätter sig planförslaget i och med att Gröna Dalen är ett begränsat, fritt område mellan två kommundelar i vacker natur med viktiga kulturhistoriska inslag. Ytterligare bebyggelse anser man skulle innebära en skyddsvärd del av Kungsängen skulle spolieras.
- 22.2 Gröna Dalen menar föreningen har stor betydelse som närliggande och lättillgängligt rekreationsområde för många invånare i omgivningen. Det betraktas som ett område som bidrar till att höja livskvaliten för många och måste därför värnas.

Kommentar

- 22.1 *Ett syfte med exploateringen av planområdet med koppling till Gröna Dalen är att förtäta Kungsängens-Tibble så att det inte delas upp i två bostadsområden. Detta bland annat för att skapa ökad trygghet och säkerhet för folk att röra sig i och mellan bostadskvarteren i Kungsängens-Tibble. Exploateringen i planområdet utgår i stor utsträckning från att bevara de värden inom natur och rekreation som finns inom planområdet. Se även tidigare kommentarer 6.1, 21.1, 21.3 och 21.7.*
- 22.2 *Att exploatera i Gröna dalen ger möjligheten att omhänderta grönytorna samt underhålla och utveckla dem. Parallellt med planeringen av detaljplanen för Tibbleängen har kommunens samhällsbyggnadskontor påbörjat ett arbete som handlar om att utveckla, förstärka och säkerställa Gröna dalen som fortsatt grönt rekreationsstråk för både människor, flora och fauna. Samhällsbyggnadskontoret arbetsgrupp som planerar utvecklingen av Gröna dalen har som intention att Gröna dalen skall utvecklas till ett grönt stråk med ännu högre rekreativa värden och större utbud av ekotjänster än idag.*

23. Berörd fastighetsägare 3, 4 och 5

inkom den 13 september 2016

- 23.1 De yttrande anser att planförslaget gör intrång i ett värdefullt kulturlandskap och rekreationsområde. Kungsängens kyrka och Klockstapel menar de är kulturvärden som påverkas negativt då den föreslagna bebyggelsen påverkar det totala intrycket av Gröna Dalen i negativ bemärkelse.
- 23.2 De anser att planområdet är att betrakta som en dalgång. Av den anledningen, menar de, att planförslaget skulle innebära att en mängd luftföroreningar skulle riskera att ansamlas inom planområdet. Detta med utgångspunkt från planförutsättningar i kombination med planförslagens utformning, trafikförordningar med mera.
- 23.3 Öppning av Hjortronvägen menar de leder till ökat trafikbuller och vibrationer för omgivande bebyggelse till en oacceptabel nivå. Man påpekar att den genomförda bullerutredningen inte redovisar hur den redan idag befintliga bebyggelsen utmed Örtugsvägen påverkas. De menar även att när Hjortronvägen öppnas upp för allmän trafik så leder till ökade olycksrisker. Detta såväl för motortrafiken utmed Hjortronvägen som för gående och cyklister utmed den korsande gång- och cykelvägen.
- 23.4 Planerad flerbostadshusbebyggelse menar de bryter mot gestaltungsprinciper om att planförslaget ska ha samma bebyggelsestruktur och harmoniserande mönster som omgivande bebyggelse och exploateringsgraden bör begränsas med en högsta byggnadshöjd på två våningar. Detta för att behålla Gröna Dalens nuvarande karaktär. Detta, menar de, kommer även leda till att boende i den befintliga villabebyggelsen kommer drabbas av insyn från boende i den planerade bebyggelsen.
- 23.5 De menar att detaljplanens parkeringsnorm på 0,5 parkeringsplatser på bostad är orealistiskt låg med tanke på hur många hushåll i samhället det är som har tillgång till mer än en bil.
- 23.6 De höga flerbostadshusen utmed Hjortronvägen menar de skapar stora skuggor för den befintliga villabebyggelsen norr därom, i synnerhet under vinterhalvåret. De menar att planförslaget inte tagit hänsyn till gestaltungsprincipen om siktlinjer och utblickar.

- 23.7 De yttrande menar att det inte gjorts någon utredning om förutsättningarna för skola/förskola i de nya husen.
- 23.8 De menar att exploateringen inom planområdet riskerar att minska intresset för att flytta till Kungsängen.
- 23.9 En miljökonsekvensbeskrivning bör upprättas som inkluderar omgivande, befintlig bebyggelse i och i anslutning till planområdet.

Kommentar

- 23.1 *Se kommentarer 6.1, 6.2, 21.1, 21.3, 21.7, 22.1 och 22.2*
- 23.2 *Den planerade bebyggelsen i planområdet med den ökade trafiken den alstrar bedöms inte bidra i nämnvärd omfattning till att öka risken för luftföroreningar i dalen. Enligt SMHI:s experter och forskare inom luftmiljöforskning är inversion (begränsning av den vertikala luftströrelsen) i atmosfären ett relativt vanligt förekommande fenomen. Fenomenet bidrar inte till fara för människors hälsa så länge det inte finns några stora utsläppskällor i närheten. Ingen risk bedöms föreligga för att miljökvalitetsnormer för utomhusluft ska överskridas i planområdet, då trafikmängderna i omgivningen är måttliga. I dagsläget finns inga kända områden i Upplands-Bro kommun där miljökvalitetsnormer för utomhusluft överskrids. Anledningen är att sådana områden präglas av höga trafikvolymmer i relativt slutna gaturum (alternativt tunnlar).*
- 23.3 *Se kommentar 8.6*
- 23.4 *Se kommentarer 6.1, 6.2, 21.1, 21.3, 21.7, 22.1 och 22.2*
- 23.5 *Se kommentar 9.2*
- 23.6 *Se kommentar 21.1 och 21.3*
- 23.7 *En förskola har bedömts som lämplig inom planområdet. Dess läge i direkt anslutning till rekreationsområdet Gröna dalen, i förhållande till befintlig och planerad infrastruktur samt att det går i linje med ett övergripande behov av förskoleplatser i takt med ett ökat utbud av bostäder är några av anledningarna. Se även kommentar 5.2.*
- 23.8 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar den yttrandes synpunkter*
- 23.9 *Se kommentar 21.6*

24. Berörd fastighetsägare 6

inkom den 12 september 2016

- 24.1 Den yttrande är helt emot byggnation på norra sidan om Hjortronvägen. Detta med tanke på att befintlig villabebyggelse ligger precis norr om föreslagna flerbostadshus. Detta förstör den idyll söderut då ingen sol lär nå förbi den planerade bebyggelsen under vintertid.
- 24.2 Hen menar att den planerade garagebebyggelsen bidrar negativt till den omgivande miljön. Man anser istället att man borde satsa på en allégångväg ner för att binda samman de omgivande gång-vägarna med naturen. Kommunen bör värna om grönstrukturen norr om Hjortronvägen.
- 24.3 Hen menar att allt för höga hus bidrar negativt till den befintliga omgivningen runtomkring. Ett planförslag bestående av villabebyggelse, alternativt parhus, höghus om tre till fyra våningar skulle passa bättre ihop med den befintliga omgivningen.
- 24.4 Att öppna upp Hjortronvägen för allmän trafik anser hen är negativt med tanke på att det förväntade trafikmängden och att det korsas av en gångväg som många barn använder sig av liksom den ökade risken för trafikolyckor.

Kommentar

- 24.1 *Se kommentarer 21.1 och 21.3*
- 24.2 *Se kommentar 8.1*
- 24.3 *Se kommentarer 6.1, 6.2, 21.1, 21.3, 21.7 och 22.1.*
- 24.4 *Se kommentar 8.6.*

25. Berörd fastighetsägare 7

inkom den 18 september 2016

- 25.1 Den yttrande menar att en miljökonsekvensbeskrivning bör genomföras för planområdet med tanke på Tibbleängens koppling till Gröna Dalen. Det även med tanke på planområdets komplicerade geologiska förutsättningar.
- 25.2 Den yttrande menar att ett antal fågelarter som klassas som rödlistade har fotodokumenterats inom planområdet vilket föranleder att man bör vara försiktig med exploatering på olika typer av grönytor med tanke på den funktion det fyller för skolundervisning och folkbildning.
- 25.3 Med hänvisning till kommunens Grönplan från 2008 så pekar den yttrande på att varje utvecklad exploatering ska ske utifrån grönstrukturen som helhet. Hen anser det därför som angeläget att jämsides med Tibbleängen beakta vad som händer i övriga delar av Gröna Dalen med utgångspunkt från de ställningstaganden som görs i den kommunala Grönplanen.
- 25.4 Hen hävdar att Tibbleängen måste förbli obebyggt för att bevara dess värden och utvecklingspotential som naturområde. Med öppna landskap, växter, djur samt kultur och rekreation i tätortsnära områden.

Kommentar

- 25.1 *Se kommentar 21.6*
- 25.2 *Den naturvärdesinventering som har tagits fram visar att det finns höga naturvärden (naturvärdesklass 2 enligt gällande SIS-standard) inom planområdet, men väl avskilt från den planerade bebyggelsen. Den del av planområdet som planerar bebyggas bedöms ha visst naturvärde (naturvärdesklass 4), vilket inte anses vara så pass högt att en tillkommande bebyggelse avråds. De rödlistade fågelarter som kan förekomma på fältet bedöms inte heller hotas, då fältet som biotop inte bedöms som någon bristbiotop i kommunen. Inte heller i den genomförda behovsbedömningen konstateras att någon av de kända arterna riskerar att få sin regionala population påverkad på ett mätbart sätt. Om grönytorna intill den planerade dagvattendammen odlas med rätt arter bedöms grönytan i dalen t.o.m. kunna få en högre naturvärdesklass än idag. Bedömningen har gjorts i samråd med kommunens miljöavdelning och kommunekolog. Planens genomförande bedöms medföra små negativa konsekvenser för regionalt värdefulla spridningssamband.*
- 25.3 *Se kommentar 22.2.*
- 25.4 *Se kommentar 22.1 och 22.2*

26. Berörd fastighetsägare 8 och 9

inkom den 18 september 2016

- 26.1 De yttrande anser att kommunen, för att verka för en positiv ekonomisk samhällsutveckling, bör införa en samhällsekonomisk modell för konsekvensbedömning av detaljplaner. Detta för att skapa en konsekvensbeskrivning som fångar in alla relevanta dimensioner att ta hänsyn till i konsekvensbeskrivningen
- 26.2 De anser att den genomförda solstudien samt de illustrationer som redovisas i planbeskrivningen ger en felaktig bild av hur solljuset bryts förbi den föreslagna bebyggelsen. De yttrande

menar även att de illustrationer som finns i planhandlingarna ger en falsk bild av byggnadshöjden, med betydligt lägre byggnader än vad den föreslagna byggnadshöjden som regleras i planförslaget ger möjlighet till.

De yttrande hänvisar till alternativa egenproducerade perspektivbilder som de menar ger en korrekt bild av de reglerade byggnadshöjderna samt hur solljuset passerar förbi bebyggelsen.

- 26.3 De anser även att planförslaget inte redovisar en neutral bild av fördelar och nackdelar med planförslaget, vilket man är kritisk till. Sakägaren menar att kommunen bör bidra med att identifiera negativa konsekvenser med planförslaget för att planförslaget ska utgöra en opartisk utredning om fördelar och nackdelar med planförslaget.

Kommentar

26.1 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar den yttrandes synpunkter. Konsekvensbeskrivningen i planbeskrivningen har utvecklats. Se planbeskrivningen under rubriken "Konsekvenser av planens genomförande".*

26.2 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar den yttrandes synpunkter. Se även kommentar 21.3*

26.3 *Se kommentar 21.7.*

27. Berörd fastighetsägare 10 och 11

inkom den 19 september 2016

27.1 De yttrande motsätter sig exploatering norr om Hjortronvägen och motsätter sig planförslaget då de anser att det inverkar negativt på intilliggande bebyggelse och övrig natur. Bebyggelse söder om Hjortronvägen bör inte vara högre än i det ursprungliga planförslaget (3-4 våningar).

27.2 Parkeringar bör finnas i form av markparkeringar istället för parkeringshus. Då detta utgör ett fullt inslag i planförslaget.

Kommentar

27.1 *Se kommentar 24.1 och 24.3*

27.2 *Se kommentar 24.2*

28. Berörd fastighetsägare 12 och 13

inkom den 20 september 2016

28.1 Med utgångspunkt från riktlinjerna för Gröna Dalen i gällande översiktsplan (ÖP 2010) så utgör de föreslagna planerna utmed Hjortronvägen med ett garage i betong nära grönstråket ett hinder för det genomlöpande grönstråket som Gröna Dalen idag utgör. Den tänkta byggelsen nedanför Ekhammars Gård riskerar även att begränsa tillgången till grönstråket för den idag befintliga bebyggelsen

28.2 Bebyggelsen i anslutning till Hjortronvägen bör begränsas i östlig riktning för att inte löpa in i det grönstråk som Gröna Dalen idag utgör samt med hänsyn till den befintliga bebyggelsen utmed Örtugsvägen. Detta för att passa in med den befintliga bebyggelsen. Trafikförsörjningen till planområdet bör ske från Granhammarsvägen via Tibble Torg och avslutas med en återvändsgränd. Hjortronvägen bör ej öppnas upp för genomfartstrafik. Utmed den korsande gång- och cykelvägen passerar bland annat flertalet skolelever på väg till och från Ekhammarskolan, Upplands-Bro-gymnasiet.

28.3 I övrigt bör planområdet exploateras med flerbostadshus på högst tre våningar närmast skogsdungen samt med lägre bebyggelse ner mot kyrkans klockstapel.

Kommentar

28.1 *Se kommentar 6.1, 8.1 och 22.2*

28.2 *Se kommentar 8.6 och 21.3*

- 28.3 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar de yttrandes synpunkter. Högsta tillåtna byggnadshöjd i det bearbetade planförslaget bygger på en avvägning mellan många aspekter. Förutom de aspekter som nämnts i tidigare kommentarer som svarar på vad platsen är lämplig för utifrån sociala, ekologiska och estetiska perspektiv handlar en av aspekterna också om kommunens bostadsförsörjningsansvar och Översiktsplanens och regionplanens restriktioner att exploatera inom befintlig tätort och i stationsnära lägen. Se även kommentar 6.2*

29. Berörd fastighetsägare 14 och 15

inkom den 21 september 2016

- 29.1 De yttrande anser att Gröna Dalen är Kungsängens enda parkområde och är tydliga med att området används frekvent för promenader och motion och anser det vara viktigt att bevara Gröna Dalen för att invånarna i Kungsängen ska trivas och må bra. Genomförandet av planförslaget anser de tar ifrån invånare den närhet till naturen de har tillgång till idag. De yttrande anser att planområdet bryter mot de direktiv för Gröna Dalen som finns i kommunens Grönplan om att Gröna Dalen ska utvecklas och förlängas.
- 29.2 Hjortronvägen bör inte öppnas upp för allmän genomfartstrafik med tanke på den ökade trafikmängd som kan bidra till sämre luftkvalitet samt de ökade bullerstörningar. De ökade bullerstörningarna kan leda till sömnsvårigheter högt blodtryck etc. hos boende i närheten. Även de planerade förutsättningarna för verksamhetslokaler samt en förskola inom planområdet menar de kommer att leda till sämre luftkvalitet och ökade bullernivåer för de boende i och i anslutning till området.
- 29.3 De menar att under vinterhalvåret hamnar planområdet ofta av så kallad inversion som medför sämre luftkvalitet när luftföroreningar av olika slag stannar kvar i området. Den ökade trafikmängden bidrar även till ökad olycksrisk för gående och cyklister.
- 29.4 Den föreslagna parkeringsnormen kommer att bidra till parkeringskaos med tanke på hur många bilar som varje hushåll, i synnerhet barnfamiljer har.

Kommentar

- 29.1 *Se kommentar 6.1 och 22.2.*
- 29.2 *Se kommentar 8.6, 11.3 och 23.7*
- 29.3 *Se kommentar 8.6 och 23.2*
- 29.4 *Se kommentar 9.2*

30. Berörd fastighetsägare 16 och 17

inkom den 22 september 2016

- 30.1 De yttrande ser det som orimligt att exploatera i Gröna Dalen då de ser det som ett vackert landskap för promenader i kulturhistorisk naturmiljö. Av den anledningen anser de att Gröna Dalen bör utgöra ett landmärke med hänsyn till kultur, miljö och hälsa.
- 30.2 De påpekar att det saknas en del utredning i planförslaget. Framför allt en miljökonsekvensbeskrivning som i större utsträckning kan belysa de negativa konsekvenserna med planförslaget.
- 30.3 Inom planområdet råder komplicerade geologiska förutsättningar med tanke på att Gröna Dalen består av en tidigare havsvik som förhöjts i samband med landhöjningen.
- 30.4 De ökade trafikmängderna leder till en ökad risk för så kallad inversion då luftföroreningar stannar kvar inom området vilket påverkar folks hälsa negativt. Med en ökning av biltrafiken ökar även problemet med högre halter av farliga ämnen. Av den anledningen motsätter de yttrande sig planförslaget och i synnerhet att öppna upp Hjortronvägen för allmän genomfartstrafik.

- 30.5 Vid en eventuell exploatering i planområdet så bör den begränsas till cirka 30 villor på högst två våningar med en arkitektur som smälter in med omgivande villabebyggelse, kyrkklockan och naturen. De yttrande motsätter sig planerna på exploatering i form av flerbostadshus.

Kommentar

- 30.1 *Se kommentar 22.2*
- 30.2 *Sedan samrådet har en ny trafikutredning, en ny bullerutredning, en ny dagvattenutredning samt en natrvärdesinventering tagits fram. Angående MKB, se kommentar 21.6*
- 30.3 *Se kommentar 21.5*
- 30.4 *Se kommentar 8.6 och 23.2*
- 30.5 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar de yttrandes synpunkter. Se även kommentar 28.3*

31. Berörd fastighetsägare 1, 2, 18, 19, 20, 21 m.fl. inkom den 22 september 2016

Totalt 15 sympatisörer har redovisat samtycke med detta yttrande.

- 31.1 Detaljplanen står i strid med PBL, 2 kap. 3, 5, 6, 6a, 9 §§ samt 12 kap. 2 § PBL p.g.a. hög exploateringsgrad. Lagen syftar till att främja en effektiv markanvändning samt anpassning till rådande förutsättning.
- 31.2 I den genomförda behovsbedömningen anser de yttrande inte att det framförs någon utförlig motivering till varför en Miljökonsekvensbeskrivning inte anses vara nödvändig. Kommunen behovsbedömning anser de därför vara att betrakta som bristfällig.
- 31.3 Detaljplanen kommer medföra kort- och långsiktig betydande miljöpåverkan. De yttrande för fram Inversion som argument mot det föreslagna planförslaget. Inversion innebär att avgaser och andra luftföroreningar blir kvar i området till följd av att varmluft inte stiger i höjdled. Något som förstärks av för den nya detaljplanen till följd av högre utsläppsmängder.
- 31.4 Planförslaget leder till stora mängder dagvatten för den befintliga recipienten för dagvattenhantering som minskar Gröna Dalens förmåga att ta hand om dagvatten.
- 31.5 Gröna Dalen är att betrakta som ett viktigt rekreationsområde och att denna typ av grönområden i tätbebyggelsen är något man bör värna om. Detaljplanen går inte i linje med de långsiktiga målsättningarna i kommunens översiktsplan från 2010. Södra delen av Gröna Dalen bör fortsatt behålla grönområden för att inte ödelägga landskapsbilden samt Gröna Dalens funktion som natur-, kultur- och rekreationsområde.
De yttrande anser även att kyrkan och klockstapeln bör få dominera området för att bevara landskapsbilden.
- 31.6 Den föreslagna bebyggelsen inom planområdet smälter inte in med den omgivande bebyggelsen och är även dåligt anpassad till naturförutsättningarna med tanke på byggnadshöjder eller orientering. Orienteringen av de föreslagna höghusen anser de kommer leda till en omfattande skuggbildning för såväl närliggande bostadskvarter som för delar av de nya bostadskvarteren.
- 31.7 Att öppna upp Hjortronvägen för genomfartstrafik anser de kommer leda till att trafikflödet kommer att öka till orimliga mängder. De yttrande anser att den beräknade trafikgenomströmningen är kraftigt underskattad och istället kommer att bli väsentligt mycket högre. Detta kommer leda till att buller, vibrationer och avgaser kommer öka till orimliga nivåer. Då Hjortronvägen idag består av en rak nedförsbacke kommer detta även bidra till att olycksrisken ökar.
- 31.8 Inom planområdet finns ett gravfält från järnålders som de yttrande påpekar bör beaktas och tas stor hänsyn till vid framtagandet av en ny detaljplan. Den föreslagna detaljplanen anser de tar

dålig hänsyn till de spår av arkeologiskt kulturarv som finns inom planområdet och strider mot de riktlinjer och rekommendationer som finns för området.

- 31.9 Den höga bebyggelsen anser de yttrande även leder till en ökad olycksrisk för gående och cyklister utmed gång- och cykelvägar samt vid passage över Hjortronvägen. Bebyggelsestrukturen menar de bidrar även till försämrat insynsskydd på såväl den befintliga som föreslagna bebyggelsen.
- 31.10 Dimensioneringen av parkeringsplatser, men 0,5 parkeringsplatser per lägenhet anser de även är alldeles för lågt.
- 31.11 Parkeringsplatser samlade i tre stora parkeringshus anser de yttrande kommer påverka såväl befintlig bebyggelse negativt, liksom även bli ett negativt inslag i planförslaget, dels ur ett estetiskt perspektiv samt då de bidrar ökad osäkerhet och ökad risk för brottslighet.

Kommentar

- 31.1 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning har gjort en revidering av planförslaget som var ute på samråd i fråga om struktur, exploateringsgrad m.m. Samhällskontorets planavdelning anser inte att det bearbetade planförslaget står i strid med någon av paragraferna i 2 kap. eller 12 kap. i PBL och hänvisar till tidigare kommentarer om planförslagets anpassning till omgivningen m.m. Se kommentar 6.1, 6.2, 8.5, 21.1, 21.3, 21.7, 22.1 och 28.3*
- 31.2 *Se kommentar 21.6*
- 31.3 *Se kommentar 23.2*
- 31.4 *Se kommentar 1.1, 1.2, 8.4 och 8.5*
- 31.5 *Se kommentar 6.1, 21.7, 22.1 och 22.2*
- 31.6 *Se kommentar 6.1, 6.2, 21.1 och 21.3*
- 31.7 *Se kommentar 8.6 och 11.3*
- 31.8 *Se kommentar 21.1. Läs även om fornlämningar i planområdet under rubriken ”förutsättningar, planförslag och konsekvenser” i det bearbetade planförslagets planbeskrivning.*
- 31.9 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning har i samråd med Samhällsbyggnadskontorets tekniska avdelning sett över trafiksituationen för både gående, cyklister och fordonstrafik i det bearbetade planförslaget. Detta för att säkerställa att inga trafikfarliga lösningar föreslås. Se även kommentar 4.3 om överblickbarhet i området.*
- 31.10 *Se kommentar 9.2*
- 31.11 *Se kommentar 4.5 och 8.1*

Privatpersoner, föreningar och Övriga

32. Privatperson 22 och 23

inkom den 12 juli 2016

- 32.1 De yttrande bestrider planförslaget då de anser att trafikflödet längs med Hjortronvägen, med bussar var femtonde minut samt den livliga trafiken utmed Bygdegårdsvägen är tillräcklig.

Kommentar

- 32.1 *Se kommentar 8.6 och 11.3*

33. Privatperson 24

inkom den 12 juli 2016

- 33.1 Den yttrande bestrider planförslaget med tanke på djurliv, historiskt kulturarv samt naturvärden inom området.

Skulle man bebygga planområdet ser hen det som angeläget med en historisk utgrävning inom området för att bevara det historiska kulturarv som kan finnas kvar inom planområdet.

Kommentar

- 33.1 *Se hur planförslaget förhåller sig till fornlämningar i kommentar 21.1. Läs även om fornlämningar i planområdet under rubriken "förutsättningar, planförslag och konsekvenser" i det bearbetade planförslagets planbeskrivning. För naturvärden och djurliv, se kommentar 25.2. Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar synpunkten angående historisk utgrävning.*

34. Privatperson 25 och 26

inkom den 28 juli 2016

- 34.1 De yttrande ifrågasätter hur medborgare ska kunna samråda om utformning av trafikregleringen när den inte regleras av detaljplanen utan i särskilda kommunala beslut.
- 34.2 Planförslaget menar de är illa utformad ur ett arkitektoniskt och estetiskt perspektiv och tar dålig hänsyn till befintliga naturvärden. Detta då det tar dålig hänsyn till att så många vill bo i anslutning till ett naturnära område.

Kommentar

- 34.1 *Nya detaljplaneförslag samt andra viktiga förändringsförslag i kommunen bör samrådas med medborgarna. Mindre kommunala beslut har kommuninvånarna indirekt inflytande över genom de folkvalda politikerna. Angående trafiken på Hjortronvägen, se kommentar 8.6*
- 34.2 *Planförslaget har bearbetats och mer omsorg har lagts på utformningen ur ett arkitektoniskt och estetiskt perspektiv samt med större hänsyn till naturvärden. Se även kommentar 6.1, 6.2, 8.1, 21.1, 21.3, 21.8, 22.2 och 31.1*

35. Stockholms Handelskammare

inkom den 16 augusti 2016

- 35.1 Stockholms Handelskammare har tagit del av föreslagen detaljplan men avstår från att lämna några synpunkter.

Kommentar

- 35.1 -

36. Protest

inkom den 22 augusti 2016

Totalt 168 protestbrev inskickades till Kommunstyrelsen med nedanstående budskap

- 36.1 De yttrande motsätter sig att tillåta genomfartstrafik på Hjortronvägen med den genomfartstrafik (1800 bilar per dygn och tung trafik) som det skulle innebära. Genomfartshinder och bullervallar utmed Hjortronvägen bör bevaras.
- 36.2 De yttrande motsätter sig planförslaget för Tibbleängen då de vill bevara den gröna oas och rekreationsområde som Gröna Dalen utgör.

Kommentar

- 36.1 *Se kommentar 8.6*
- 36.2 *Se kommentar 6.1 och 22.2*

37. Privatperson 27 och 28

inkom den 31 augusti 2016

- 37.1 De yttrande motsätter sig kommunens förslag att tillåta genomfartstrafik på Hjortronvägen med hänvisning till det beräknade trafikflödet. De yttrande anser även att de befintliga bullervallarna längs med Hjortronvägen bör vara kvar.

Kommentar

- 37.1 *Se kommentar 8.6*

38. Privatperson 29**inkom den 6 september 2016**

- 38.1 Den yttrande menar att planförslaget är illa framtaget utifrån dålig analys av behovet av bostäder i kommunen samt ett uttryck för bristande politisk kompetens och oansvarig förvaltning i kommunen.
- 38.2 Hen hänvisar till Gröna Dalens värde som natur och rekreationsområdet och anser att samtliga planförslag i anslutning till Gröna Dalen bör avbrytas.

Kommentar

- 38.1 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar yttrandens synpunkt.*
- 38.2 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar yttrandens synpunkt. Se även kommentar 6.1 och 22.2*

39. Privatperson 30**inkom den 8 september 2016**

- 39.1 Den yttrande motsätter sig planförslaget då det leder till buller vid skolor samt för att trafikmängden utmed Hjortronvägen leder till en ”flaskhals”.
- 39.2 Genomförandet av planförslaget menar hen leder till minskad bekvämlighet i tätortssamhället.

Kommentar

- 39.1 *Se kommentar 8.6 och 9.1*
- 39.2 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar den yttrandes synpunkt.*

40. Privatperson 31**inkom den 12 september 2016**

- 40.1 Den yttrande anser att den geotekniska utredningen som tagits fram enbart redovisar geoteknisk grundläggning 1-2 våningshus och att det inte finns någon geoteknisk grundläggning redovisad med koppling till flerbostadshusen i det aktuella planförslaget.
- 40.2 Den omfattande bebyggelsen norr om Hjortronvägen bör tas bort eller bestå enbart av enplanshus. Bland annat då man flyttat på den befintliga gångvägen för att få plats med bebyggelse och intilliggande parkering.
- 40.3 Den yttrande ställer sig frågande till markägoförhållandena inom planområdet och begär en redogörelse av exploateringsavtalet. Detta i och med att då Gröna Dalen, sedan det ursprungligen planerades, så borde kommunen varit ägare av marken.

Kommentar

- 40.1 *Se kommentar 21.5*
- 40.2 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar den yttrandes synpunkter. Se även kommentar 28.3*
- 40.3 *I både planbeskrivningen, fastighetsförteckningen och genomförandebeskrivningen redovisas fastigheter och ägandeförhållanden. Exploateringsavtalet färdigställs i samband med att detaljplanen antas.*

41. Privatperson 32**inkom den 12 september 2016**

- 41.1 Den yttrande hänvisar till att Gröna Dalen är ett område med natur och öppna grönytor och att det är därför som många flyttat till området. Den oplanerade natur som ängarna kring Tibble utgör bör sparas då det har värden som planerad parkmark aldrig kan ersätta.
- 41.2 Den planerade, stadslignande bebyggelsen passar inte in i planområdet då det inte smälter in med befintlig bebyggelse. Området kring kyrkan och klockstapeln bör vara obebyggt med tanke på olika kultur- och fritidsaktiviteter samt kulturhistoriskt arv.

- 41.3 Den yttrande ställer sig frågande till att en miljökonsekvensbeskrivning inte bedömts nödvändigt då detta definitivt anses påverka miljön
- 41.4 Den yttrande anser att då Hjortronvägen öppnas för genomfartstrafik så bidrar det till ett ökat tryck som bland annat leder till svårigheter för kollektivtrafikförbindelser att hålla tidtabeller. Detta även med tanke på att den ökade bebyggelsestätheten kommer kräva en högre turtäthet för kollektivtrafiken utmed Hjortronvägen och Granhammarsvägen.

Kommentar

- 41.1 *I gällande översiktsplan är södra Gröna dalen föreslaget som kommundelspark medans norra Gröna dalen, norr om E18 är fortsatt föreslaget som ett grönstråk med ett prioriterat rekreativt promenadstråk. Se även kommentar 6.1 och 22.2*
- 41.2 *Se kommentar 6.1, 6.2, 21.1, 21.3 och 28.3*
- 41.3 *Se kommentar 21.6*
- 41.4 *Se kommentar 8.6*

42. Privatperson 33 och 34

inkom den 12 september 2016

- 42.1 Den höga bebyggelsen runt Hjortronvägen inskränker naturupplevelsen som Gröna Dalen utgör samt skärmar siktlinjerna för befintlig bebyggelse. Särskilt under vintern då solen står som lägst.
- 42.2 Planförslaget saknar beskrivning av hur detaljplanen påverkar den omgivande befintliga bebyggelsen samt trafiksituationen i Kungsängens-Tibble. Öppnandet av Hjortronvägen för personbilar kommer försvåra trafiksituationen i området. Detta med tanke på den befintliga gång- och cykeltrafiken i området. Det ökade trafikflödet längs med Hjortronvägen kommer därför leda till ökad risk för trafikolyckor.
- 42.3 Den genomförda bullerutredningen redovisar endast information om hur den föreslagna bebyggelsen påverkas, men inte hur den befintliga bebyggelsen i anslutning till planområdet påverkas av ökad trafikmängd i och i anslutning till planområdet.
- 42.4 Den föreslagna detaljplanen kommer radera det öppna fält från Kungsängens kyrkogård och skogsområde upp mot Tibble som Gröna Dalen idag utgör. I och med detaljplanens genomförande raderas även den rekreation och de naturupplevelser som Gröna Dalen erbjuder. Även det djurliv som idag finns inom planområdet kommer att vara ett minne blott som resultat av den planerade bebyggelsen och det ökade trafikflödet inom området.

Kommentar

- 42.1 *Se kommentar 21.1, 21.3 och 28.3*
- 42.2 *Se kommentar 8.6, 9.1 och 31.9*
- 42.3 *Se kommentar 11.3*
- 42.4 *Se kommentar 6.1, 22.2 och 25.2*

43. Privatperson 35 och 36

inkom den 16 september 2016

- 43.1 Ingen hänsyn till kultur- och byggnadshistoriska värden (Ekhammars Gård, Kungsängens Kyrka, hembygdsföreningen Gamla Kungsängen).
- 43.2 Planförslaget består av allt för höga, och för många hus vilket gör att intrycket som helhet för planområdet försämras. Den ljussättning och de siktlinjer som beskrivs finns inte under mer än hälften av året och därmed.

- 43.3 I området bör endast planeras för mindre småhus för att passa ihop med befintlig bebyggelse. Området närmast inpå Ekhammars Gård och Kungsängens Kyrka bör lämnas helt fritt från bebyggelse. Fokus bör läggas på att den planerade bebyggelsen passar in bättre i miljön för att bidra till att lyfta kommunens attraktivitet.

Kommentar

- 43.1 *Planförslaget föreslår en låg bebyggelse på två våningar närmast kyrkogården, samt att tillkommande bebyggelses utformning i fråga om skala, material och kulörval ska anpassas till omgivningen. Se om föreslagen ny bebyggelse i planbeskrivningen, samt gestaltungsprogrammet. Se även kommentar 6.1, 6.2.*
- 43.2 *Se kommentar 6.1, 6.2, 21.1, 21.3 och 28.3*
- 43.3 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar de yttrandes synpunkter. Se även kommentar 6.1, 6.2, 21.1, 21.3 och 28.3*

44. Privatperson 37 och 38

inkom den 16 september 2016

- 44.1 De yttrande motsätter sig den stadsliknande karaktär som kommunen eftersträvar då de vill bevara Gröna Dalen som det natur- och rekreationsområde för människor, djur och natur, som det är idag. I synnerhet med tanke på den värdefulla åkermarken som Gröna dalen utgörs av.

Kommentar

- 44.1 *Se kommentar 22.2*

45. Privatperson 39

inkom den 17 september 2016

- 45.1 Projektet redovisar ingen konsekvensbeskrivning, för och emot exploatering inom planområdet. Planförslaget visar heller inte hur det uppfyller samhällsbyggnadskontorets verksamhetsmål eller kommunens Framtidsvision 2035.
- 45.2 Planförslaget tar ingen hänsyn till boende i anslutning till planområdet. Kommunens Framtidsvision 2035 anses ha ett mycket begränsat värde.
- 45.3 Även om planförslagets bidrar positivt till billigare bostäder samt utveckling och integration, så är det omöjligt, efter planens genomförande, att uppnå naturvärden av samma kvalitet inom planområdet, i jämförelse med de som fanns innan planens genomförande.
- 45.4 Den yttrande menar att det inte är en prioriterad angelägenhet för kommunen att expandera och förse staten med bostäder. Expansionen får aldrig bli ett självändamål för kommunen.
- 45.5 Den yttrande ifrågasätter om kommunens gröna lunga skall raseras i utbyte mot flerbostadshus, bilar, trafik, betong, nedskräpning med mera.

Kommentar

- 45.1 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar den yttrandes synpunkter. Läs om "konsekvenser av planens genomförande" i planbeskrivningen. Den är inte uppdelad i för- och emot, men ger en sammanfattning av de, av planavdelningen bedömda, viktigaste konsekvenserna av exploateringen.*
- Planförslaget bedöms stämma väl överens med kommunens Framtidsvision 2035. I visionen lyfts tre strategiska fokusområden fram; Tillgänglig plats - Mötesplats - Levande plats. Det innebär bland annat att inom kommunen utforma attraktiva mötesplatser som ökar den sociala sammanhållningen och öppenheten, utveckla hållbara boende- och livsmiljöer med närheten till natur och vatten, m.m.*
- Det nya detaljplaneförslaget för Tibbleängen har bl.a. som vision att skapa förutsättningar för tillgängliga och levande mötesplatser genom att förstärka Gröna dalen som mötesplats och*

rekreationsområde och genom tillskapandet av en ny fickpark, en ny lekplats och en ny aktivitetssyta. Förutsättningar för ett miljömässigt hållbart leverne anses som goda i och med de föreslagna bostädernas centrala läge i Kungsängen med närhet till kommunikationer och dess närhet till natur.

45.2 *Se ovanstående kommentar samt kommentar 6.1, 6.2, 21.1, 21.3 och 28.3*

45.3 *Se kommentar 22.2 och 25.2*

45.4 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar den yttrandes synpunkter. Se även kommentar 28.3.*

45.5 *Se kommentar 6.1 och 22.2*

46. Privatperson 40 och 41

inkom den 18 september 2016

46.1 De yttrande motsätter sig planförslaget då det anses utgöra en grön oas för boende i Upplands-Bro. De eftersträvar gröna öppna platser och närhet till gröna ytor i anslutning till bostaden.

46.2 Exploatering bör uppföras i samklang med naturen, lågt där det är lågt och högt där det är högt. Natur bör sparas och spara naturlig variation i naturen. Se var människor trivs bäst.

Kommentar

46.1 *Se kommentar 6.1 och 22.2*

46.2 *Se kommentar 6.2, 20.1, 21.1, 21.3*

47. Svenska Kyrkan, Västra Ryd

inkom den 20 september 2016

47.1 Kungsängen-Västra Ryds församling har ett långsiktigt behov av att utvidga kyrkogården på grund av den förväntade inflyttningen i församlingens distrikt. Planförslaget medför därför en risk att bostäder medför att möjligheten till utvidgning av kyrkogården i direkt anslutning till nuvarande kyrkogård försvinner.

47.2 Klockringningen från klockstapeln i samband med gudstjänster etc. kan riskera att upplevas som störande för närboende.

47.3 Med hänsyn till bevarande av kulturmiljön vid kyrkan, kyrkogården och klockstapeln samt Hembygdsgården och Ekhammars gård så bör ny bebyggelse vara i högst två våningar och byggnadsmaterialet av trä.

47.4 Byggnadshöjden bör även begränsas till två våningar för närliggande hus invid kyrkogården. Detta för att förhindra insyn i samband med begravingar och andra kyrkoaktiviteter samt för att eventuellt ljud från intilliggande bostäder kan upplevas som störande.

Kommentar

47.1 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning är medvetna om det långsiktiga behovet av ökad yta för begravningsplats i och med att kommunens befolkning växer, men det har inte varit en av planeringsförutsättningarna för platsen som angivits i kommunens översiktsplan.*

47.2 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar Svenska kyrkan, Västra Ryds synpunkter, men bedömer den eventuella störningsrisken som liten, då omfattningen i tid för klockringningen är mycket begränsad.*

47.3 *Se kommentar 6.1, 6.2 och 43.1.*

47.4 *Se kommentar 43.1*

48. Stockholms Näs hembygdsförening

inkom den 22 september 2016

- 48.1 Hembygdsföreningen anser att uppförandet av höghus inom planområdet är olämpligt med tanke på området topografiska och geologiska förutsättningar och framför därför invändningar mot planförslaget. Föreningen menar att området, sedan 1000 år tillbaka har en historisk roll som centrum i socknen.
- 48.2 Föreningen menar att en viktig pusselbit i områdets historia kommer att styckas och försvåra för kommande generationer att se hur samhället vuxit fram under det senaste årtusendet.

Kommentar

- 48.1 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar hembygdsföreningens synpunkter. Se även kommentar 6.1, 6.2, 21.1, 21.3 och 28.3*
- 48.2 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar hembygdsföreningens synpunkter*

49. Privatperon 42 inkom den 22 september 2016

- 49.1 Den yttrande anser att kommunen bör gå igenom detaljerna i de ursprungliga planhandlingarna från 2006 och 2008 och anser också att biltrafiken inom planområdet borde vända och åka tillbaka mot Västra Ryd. Hjortronvägen bör inte öppnas för genomfartstrafik.
- 49.2 Den yttrande undrar om kommunen tagit hänsyn till fridlyst växtlighet samt eventuellt kvarvarande kulturminne/historiskt arv inom planområdet.

Kommentar

- 49.1 *Se kommentar 21.7 och 28.3. Angående Hjortronvägen, se kommentar 8.6.*
- 49.2 *Angående naturvärden, se kommentar 25.2. Angående kulturminnen, se hur planförslaget förhåller sig till fornlämningar i kommentar 21.1. Läs även om forn-lämningar i planområdet under rubriken "förutsättningar, planförslag och konsekvenser" i det bearbetade planförslagens planbeskrivning.*

50. Liberalerna, Upplands-Bro Kommun inkom den 23 september 2016

- 50.1 I jämförelse med kommunens översiktsplan innebär detaljplanen en tredubbling av antalet bostäder.
- 50.2 Anpassning av bebyggelsestruktur på föreslagen bebyggelse för anpassning till omgivande bebyggelse och kulturarv så som kyrkklocka etc. Byggnadsvåningar bör begränsas till fyra våningar.
- 50.3 Anpassa skala och orientering av föreslagen bebyggelse utifrån bebyggelsestruktur, vädersträck etc.
- 50.4 Ytan norr om Hjortronvägen bör inte bebyggas och bullervallen mellan Hjortronvägen och befintlig bebyggelse bör bevaras.
- 50.5 Vid öppnande av Hjortronvägen för allmän fordonstrafik bör ökad hänsyn tas till barnperspektivet samt säkerhet för gående och cyklister. Den nya bebyggelsen i planförslaget anses inte vara beroende av att bussgatan öppnas för genomfart av allmän fordonstrafik.

Kommentar

- 50.1 *Se kommentar 28.3*
- 50.2 *Se kommentar 6.2, 20.1, 21.1 och 43.1.*
- 50.3 *Se kommentar 6.1, 6.2, 20.1, 21.1*
- 50.4 *Se kommentar 21.1*
- 50.5 *Se kommentar 2.1 och 8.6*

51. Privatperson 43**inkom den 23 september 2016**

- 51.1 Bebyggelsen i planförslaget är allt för storskalig och har opassande utformning som stadsmiljö i ett luftigt grönområde. Bebyggelse bör inte tillåtas norr om Hjortronvägen med hänsyn till den befintliga villabebyggelsen norr därom.
- 51.2 Våningshöjden för den planerade bebyggelsen borde begränsas till fyra våningar och bebyggelsen i planområdets östra del borde vara lägre än bebyggelsen till väster. Parkeringsnormen i området borde ligga på 1,5 parkeringsplatser per hushåll. Detta för att tillmötesgå fordonsinnehavet för förvärvsarbetsfamiljer.
- 51.3 Garage borde placeras i bebyggelsens nedre plan alternativt källarvåning.
- 51.4 Vid exploatering borde lerbotten i planområdet grävas ur för att åstadkomma en säkrare grund för bebyggelsen.
- 51.5 Hjortronvägen borde förbli genomfart enbart för SL-bussar. Detta för att hålla nere bullernivåer. In- och utfart till planområdet bör tillåtas via Tibble torg liksom anslutning till Kyrkvägen.
- 51.6 Planområdet drabbas av inversion, vilket innebär att avgaser samlas i den dal som planområdet ligger i. Detta blir påtagligt för boende i Gröna Dalen och blir ännu mer skadlig som resultat att den föreslagna bebyggelsen.

Kommentar

- 51.1 *Se kommentar 6.1, 6.2, 21.1, 21.3 och 28.3*
- 51.2 *Se kommentar 21.1 och 28.3 angående bebyggelsehöjd och kommentar 9.2 angående parkeringsnorm.*
- 51.3 *Se kommentar 8.1*
- 51.4 *Se kommentar 1.4*
- 51.5 *Se kommentar 8.6*
- 51.6 *Se kommentar 23.2*

52. Privatperson 44**inkom den 23 september 2016**

- 52.1 Detaljplanen är till nackdel för närmiljön samt för boende i hela Kungsängen-Tibble. Gröna Dalen borde istället få en mer parkliknande karaktär genom exempelvis en kulverterad bäck till gagn för hela bostadsområdet. Kommunen borde arbeta med att utveckla planer på platser som lämpar sig för bostadsutveckling.
- 52.2 Den planerade bebyggelsen har getts en olämplig placering som bryter mot den omgivande bebyggelsens karaktär, och historia. Den föreslagna bebyggelsen skulle även störa det gröna stråk genom Gröna Dalen som finns idag mellan idrottsplatsen och Kungsängens Kyrka.
- 52.3 Vid eventuell bebyggelse inom delar av planområdet bör det istället ske i form av ett äldreboende snett emot Hagtorp, nedanför skogsdungen. Planområdet är inte lämpligt för flerfamiljshus av ”stadsliknande” karaktär.

Kommentar

- 52.1 *Se kommentar 6.1 och 22.2*
- 52.2 *Se kommentar 6.1, 6.2, 21.1, 21.3 och 28.*
- 52.3 *Samhällsbyggnadskontorets planavdelning noterar den yttrandes synpunkter.*

53. Privatperson 37**inkom den 1 november 2016**

- 53.1 Den yttrande motsätter sig planförslaget och yrkar på att Gröna Dalen bör fylla en viktig roll som odlingsmark alternativt park- och rekreationsområde vilket det bör få fortsätta göra nu och i framtiden.
- 53.2 Den yttrande menar att mer fokus bör läggas på behovet av naturmark, med tanke på djurens förutsättningar att leva.

Kommentar

53.1 *Se kommentar 22.2*

53.2 *Se kommentar 22.2 och 25.2*

54. Privatperson 38

inkom den 1 november 2016

- 54.1 Planförslaget bestrides med tanke på hur det påverkar barnen och djuren nu och i framtiden och att Gröna Dalen med dess naturvärden är en viktig anledning till att man bosatt sig i Kungsängen.

Kommentar

54.1 *Se kommentar 22.2 och 25.2*

Resultat av samrådet

Förutom inkomna synpunkter från de gängse remissinstanser som yttrar sig så som statliga myndigheter, kommunala nämnder och andra remissinstanser fick vi många synpunkter från Upplands-broborna själva. De flesta synpunkterna kom från boende i närheten till det planerade bostadsområdet och väldigt många var av olika anledningar negativa till det förslag som presenterats. Vi på kommunens samhällsbyggnadskontors planavdelning har tagit till oss av de inkomna synpunkterna och har sedan dess arbetat för att ta fram ett förslag som är reviderat med hänsyn tagen till dessa. Arbetet har gjorts tillsammans med byggherrar och arkitekter i samråd med externa experter och kommunens egna experter. Tongivande i bearbetningen av detaljplaneförslaget har varit att skapa förutsättningar för en blandad bostadsbebyggelse som både går i kommunens linje att tillskapa så många bostäder som möjligt i stationsnära lägen, men samtidigt ta stor hänsyn till befintlig och omgivande bebyggelse, historia samt sociala och ekologiska värden. Exempel på sociala och ekologiska värden som vi koncentrerat oss på i planeringen har varit att förstärka och förbättra rekreationsområdet Gröna dalen för såväl människor som för flora och fauna. Arbetet med utvecklingen av Gröna dalen har delvis gjorts i samband med planeringen av Tibbleängen, men även i ett parallellt pågående arbete inom samhällsbyggnadskontoret. Intentionen med planeringen av Gröna dalen är att den skall bevaras som grönstråk, men samtidigt utvecklas till ett stråk med ännu högre rekreativa värden och med ett större utbud av ekotjänster än idag.

Ändringar i planförslaget

- Bebyggelsestrukturen har ändrats från att, i föregående förslag, till största del bygga på tvärgående huskroppar i relation till Gröna dalen till att i nuvarande förslag blanda riktningarna på huskropparna för att skapa mer definierade ytor mellan husen och låta dem följa viktiga siktlinjer, riktningar och stråk. Närmast Gröna dalen föreslås i det bearbetade förslaget småhusbebyggelse med huskropparna i längsgående riktning relativt Gröna dalen för att förstärka dalens långsträckta form och bekräfta rumsligheten i Gröna dalen.

- Det nya förslaget tillåter bebyggelse på 2-5 våningar jämfört med det tidigare förslagets 3-8 våningar.
- I den bearbetade detaljplanen ligger småhusbebyggelsen närmast dalen, 4-våningshusen bakom dem (sett från Gröna dalen) för att sedan trappa upp höjden med 5-våningshusen närmast den skogsklädda kullen. I det tidigare förslaget planerades det för 4-våningshus närmast dalen, 6, 7 och 8-våningshus närmast kullen och 5, 6 och 7-våningshus däremellan. Därtill låg 3-våningshus längst söderut.
- Antal bostadsenheter har minskat från c:a 350 st till c:a 225 st. Av dem är cirka 200 lägenheter i flerbostadshus och c:a 25 i småhus, jämfört med samrådsförslagets 335 lägenheter och 16 småhus.
- Planförslaget kan som mest inrymma en bebyggelse på fem våningar jämfört med samrådsförslagets åtta våningar.
- Parkeringen är i det bearbetade förslaget integrerad i den planerade bebyggelsen genom små parkeringstorg och kantstensparkering som planeras omges av grönska samt i parkeringsgarage under ett av flerbostadshusen. I det tidigare planförslaget var en stor del av parkeringen hänvisad till fristående parkeringsdäck i utkanterna av det planerade bostadsområdet.
- Bebyggelsen norr om Hjortronvägen har helt tagits bort från förslaget. I det tidigare förslaget föreslogs där flerbostadshus på 4-7 våningar, samt två fristående parkeringsdäck på två våningar vardera.
- Hjortronvägen föreslogs tidigare öppnas upp för allmän trafik. I nuvarande förslag blir Hjortronvägen fortsatt bussgata och genomfartstrafik för allmänna fordon tillåts ej. Den del av Hjortronvägen som leder fram till infarten till den nya lokalgatan kommer dock öppnas upp för allmänna fordon för att möjliggöra in- och utfart till den tillkommande bebyggelsen.
- Planområdets utsträckning och omfattning har ändrats. Området norr om Hjortronvägen har helt tagits bort från planområdet, medans planområdets gränser har utökats åt öster och åt söder. Anledningen till att utöka planområdet åt öster och söder har varit för att säkra att en dagvattendamm byggs samt att säkerställa en god gestaltning av intilliggande parkytor.
- En fickpark planeras i det nya förslaget i anslutningen till kyrkogårdens nordvästra hörn. Syftet är att öppna upp siktlinjen runt kyrkogårdens hörn och inbjuda till fortsatt rörelse söderut samt att skapa möjlighet till kommunikation genom det nya bostadsområdet från bebyggelsen och gång- och cykelvägen kring Ekhammars gård och kyrkan upp mot Tibble torg.
- En lekplats har tillkommit i planområdets södra del för att skapa högre livskvalitet för barn i och i anslutning till området. Lekparken ligger även strategiskt placerad för att kunna nyttjas av både den befintliga förskolan Klockarängen längre söderut och den tilltänkta förskolan i planförslaget.
- Ytterligare en park- och aktivitetsyta föreslås i planens västra del i närhet till koloniträdgårdarna.
- Förskolans placering har flyttats från att ligga i västra delen av planområdet intill skogskullen till att ligga i planområdets norra del intill Gröna dalen och Hjortronvägen. Omplaceringen har gjorts för att möjliggöra en större förskolegård och för att underlätta lämning och hämtning utan att dra in trafik i det planerade bostadsområdet samt för att bristen på förskoleplatser är högre norr om planområdet.
- Förskolebyggnadens BTA var i tidigare förslag c:a 1100 kvm och i nuvarande förslag c:a 1300 kvm och förskolegårdens yta har ökat från c:a 1550 kvm till c:a 3000 kvm i nuvarande förslag.

- En dagvattendamm föreslås i Gröna dalen i närhet till den planerade bebyggelsen för att rena och ta hand om dagvattnet från planområdet.
- En siktlinje upp mot Ekhammars gård i öster från skogskullen har förstärkts genom huskropparnas placering och genom möjlighet till fortsatt gång- och cykelkommunikation genom området som en förlängning av befintlig gång- och cykelväg från andra sidan dalen. På så sätt får den nya bebyggelsen en naturlig koppling till bebyggelsen kring Ekhammars gård, samtidigt som det är en gest som lyfter fram Ekhammars gårds betydelse i områdets historia.

Utöver ovan nämnda revideringar har mindre redaktionella ändringar tillkommit.

Underlagsmaterial

Kopior av inkomna yttranden under samrådet. Materialet går att beställa från kommunens Planavdelning.

Minnesanteckningar från samrådsmöte

Upprättad den 12 januari 2018 av
Samhällsbyggnadskontoret; Planavdelningen

Anna Roander
Planarkitekt

Johan Sjöstrand
Projektledare, Exploatering

Henric Carlson
Planchef

Charlotte Ahlstrand
Exploateringschef

Datum	Vår beteckning
2020-01-15	KS 15/0024

Utställningsutlåtande

Tibbleängen (del av Kungsängens-Tibble 1:470 m.fl.) **nr. 0801**
Kungsängen, Upplands-Bro kommun

Innehållsförteckning

Bakgrund till detaljplanarbetet.....	2
Planens syfte och huvuddrag.....	2
Hur samrådet bedrivits.....	2
Inkomna yttranden, lista	3
Inkomna yttranden med kommentarer.....	4
Statliga myndigheter.....	4
Kommunala nämnder	5
Övriga remissinstanser	8
Fastighetsägare	9
Privatpersoner och övriga.....	14
Resultat av samrådet.....	16
Underlagsmaterial.....	18

Bilaga 1 (Länsstyrelsens yttrande över detaljplaneförslaget)

Bakgrund till detaljplanearbetet

Kommunstyrelsen gav den 8 oktober 2008 § 123, kommundirektören i uppdrag att ta fram förslag till detaljplan för Tibbleängen, del av Kungsängens-Tibble 1:470, genom normalt planförfarande. Detaljplanearbetet inleddes 2015 och handläggs enligt den äldre Plan- och bygglagen (ÄPBL 1987:10).

Planens syfte och huvuddrag

Syftet med detaljplanen är att pröva möjligheten att bygga cirka 225 nya bostäder för del av fastigheten Kungsängens-Tibble 1:470 samt del av de kommunala fastigheterna Kungsängens-Tibble 1:3, Kungsängens-Tibble 1:41 och Ekhammar 4:269, i Gröna dalen. Den dominerande bebyggelsestypen är flerfamiljshus i 4-5 våningar som i placering och storlek samverkar med marklutningen och vegetationen på platsen. Närmast Gröna dalen kantas parkrummet av småhus i 2 plan och en förskola föreslås i planområdets nordöstra del.

Förutom ett bostadstillskott och en förskola föreslås en ny gata från Hjortronvägen söderut ner till en vändlinga.

Målet med detaljplanen är också att tillkommande bebyggelse anpassas till Gröna dalens landskap och omgivande bebyggelse.

Syftet är också att dagvattenhanteringen med rening och fördröjning kommer att kunna skötas helt inom planområdet så att de vattenmängder som idag lämnar området förblir desamma efter det att området är utbyggt, dels genom s.k. raingardens på kvarteretsmark dels genom en dagvattendamm förlagd på allmän platsmark i planområdets sydöstra del.

Hur samrådet har bedrivits

Kommunstyrelsen beslutade den 8 juni 2016 § 84 att sända ut förslag till detaljplan för Tibbleängen Kungsängens-Tibble 1:470, nr 0801, på samråd enligt reglerna för normalt planförfarande, ÄPBL [1987:10]

Detaljplaneförslaget var inledningsvis från den 8 juni till den 19 augusti 2016 utsänt för samråd och skickades till berörda fastighetsägare samt myndigheter med flera enligt remisslista och fastighetsförteckning. Under remisstiden var detaljplaneförslaget utställt i kommunhuset i Kungsängens centrum samt på kommunens webbplats (www.upplandsbro.se/tibbleangen). Samrådet annonserades i Bålsta-Upplands-Bro-Bladet den 9 juli 2016 och i Mitt i Upplands-Bro den 5 juli 2016.

Samrådstiden för detaljplaneförslaget förlängdes senare till den 23 september 2016. Detta efter att en ny bedömning av tiden för samråd gjordes med tanke på semestertider etc. Av samma anledning hölls även ett extra samrådsmöte den 14 september 2016.

Hur utställningen har bedrivits

Kommunstyrelsen beslutade den 31 januari 2018 § 6 att sända ut förslag till detaljplan för Tibbleängen Kungsängens-Tibble 1:470, nr 0801 på utställning enligt reglerna för normalt planförfarande, ÄPBL [1987:10].

Detaljplaneförslaget var under tiden 20 februari 2018 – 20 mars 2018 utsänt för utställning och skickades till berörda fastighetsägare samt myndigheter m.m. enligt remisslista. Under remisstiden var detaljplaneförslaget utställt i kommunhuset på Kungsängens centrum, i Brohuset samt på kommunens

webbplats (www.upplands-bro.se/tibbleangen). Utställningen kungjordes i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet den 2018-02-13 samt annonserades i Upplands-Bro bladet den 2018-02-10 och i Mitt i Upplands-Bro den 2018-02-13.

I maj 2018 var planen uppe för antagande, och den återremitterades med medskicket att se över förskolan och byggnadshöjder.

Inkomna yttranden, lista

Med anledning av förslaget till detaljplan har 32 yttranden inkommit till kommunen. Av dessa inkom 3 yttranden efter samrådsperiodens slut. Sena yttranden behandlas på samma sätt som de yttranden som inkommit under remisstiden.

Skrivelserna är numrerade i följande ordning:

Statliga myndigheter

1	Länsstyrelsen i Stockholms län	inkom 2018-03-23.
2	Lantmäteriet	inkom 2018-03-15.
3	Trafikverket	inkom 2018-03-20.
4	Polismyndigheten	inkom 2018-02-28.

Kommunala nämnder

5	Utbildningsnämnden	inkom 2018-03-01.
6	Kultur- och fritidsnämnden	inkom 2018-03-14.
7	Tekniska nämnden	inkom 2018-04-09.

Övriga remissinstanser

8	Norrvatten	inkom 2018-02-20.
9	E.ON Värme Sverige AB	inkom 2018-02-22.
10	E.ON Elnät Stockholm AB	inkom 2018-03-12.
11	Brandkåren Attunda	inkom 2018-03-19.
12	FTI, Förpacknings- och Tidningsinsamlingen	inkom 2018-03-20.
13	Svenska Kraftnät	inkom 2018-03-20.
14	Trafikförvaltningen Stockholms Läns Landsting	inkom 2018-03-20.

Fastighetsägare m.fl

15	Fastighetsägare 1	inkom 2018-02-22.
16	Fastighetsägare 2 och Fastighetsägare 3	inkom 2018-03-18.
17	Fastighetsägare 4 och Fastighetsägare 5	inkom 2018-03-18.
18	Fastighetsägare 6 och Fastighetsägare 7	inkom 2018-03-19.
19	Fastighetsägare 8 och Fastighetsägare 9	inkom 2018-03-19.
20	Fastighetsägare 10	inkom 2018-03-19.
21	Fastighetsägare 11	inkom 2018-03-19.
22	Fastighetsägare 12 och Fastighetsägare 13	inkom 2018-03-20.

23	Fastighetsägare 14	inkom 2018-03-20.
24	Fastighetsägare 15, 16 samt Fastighetsägare 17, 18	inkom 2018-03-29.
Övriga (ej sakägare)		
25	Privatperson 1	inkom 2018-02-15.
26	Stockholms-Näs Hembygdsförening	inkom 2018-03-13.
27	Privatperson 2, 3 samt 4	inkom 2018-02-15.
28	Privatperson 5	inkom 2018-03-19.
29	Privatperson 6 och 7	inkom 2018-03-19.
30	Privatperson 8	inkom 2018-03-20.
31	Privatperson 9 och 10	inkom 2018-03-20.
32	Privatperson 11	inkom 2018-03-20.

Inkomna yttranden med kommentarer

I det följande kommenteras synpunkter på förslag till detaljplan för Tibbleängen (Kungsängens-Tibble 1:470 m.fl). Synpunkter som inte innebär särskilda överväganden med avseende på planens utformning eller innehåll, kommenteras inte i sak. Synpunkterna redovisas kortfattat utan inbördes rangordning. För den fullständiga lydelsen av respektive synpunkt hänvisas till de ursprungliga yttrandena som kan erhållas från kommunen.

I omedelbar anslutning till inkomna yttranden redovisas Planavdelningens kommentarer.

Statliga myndigheter

1 Länsstyrelsen i Stockholms län inkom 2018-03-23

- 1.1 Länsstyrelsen delar kommunens uppfattning att det är nödvändigt att ha en långtgående fördröjning och rening av dagvattnet inom planområdet. Länsstyrelsen efterfrågar information om recipient av dagvatten från området och status för denna och att denna information läggs till i planbeskrivningen.
- 1.2 För de föreslagna åtgärderna för fördröjning av dagvatten önskar länsstyrelsen en tydligare information om skötsel av dessa samt placering och hur den ska säkras upp i plankartan och planbeskrivningen.
- 1.3 Länsstyrelsen anser att det avskärmande diket som ska anläggas vid gång- och cykelvägen för att undvika översvämningensrisken behöver regleras med planbestämmelse i plankartan.

Kommentar

- 1.1 *Kommunens planavdelning har lagt till information om recipienten i planbeskrivning och dagvattenutredning.*
- 1.2 *I planbeskrivningen beskrivs att raingårdens och dagvattendamm bör anläggas och skötas enligt de individuella förutsättningar som dessa får. Enligt studier vid SLU framhålls vikten av att raingårdens utformas och sköts efter den individuella raingårdens förutsättningar. Dagvattendammen kommer övergå till kommunalt huvudmannaskap och skötselprogram tas*

fram i samband med att dammen anläggs. Enligt kommunens rutiner upphandlas skötselprogram för dammen av samma utförare som anlägger den.

- 1.3 *Plankartan har justerats med en bestämmelse för diket och på så sätt säkra dess position.*

2 Lantmäteriet inkom 2018-03-15

- 2.1 Grundkartan måste kompletteras med rättighetsbeteckningar samt med koordinater utifrån gällande koordinatsystem, vilket saknas i nuläget. Synpunkten kvarstår sedan samrådskedet.
- 2.2 Lantmäteriet önskar att kommunen förtydligar i genomförandebeskrivningen vad som gäller vid inlösen av mark, vilka delar som berörs av sådan inlösen samt vem som ansvarar för kostnader kopplade till förrättningar för att möjliggöra planens genomförande.
- 2.3 I genomförandebeskrivningen behöver det förtydligas vad som avses med fastighetsbildning och vem som ska ansöka om dessa som är nödvändiga för planens genomförande.
- 2.4 Lantmäteriet anser att kommunen bör beskriva exploateringsavtalet för tydlighetens skull även om det i äldre lagstiftning (SPS 1987:10) inte är nödvändigt.

Kommentar

- 2.1 *Kommunens planavdelning noterar synpunkten och har reviderat plankartan och planbeskrivningen med en synkroniserad information. Fyra koordinatpunkter har lagts in i plankartan.*
- 2.2 *Genomförandebeskrivningen har reviderats med efterfrågad information.*
- 2.3 *Avsnittet omarbetats och gjorts tydligare efter Lantmäteriets önskemål och beskriver tydligare vem som ska ansöka om framtida lantmåteriförrättningar samt bekosta dessa.*
- 2.4 *Kommunens planavdelning noterar synpunkten.*

3 Trafikverket inkom 2018-03-20

- 3.1 Trafikverket har inga synpunkter på planförslaget.

Kommentar

- 3.1 *Kommunens planavdelning tackar för svar på remissen.*

4 Polismyndigheten inkom 2018-02-28

- 4.1 Polismyndigheten har inga synpunkter på planförslaget men önskar påminna om att arbeta för en tryggare miljö redan vid byggnation av området genom att tänka på oskyddade trafikanter vid utformning av trafiklösningar samt arbeta med trygghetsfrågor genom att undvika skymmande växtlighet och jobba med belysning i området.

Kommentar

- 4.1 *Kommunens planavdelning tackar för svar på remissen och förslag gällande fortsatt arbete med trygghetsfrågor.*

Kommunala nämnder

5 Utbildningsnämnden inkom 2018-03-01

- 5.1 Utbildningskontoret har varit med i processen kring planens framtagande där hänsyn har tagits till Utbildningsnämndens tagna ramprogram, Framtidens förskola och skola i Upplands-Bro kommun och har inga specifika invändningar mot detaljplaneförslaget.
- 5.2 Förslag till beslut är utarbetat med hänsyn till barnets bästa.

Kommentar

- 5.1 *Kommunens planavdelning noterar skrivelsen.*

6 Kultur- och Fritidsnämnden inkom 2018-03-14

- 6.1 Kultur- och Fritidsnämnden anser att kommunens planavdelning inte har tagit tillräckligt stor hänsyn till nämndens tidigare yttrande daterat 2016-09-13 och anser att även om förslaget innebär stora förbättringar så kommer byggnadernas volymer utgöra ett hinder från att fritt kunna vistas i Gröna dalen.
- 6.2 Förslaget har inte anpassats till platsen kulturvärden som återfinns längs med Gröna dalen på Ekhammars gård och kyrkans fastighet och anser att förslaget ska omarbetas för att få en bättre samklang med resterande planerade områden längs Gröna dalen som Ekhammars gård och Rankhus.
- 6.3 Privatiseringen av området hindrar från en fri vistelse och rörelse i Gröna dalen.
- 6.4 Sammanfattningsvis anser Kultur- och fritidsnämnden att det inte går att bevara de naturvärden och kulturhistoriska miljöer som finns i Gröna Dalen idag med den förslagna detaljplanen.

Kommentar

- 6.1 *Området för förslaget är utpekad som ett utvecklingsområde i Upplands-Bros Översiktsplan 2010 och ligger i linje med den planeringsinriktning som kommunen har beslutat om.*
- 6.2 *Kommunens planavdelning noterar ställningstagandet.*
- 6.3 *Även om förslaget innebär ett ianspråktagande av mark i Gröna dalen har flera förbättringar inom Gröna dalens lagts till för att göra den till en tryggare och mer lättillgänglig plats med fler rekreativa värden än vad som finns på platsen idag. Kommunens planavdelning ser för sig att Gröna dalen i anslutning till projektområdet kommer bli en mötesplats och en trygg passage för de som nyttjar denna del av Gröna dalen. Sedan våren 2017 har ett internt arbete inom kommunens samhällsbyggnadskontor pågått för att se över Gröna dalen och hur denna viktiga plats ska förstärkas som tillgång i Kungsängen.*
- 6.4 *I naturvärdesinventeringen, Ekologigruppen 2018-01-08, beskrivs platsen ha ett visst naturvärde, klass 4. Inga naturvärden klass 1 har påträffats i inventeringen. Med en korrekt utformning kan dagvattendammen bidra till en ökad mångfald av arter i området. Kommunens planavdelning noterar ställningstagandet.*

7 Tekniska nämnden inkom 2018-04-09

- 7.1 Nämnden ser positivt på anläggandet av en gång- och cykelväg men den behöver vara minst 3,5 meter bred till skillnad mot 2,5 som redovisats i planhandlingarna.
- 7.2 Vid projektering av gatorna behöver hänsyn tas till snöröjningsfordon, lutning på mark och samverkan med vegetation.
- 7.3 Nämnden anser att den föreslagna parkeringsnormen på 0,5 är för lågt för att skapa en fungerande parkeringssituation i området. De anser vidare att det är positivt med parkeringsnorm på 3 cyklar per bostad.
- 7.4 Vid planering av nya busshållplatser ska Trafikförvaltningen konsulteras.

- 7.5 Tekniska nämnden ser positivt på att det i planen finns utrymme för avfallshantering och källsortering inom området. Vidare anser Tekniska nämnden att det är bra att mat- och restavfall ska lösas inom fastigheten och ska finnas inom en radie på ca 50 meter från varje hushåll, samt att sophantering ska lösas på kvartersmark.
- 7.6 Nämnden ser positivt på dagvattenlösningen i form av en dagvattendamm. Dagvattendammen ligger dock innanför planområdet men i dagvattenutredningens sammanfattning och slutsats står det att dammen ligger utanför planområdet.
- 7.7 Siffror i dagvattenutredningen och planbeskrivningen stämmer inte överens.
- 7.8 Eftersom det inom verksamhetsområdet råder avtalsförbud för VA-huvudmannen gäller VA-taxan automatiskt. Alla hänvisningar till VA-avtal måste därför bort i genomförandebeskrivningen.
- 7.9 Det står i planbeskrivningen att området ska anslutas till kommunens VA-nät och verksamhetsområdet för vatten och avlopp (under rubriken Vatten och avlopp på s 21). Området ligger dock redan innanför verksamhetsområdet för kommunalt VA.

Kommentar

- 7.1 *Planhandlingarna har reviderats och anpassats till nämndens önskemål.*
- 7.2 *Kommunens planavdelning noterar detta.*
- 7.3 *Ett av de syften som finns med att planera för bostäder i ett kollektivnära läge är att skapa förutsättningar för att kunna leva en livsstil med ett lågt bilberoende. För att uppmuntra denna livsstil har en generös parkeringsnorm för cyklar införts med 3 cyklar per lägenhet. Då det finns flera byggrätter för parkeringar i planen stängs inte möjligheterna att ha en bilpool i området.*
- 7.4 *Kommunens planavdelning noterar detta.*
- 7.5 *Kommunens planavdelning noterar yttrandet.*
- 7.6 *Skrivelsen i dagvattenutredningen har reviderats för att förtydliga att dagvattendammen ligger inom planområdet och inte utanför.*
- 7.7 *Siffrorna har setts över och är nu reviderade till korrekta uppgifter.*
- 7.8 *Skrivelserna i genomförandebeskrivningen har reviderats och uppfyller de krav som nämnden ställer.*
- 7.9 *Formuleringen har ändrats till "kopplas på" för att förtydliga att det nya området ska kopplas på det idag existerande nätet intill planområdet.*

Övriga remissinstanser

8 Norrvatten inkom 2018-02-20

- 8.1 Norrvatten önskar en dialog med exploitören innan byggnationerna sätter igång för att säkerställa att det inte föreligger konflikter med planerade arbeten för Norrvattens ledningar I Kungsängen.

Kommentar

- 8.1 *Kommunens planavdelning noterar detta.*

9 E.ON Värme Sverige AB inkom 2018-02-22

- 9.1 Befintlig fjärrvärme finns i utkanten av området. Hänsyn måste tas till befintlig fjärrvärme vid byggnation.

Kommentar

- 9.1 *Kommunens planavdelning noterar detta.*

10 E.ON Elnät Stockholm AB inkom 2018-03-12

- 10.1 Ett E område är avsatt för transformatorstation i plankartan, från transformatorstation skall ett brandskyddsavstånd på minst 5m upprätthållas till brännbarbyggnad eller brännbart upplag, närliggande markanvändning har + markering vilket innebär att mindre byggnader får uppföras, + bestämmelsen bör kompletteras med att ”vid uppförande av mindre byggnader skall brandskyddsavstånd till transformatorstation beaktas”.

Kommentar

- 10.1 *För att säkerställa att brandskyddsnormen efterlevs har korsmarken i plankartan ersatts av gata i plankartan.*

11 Brandkåren Attunda inkom 2018-03-19

- 11.1 Brandkåren Attunda vidhåller sedan samrådet att det med fördel bör framgå av planbeskrivningen att konventionellt system för brandvatten behöver ordnas. Även att det föreligger begränsningar av möjligheterna till att använda räddningstjänstens stegar som del av byggnaders utrymningslösning bör med fördel framgå.

Kommentar

- 11.1 *Kommunens planavdelning noterar skrivelsen.*

12 FTI, Förpacknings- och Tidningsinsamlingen inkom 2018-03-20

- 12.1 Förpacknings- och Tidningsinsamlingen rekommenderar att det i detaljplanen för ett så stort område/antal lägenheter etc tas med yta för publik källsortering; då FTI:s erfarenhet är att det inte i tillräcklig omfattning införs källsortering inom fastigheter och det är svårt att i efterhand hitta plats och erhålla bygglov för publik källsortering om detta saknas i detaljplanen.

Kommentar

- 12.1 *I plankartan för Tibbleängen har cirka 700 kvadratmeter försetts med planbestämmelse som tillåter avfallshantering. Sorteringssystem med uppdelning för flera olika material kommer användas som standard för att möta upp krav om möjligheter till sortering i närmiljön.*

13 Svenska Kraftnät inkom 2018-03-20

- 13.1 Svenska kraftnät har ingenting att erinra mot upprättat förslag.

Kommentar

- 13.1 *Kommunens planavdelning noterar yttrandet.*

14 Trafikförvaltningen Stockholms Läns Landsting inkom 2018-03-20

- 14.1 Trafikförvaltningen önskar att en kontakt etableras mellan dem och exploatör för att säkerställa att busstrafiken påverkas minimalt under byggtiden.
- 14.2 Parkeringsfickorna längs med Hjortronvägen behöver vara 2,5 meter breda för att följa riktlinjer för parkering intill bussgata.

Kommentar

- 14.1 *Kommunens planavdelning noterar yttrandet.*
- 14.2 *Plankartan har reviderats och parkeringarna har utökats med 0,5 meter för att tillmötesgå kravet för parkeringar invid bussgata.*

Fastighetsägare**15 Fastighetsägare 1 inkom 2018-02-22**

Fastighet xxxx

- 15.1 Anser att exploateringen av Tibbleängen helst inte bör genomföras. Om projektet genomförs bör det inte bebyggas med mer än maximalt 100 bostäder.
- 15.2 Det angivna parkeringstalet på 0,5 bil per bostad som anges i planbeskrivningen är för lågt, barnfamiljer behöver en bil för att ta sig till affär och göra inköp.

Kommentar

- 15.1 *Att exploatera på Tibbleängen är linje med kommunens översiktsplan från 2010. Kommunens planavdelning noterar ställningstagandet.*
- 15.2 *Se tidigare kommentar 7.3.*

16 Fastighetsägare 2 och 3 inkom 2018-03-18

Fastighet xxxx

- 16.1 Anser att förslaget omfattar för hög exploateringsgrad med för höga hus som tar för stor del av Gröna dalen i anspråk. Minska in planområdet 100 meter från öst och tillåt maximalt två våningar på de hus som byggs i området.
- 16.2 Vidare vidhålls att parkeringstalet i området är för lågt.
- 16.3 Platsen där man tänker bygga på ligger mitt bland fornminnen och äldre kultur med kyrkan och klocktorn och massa runstenar. Dessa värden bör vara tongivande när exteriören på husen ska bestämmas.
- 16.4 Säkerställ att bussgatan förblir stängd för genomfartstrafik för bilar.
- 16.5 Ta till vara på möjligheten att göra Gröna dalen till ett fantastiskt landmärke, ett grönområde som är väl omhändertaget av en kommun som värdesätter parkmiljö, lekplatser och trafikfria områden. Genom att värna om Gröna dalen och värdesätta och bevara alla de unika kvaliteter som den har kan kommunen skapa en plats för rekreation och naturupplevelse. Nya bostäder måste komma till men dessa bör placeras i områden där exploatering redan pågår.

Kommentar

- 16.1 *Kommunens planavdelning noterar åsikten.*
- 16.2 *Se tidigare kommentar 15.2.*

- 16.3 *Siktlinjer och gångstråk har planerats för att tillgängliggöra och åskådliggöra fornminneskullen. Bebyggelsen har anpassats till höjderna och följer sluttningen i Gröna dalen. För att möjliggöra en arkitektoniskt kreativ tolkning av anpassningen till kulturmiljön har gestaltungsprogrammet en brett spann på material som kan knyta an till putsen på Ekhammars gård och kyrkan, träfasad på Klocktornet och tegelfasader på Tibble torg.*
- 16.4 *Hjortronvägen kommer endast öppnas för biltrafik in- och ut från området i detta arbete, även trafik till och från förskolan kommer använda den del av gatan som öppnas för biltrafik.*
- 16.5 *Se tidigare kommentar 6.3 och 15.1.*

17 Fastighetsägare 4 och 5 inkom 2018-03-18

Fastighet xxxx

- 17.1 Att bebygga området med höghus upp till fem våningar höga disharmonierar med Gröna dalens ekologiska värden. Bebyggelsen bör vidare orienteras i väst-östlig riktning för att inte bryta av mot tidigare bebyggelse i Gröna dalen. Maximalt tre våningar bör tillåtas för att passa in med övrig bebyggelse i området samt minska trafikbelastningen i området.
- 17.2 Förskolan bör flyttas ner några meter söderut och förses med säkert staket för att minimera risken för olyckor.
- 17.3 Den föreslagna gångvägskorsningen med Hjortronvägen i nordvästra området intill "Kullen" kommer att medföra ökade olycksrisker.
- 17.4 Fastighetsägarna anser att kommunen bör genomföra en grundlig samhällsekonomisk analys för att säkerställa att rätt beslut tas i frågan om att bebygga delar av den naturmark som projektet tar i anspråk.

Kommentar

- 17.1 *Att bebygga området med högre bebyggelse knyter an till den högre bebyggelse som finns i Tibble. Längst ner i anslutning till Gröna dalen anpassas höjden på byggnaderna till två våningar för att knyta an till övrig bebyggelse som ligger i anslutningen till Gröna dalen. Se även tidigare kommentar 15.1.*
- 17.2 *Utbildningskontoret har medverkat i framtagandet av detaljplanen och anser att den verkar för barns bästa.*
- 17.3 *Illustrationsplanen har reviderats och den föreslagna övergången har tagit bort med hänsyn till trafiksäkerhet.*
- 17.4 *Kommunens planavdelning noterar yttrandet.*

18 Fastighetsägare 6 och 7 inkom 2018-03-19

Fastighet xxxx

- 18.1 Anser att platsen ska lämnas obebyggd då den tillför många värden för de människor som redan bor i anslutning till Gröna dalen.
- 18.2 Hänvisar till kommunens grönplan och menar på att det inte finns beslut som medger avsteg från denna. "Utveckla hela Gröna dalen till en riktig stadsdelspark med naturkaraktär genom att utveckla den befintliga karaktären av ängs- och hagmark och göra den mer tillgänglig samt rekreativ".
- 18.3 Tycker att materialet i planen för Tibbleängen är missvisade som visar ett oexploaterat område öster om detta område, Ekhammars gård. Eftersom det pågår planering av Ekhammars gård kommer Gröna dalen krympas ihop till obefintlig när de två områdena möts.

- 18.4 Tror vidare att planerna på Ekhammars gård kommer leda till att Hjortronvägen kommer öppnas för biltrafik när den planen genomförs.
- 18.5 Påpekar att siffrorna i trafikbulerutredningen stämmer inte överens med verklighetens tidtabell gällande antalet turer per dag.
- 18.6 Påpekar att den förorenade luften blir stående i området till följd av inversion vintertid och kommer därmed verka negativt på människors hälsa.
- 18.7 Anser att parkeringstalet på 0,5 i området är för lågt och är orolig att denna låga norm kommer medföra trafik och parkeringskaos i området och de angränsande områdena.

Kommentar

- 18.1 *Kommunen noterar åsikten. Se tidigare kommentar 6.1.*
- 18.2 *Kommunens grönplan är ett strategiskt dokument som ska fungera vägledande i utvecklingen av kommunen. Grönplanen har inte samma juridiska status som en detaljplan och därmed behövs inga specifika beslut för att frångå grönplanen eller att genomföra åtgärder enligt den. Inom kommunen pågår sedan våren 2017 ett arbete med att utveckla den stadsdelspark som grönplanen beskriver.*
- 18.3 *Arbetet med Tibbleängen samordnas med såväl arbetet med Ekhammars gård som Gröna dalens arbetsgrupp. Syftet med detta nära samarbete är just att säkerställa att Gröna dalen inte byggs bort utan att de rekreativa värdena och tryggheten i Gröna dalen ökar.*
- 18.4 *För att ordna en bra trafiklösning för Tibbleängen krävs att Hjortronvägen delvis öppnas upp för biltrafik. Arbetet med Ekhammars gård har inte kommit tillräckligt långt i processen för att veta hur trafiken kommer att lösas inom det området och vad konsekvenserna av det blir.*
- 18.5 *Kommunens planavdelning tackar för påpekandet och revideringar har gjorts i trafikbulerutredningen med hänsyn till dessa uppgifter.*
- 18.6 *Enligt SMHI:s experter och forskare inom luftmiljöforskning är inversion (begränsning av den vertikala luft rörelsen) i atmosfären ett relativt vanligt förekommande fenomen. Fenomenet bidrar inte till fara för människors hälsa så länge det inte finns några stora utsläppskällor i närheten. Ingen risk bedöms föreligga för att miljökvalitetsnormer för utomhusluft ska överskridas i planområdet, då trafikmängderna i omgivningen är måttliga. I dagsläget finns inga kända områden i Upplands-Bro kommun där miljökvalitetsnormer för utomhusluft överskrids. Anledningen är att sådana områden präglas av höga trafikvolym i relativt slutna gaturum (alternativt tunnlar).*
- 18.7 *Se tidigare kommentar 15.2.*

19 Fastighetsägare 8 och 9 inkom 2018-03-19

Fastighet xxxx

- 19.1 Önskar att området lämnas obebyggt. Om det måste byggas bör bebyggelsen begränsas till maximalt två våningar och orienteras i öst-västlig riktning.
- 19.2 Den ökade trafikmängden kommer bidra till en försämrad livskvalitet för de som bor i anslutning till Gröna dalen idag. Även förskolans placering kommer lida av den ökade trafikmängden och denna bör därför flyttas in i området.

Kommentar

- 19.1 *Kommunens planavdelning noterar yttrandet.*
- 19.2 *Se tidigare kommentar 17.2.*

20 Fastighetsägare 10 inkom 2018-03-19

Fastighet xxxx

- 20.1 Vi tycker att det fortfarande inverkar negativt miljömässigt och utseendemässigt på intilliggande bebyggelse och övrig natur p.g.a. höjden på husen, framför allt i norra delen vid Hjortronvägen. Samtliga flerfamiljshus bör begränsas till max 3 våningar, framförallt husen närmast Hjortronvägen.
- 20.2 Samtliga flerfamiljshus borde vändas så att gavlarna står mot norr, för att få maximalt ljusgenomsläpp i området. Detta medför att placering av husen får bättre samklang med övrig bebyggelse/områden i ett större perspektiv.

Kommentar

- 20.1 *Kommunens planavdelning noterar skrivelsen.*
- 20.2 *Placering av byggnaderna har varit en central fråga i omarbetningen av förslaget från samråd till utställning. Riktningen på huskropparna har vridits om för att undersöka vilken placering som skapar de mest gynnsamma boendeförhållandena och genom att väga samman buller, siktlinjer och struktur i området har placeringen av byggnaderna slutligen hamnat i riktningen norr till söder.*

21 Fastighetsägare 11 inkom 2018-03-19

Fastighet xxxx

- 21.1 Vi tycker att det fortfarande inverkar negativt miljömässigt och utseendemässigt på intilliggande bebyggelse och övrig natur p.g.a. höjden på husen, framför allt i norra delen vid Hjortronvägen. Samtliga flerfamiljshus bör begränsas till max 3 våningar, framförallt husen närmast Hjortronvägen.
- 21.2 Samtliga flerfamiljshus borde vändas så att gavlarna står mot norr, för att få maximalt ljusgenomsläpp i området. Detta medför att placering av husen får bättre samklang med övrig bebyggelse/områden i ett större perspektiv.

Kommentar

- 21.1 *Kommunens planavdelning noterar skrivelsen.*
- 21.2 *Se tidigare kommentar 20.2.*

22 Fastighetsägare 12 och 13 inkom 2018-03-20

Fastighet xxxx

- 22.1 Den planerade bebyggelsen kommer att förvanska och förändra landskapsbilden på ett negativt sätt.
- 22.2 Sänk hushöjden till max åtta meter och skapa fler och bredare siktlinjer mellan Järnåldersgravfältet och Gröna dalen för att harmonisera med befintlig bebyggelse och synliggöra Järnåldersgravfältet från Gröna dalen.
- 22.3 På den upprättade detaljplanekartan bör maximalt antal våningar och total byggnadsarea vara tydligt utskrivet.

Kommentar

- 22.1 *Kommunens planavdelning noterar skrivelsen.*
- 22.2 *Se tidigare kommentar 16.3.*

landskapet, hushållning av resurser och sett till säkerhet för människor m.fl.). 12 kap. 2 § (Paragrafen säger att Byggnadsnämnden ska verka för en god byggnadskultur samt en god och estetiskt tilltalande stads- och landskapsmiljö) och ska alltså bevakas av kommunens byggnadsnämnd i bygglovskedet och vid eventuella utlåtanden. Kommunens planavdelning har inte fått några indikationer på att kraven i denna paragraf inte skulle varit uppfyllda.

- 24.4 Kommunens planavdelning noterar detta. För att skapa riktlinjer till hur området bör utformas har ett gestaltungsprogram tagits fram för vägledning i utformning. Se även tidigare kommentar 22.3.

Privatpersoner och övriga

25 Privatperson 1 inkom 2018-02-15

- 25.1 Anser att kommunen gjort ett mycket bra arbete med att omarbete förslaget till detaljplan för Tibbleängen efter samrådet.
- 25.2 Framför ett längre resonemang om politikens motiv att exploatera området och ifrågasätter viljan att bygga fler bostäder i kommunen.

Kommentar

- 25.1 Kommunens planavdelning noterar skrivelsen.
- 25.2 Kommunens planavdelning noterar skrivelsen.

26 Stockholms-Näs hembygdsförening inkom 2018-03-13

- 26.1 Föreningen anser att området som tas i anspråk utgör en viktig del av det skådespel som vittnar om samhällets framväxt de senaste 1000 åren och förstör det samband som går att se mellan gravkullen, kyrkan, klockstapeln och hembygdsgården.
- 26.2 Vidare menar föreningen att bebyggelsen av platsen bör utgå helt till förmån av utvecklingen av Gröna dalen till en natur eller parkmiljö som förstärker Gröna dalen.

Kommentar

- 26.1 Kommunens planavdelning noterar yttrandet. 25 meter bebyggelsefritt område har lagts in från gravkullen och en passage har lagts ut intill kullen för att öka tillgängligheten till kullen. Se tidigare kommentar 6.1 och 16.3.
- 26.2 Se tidigare kommentar 6.3.

27 Privatperson 2, Privatperson 3 och Privatperson 4 inkom 2018-02-15

- 27.1 Med tanke på det intilliggande ekologiskt odlade koloniområdet där ett hundratal kolonister odlar grönsaker, bär, potatis och blommor och som gärna säljer av sitt överflöd skulle det vara en bra idé att ha en mindre handelsplats på den rosa ytan som markerats på illustrationsplanen. Det vore även en bra plats för att ha loppmarknad, något som saknas idag. Många skulle också uppskatta en boulebana på lite närmare plats än den som finns vid Lillsjön.

Kommentar

- 27.1 Kommunens planavdelning tackar för förslagen och lämnar öppet vilka aktiviteter som kommer finnas på ytan i framtiden. En bra plats för tillfällig marknad kan vara på förskolegården där en marknad kan anordnas för flera lokala producenter vid angivna tillfällen.

28 Privatperson 5 inkom 2018-03-19

- 28.1 Vill markera vikten av att ett stopp för genomfartstrafik bibehålles på Hjortronvägen. Som boende vid Byggdegårdsvägen upplevs redan buller och höga farter som ett problem utan ytterliggare genomfartstrafik. Detta gäller även efter eons grävarbeten.

Kommentar

- 28.1 Kommunen noterar yttrandet. Hjortronvägen kommer delvis öppnas för att möjliggöra trafik till och från det nya området. Se tidigare kommentar 16.4 och 18.4.

29 Privatperson 6 och Privatperson 7 inkom 2018-03-19

- 29.1 Anser att förslaget i sin nuvarande utformning innehåller för höga byggnader för att det ska harmonisera med platsen. Om platsen ska bebyggas alls bör det ske med byggnader om maximalt två våningar. Om platsen bebyggs med högre byggnader än två våningar bör dessa placeras så långt söderöver i planområdet som möjligt och att husen orienteras i syd-nordlig riktning och inte i den föreslagna öst-västliga.
- 29.2 Menar att en förskola inte bör läggas intill en bussgata. Att det inte planeras för en skola i området är grundat i en bristfällig planering för framtida behov.
- 29.3 Istället för att bygga sönder Gröna dalen och förstöra de natur- och kulturvärden som idag finns på platsen bör kommunen värna om denna plats och arbeta för att omvandla den till ett härligt parkområde med en trädallé i anslutning till Hjortronvägen. Värna om de naturvärden som finns kvar och bibehåll den natursköna karaktär som platsen har idag istället för att försöka skapa en stadsmässighet i området.

Kommentar

- 29.1 Kommunen noterar ställningstagandet. Se tidigare kommentar 15.1 och 17.1.
- 29.2 Se tidigare kommentar 17.2.
- 29.3 Se tidigare kommentarer 6.3 och 6.4.

30 Privatperson 8 inkom 2018-03-20

- 30.1 Anser att det är högst olämpligt att bebygga denna plats med hänsyn till de kulturhistoriska värden som platsen har. Med Ekhammars gård och kyrkan i anslutning är det viktigt att det som återstår av dalen efter en viss exploatering under 1950-1960-talet bevaras.
- 30.2 Bebyggelsen som det planeras i området är i alltför stor skala, det skulle dominera landskapsbilden totalt. Bostäderna bör begränsas till maximalt 3 våningar och förskolan till 1 våning.
- 30.3 Påpekar att tidigare planarbeten i området, i Ekhammars gård, har upphävts av Länsstyrelsen till följd av brist på anpassning till kulturmiljön och ser att en liknande utveckling i detta projekt kan utspelas.
- 30.4 Kommunen bör se allvaret i Kyrkans förfrågan om att utöka begravningsplatsen då detta är ett växande behov.
- 30.5 Gröna dalen som plats bör planeras och utredas innan fler projekt realiserar i anslutning till dalen.

Kommentar

- 30.1 Se tidigare kommentar 6.1.
- 30.2 Kommunens planavdelning noterar ställningstagandet. Se tidigare kommentar 15.1 samt 17.1.

- 30.3 *Kommunens planavdelning noterar synpunkten.*
- 30.4 *Kommunen är medveten om kyrkans önskemål om att kunna expandera för att ordna med fler gravplatser. Att utöka kyrkogården norröver mot Tibbleängen är mindre lämpligt med hänsyn till de dagvattenarbeten som behöver göras för att få bukt med den dagvattenproblematik som idag finns i Gröna dalen.*
- 30.5 *Se tidigare kommentar 6.3.*

31 Privatperson 9 och Privatperson 10 inkom 2018-03-20

- 31.1 Anser att planbeskrivningen tillhörande detaljplanen för Tibbleängen innehåller felaktiga slutsatser. Att området skulle stärka allmänhetens möjlighet att röra sig genom området och att befintliga gång- och cykelvägar stärks anses direkt felaktigt, bebyggelsen bidrar i själva verket till att det öppna landskapsrummet som kännetecknar Gröna dalen byggs igen till en smal passage som minskar områdets nuvarande värde i form av ett öppet landskapsrum som erbjuder gröna och ostörda rekreationsytor.
- 31.2 Med den ökade trafiken till området, framförallt till förskolan, kommer ljudbilden i Gröna dalen förändras till det sämre. Infart till området borde istället ordnas från Tibble torg eller direkt efter kullen.

Kommentar

- 31.1 *Kommunens planavdelning noterar skrivelsen. Se tidigare kommentar 6.3.*
- 31.2 *Enligt den trafikbullerutredning som tagit fram för planarbetet, Trafikbuller 2018-03-26, understiger bullrets ekvivalenta nivå cirka 10 meter in i Gröna dalen från Hjortronvägen 50 dB. Bullret i Gröna dalen kommer inte påverkas nämnvärt enligt denna rapport.*

32 Privatperson 11 inkom 2018-03-20

- 32.1 Anser att förskolan ska placeras längst in i området, längst söderut, för att skapa en tryggare och mer hälsosam miljö för barnen. Att placera förskolan bredvid bussgatan medför en ökad mängd gifter i form av utsläpp från busstrafiken.

Kommentar

- 32.1 *Se tidigare kommentar 17.2.*

Resultat av utställningen

Ändringar i planförslaget

I maj 2018 var planen uppe för antagande, och den återremitterades med medskicket att se över förskolan och byggnadshöjder.

Följande revideringar har gjorts i detaljplaneförslaget efter utställningen:

- Planområdet har utvidgats och omfattar nu även ett område alldeles norr om Hjortronvägen.
- Bebyggelsen är nu lägre, med fler småhus än tidigare.
- Gatusektionen på Hjortronvägen har förändrats och parkeringsfickorna har breddats.
- För att förenkla bygglovshandläggningen har planbestämmelser om parkering på korsmark lagts till där parkering ska kunna ordnas.
- E-området har flyttats. Prickmark runt omkring för att undvika brandrisk runt stationen.

- En mindre yta naturmark har lagts till i anslutning till det nytillkomna gatuområdet.
- Det är angett på plankartan inom vilket avgränsade område dagvattendammen ska ligga.
- Förskolan är borttagen ur planförslaget.
- Planbestämmelse om dagvattendike har lagts till på plankartan.
- Gång- och cykelbanan som löpte invid kullen är borttagen.
- Reviderad information om dagvatten och miljö kvalitetsnormen har lagts till i planbeskrivningen.
- Bestämmelse B eller BC1 gäller för alla bostäder i området.

Utöver ovan nämnda revideringar har mindre redaktionella ändringar tillkommit.

Förvaltningen bedömer att de kompletteringar och revideringar som gjorts efter utställning är av en sådan omfattning att en ny utställning av planförslaget behöver göras.

Följande remissinstanser, fastighetsägare, föreningar och privatpersoner har under samråd eller utställning framfört synpunkter som inte tillgodosetts:

Sakägare samt miljöorganisationer med talerätt:

Naturskyddsföreningen i Upplands-Bro	Fastighetsägare 20
Fastighetsägare 1	Fastighetsägare 21
Fastighetsägare 2	Fastighetsägare 22
Fastighetsägare 3	Fastighetsägare 23
Fastighetsägare 4	Fastighetsägare 24
Fastighetsägare 5	Fastighetsägare 25
Fastighetsägare 6	Fastighetsägare 26
Fastighetsägare 7	Fastighetsägare 27
Fastighetsägare 8	Fastighetsägare 28
Fastighetsägare 9	Fastighetsägare 29
Fastighetsägare 10	Fastighetsägare 30
Fastighetsägare 11	Fastighetsägare 31
Fastighetsägare 12	Fastighetsägare 32
Fastighetsägare 13	Boende 1
Fastighetsägare 14	Boende 2
Fastighetsägare 15	Boende 3
Fastighetsägare 16	Boende 4
Fastighetsägare 17	Boende 5
Fastighetsägare 18	Boende 6
Fastighetsägare 19	

Ej sakägare samt remissinstanser utan talerätt:

Med anledning av att personuppgifter ej publiceras på kommunens webbplats har informationen om vilka yttranden som ej tillgodosetts tagits bort.

Underlagsmaterial

- Kopior av inkomna yttranden under utställningen.
- Samrådsredogörelse, daterad 2018-01-16
- Kopior av inkomna yttranden under samrådet

Materialen går att beställa från kommunens Planavdelning.

Upprättad 2018-04-09, reviderad 2020-01-15, av
Planavdelningen

Henric Carlson

Planchef

Madeleine Nilsson

Planarkitekt

Johan Sjöstrand

Projektledare exploatering

Viktoria Söderman

Planarkitekt

Datum	Vår beteckning
2020-02-24	KS 15/0024

Remisslista för utställning 2 av
Förslag till detaljplan för

Tibbleängen (del av Kungsängens-Tibble 1:470 m.fl.), nr 0801
Kungsängen

*Berörda fastighetsägare enligt fastighetsförteckning daterad 2020-02-17
samt*

Länsstyrelsen i Stockholm
Lantmäterimyndigheten Sthlms län
Region Stockholm Trafikförvaltningen
Trafikverket Region Stockholm
Försvarsmakten, Högkvarteret
Käppalaförbundet
Stockholms läns museum
Brandkåren Attunda
Polismyndigheten i Sthlms län
TeliaSonera Skanova Access AB
Norrvatten
Vattenfall Eldistribution AB
Svenska kraftnät
E.ON Värme Sverige AB
E.ON Energidistribution Sverige AB
IP-Only
Ragn-Sells AB
Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB (FTI)
Naturskyddsföreningen i Upplands-Bro
Friluftsförbundet, Lokalavd. Kungsängen-Bro
Lokaltidningen Mitt i Sthlm
Posten meddelande AB
Bygg- och miljönämnden
Utbildningsnämnden
Socialnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Tekniska nämnden
Pensionärsrådet
Tillgänglighetsrådet
Näringslivsrådet
Fastighetsägarna Stockholm AB
Hyresgästföreningen region Stockholm
Upplands-Bro Villaägarförening
Kungsängens Villaägareförening
Stockholms-Näs Hembygdsförening
Kulturbojen
Upplands-Bro Kulturhistoriska Forskningsinstitut

Hannah Rydstedt Nencioni
Kultur- och fritidschef
Kultur- och fritidskontoret

Datum 2020-03-17 Vår beteckning KFN 20/0056 Er beteckning

Kultur- och fritidsnämnden

Hannah.Rydstedt@upplands-bro.se

Definition av elitnivå för idrottsföreningar i Upplands-Bro kommun

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår Kommunstyrelsen besluta om att följande definitioner av begreppen ”elitidrottsförening” samt ”elitnivå” ska användas i Upplands-Bro kommun:

Elitidrottsförening

- En elitidrottsförening bedriver en krävande, specialiserad och organiserad idrottsverksamhet med uttalade prestations- och resultatmål och har individer och/eller lag som deltar i senior-SM.

Elitnivå

- Deltagare i senior-SM i individuella idrotter.
- De två högsta divisionerna i fotboll för seniorer.
- För övriga lagidrotter gäller spel i högsta serien för seniorer på nationell nivå samt att det finns minst två nivåer.

Sammanfattning

Kommunledningskontoret har tagit fram ett förslag till riktlinjer för särskilt stöd till elitidrottsföreningar. Förslaget är utarbetat efter en granskning av hur andra kommuner i landet hanterat bidrag eller stöd av detta slag. Bidraget kan ges till den förening som i samband med elitseriespel belastas med ökade kostnader. Förslaget innebär att det är kommunstyrelsen som fattar beslut om att ge stöd samt hur stort stödet ska vara. I ansökan ska berörd förening ange de ökade kostnader som föreningen belastas med samt hur dessa påverkar föreningen. Ansökan ska också tydliggöra föreningens egen ekonomiska satsning samt hur föreningens ungdomsverksamhet ser ut. I samband med att en ansökan om stöd inkommer ska ärendet remitteras till kultur- och fritidsnämnden för yttrande. Kommunstyrelsen har alltid tolkningsföreträdare avseende riktlinjerna.

Kultur- och fritidsnämnden har fått i uppdrag att definiera vad elitnivå för idrottsföreningar är i Upplands-Bro kommun då flera föreningar har önskemål om att ansöka om stöd till elitidrottsföreningar. Denna definition ska vägleda Kommunstyrelsen att fatta beslut om sponsring eller stöd till föreningar på elitnivå och komplettera riktlinjerna för särskilt stöd till elitidrottsföreningar.

Kultur- och fritidsnämndens förslag till tolkning av elitidrottsförening:

En elitidrottsförening bedriver en krävande, specialiserad och organiserad idrottsverksamhet med uttalade prestations- och resultatmål och har individer och/eller lag som deltar i senior-SM.

Kultur och fritidsnämndens förslag till tolkning av elitnivå:

- Deltagare i senior-SM i individuella idrotter.
- De två högsta divisionerna i fotboll för seniorer.
- För övriga lagidrotter gäller spel i högsta serien för seniorer på nationell nivå samt att det finns minst två nivåer.

Beslutsunderlag

- 756 Riktlinjer för särskilt stöd för elitidrottsföreningar
- Sponsringpolicy 2016 - 01 – 18 Antagen av Kommunfullmäktige 2016 - 02 - 17, § 11

Ärendet

Kommunledningskontoret har tagit fram ett förslag till riktlinjer för särskilt stöd till elitidrottsföreningar. Förslaget är utarbetat efter en granskning av hur andra kommuner i landet hanterat bidrag eller stöd av detta slag. Bidraget kan ges till den förening som i samband med elitseriespel belastas med ökade kostnader. Förslaget innebär att det är kommunstyrelsen som fattar beslut om att ge stöd samt hur stort stödet ska vara. I ansökan ska berörd förening ange de ökade kostnader som föreningen belastas med samt hur dessa påverkar föreningen. Ansökan ska också tydliggöra föreningens egen ekonomiska satsning samt hur föreningens ungdomsverksamhet ser ut. I samband med att en ansökan om stöd inkommer ska ärendet remitteras till kultur- och fritidsnämnden för yttrande. Kommunstyrelsen har alltid tolkningsföreträde avseende riktlinjerna.

Kultur- och fritidsnämnden har fått i uppdrag att definiera vad en elitnivå för idrottsföreningar är, då flera föreningar har önskemål om att ansöka om stöd till elitidrottsföreningar från Upplands-Bro kommun. Denna definition ska vägleda Kommunstyrelsen att fatta beslut om sponsring eller stöd till föreningar på elitnivå och komplettera riktlinjerna för särskilt stöd till elitidrottsföreningar.

Svenska riksidsrottsförbundet har ingen given definition och det är upp till varje specialförbund att själva definiera inom varje idrott vilket gör frågan komplicerad. Dock har svenska riksidsrottsförbundet i ett samarbete med Centrum för idrottsforskning försökt ringa in det på följande sätt.

Med elitidrott avses individer och lag delaktiga i en elitsatsning*, från Riksidrottsgymnasium, Nationella godkända idrottsutbildningar eller bedömd motsvarande nivå upp till världselit.

*Krävande, specialiserad och organiserad idrottsverksamhet med uttalade prestations- och resultatmål.

Stockholms idrottsförbund definierade tillsammans med en antidopinggrupp inför beslut om vilka elitidrottare som skulle genomföra dopingtest utanför landslagssammanhang enligt följande:

- Deltagare i senior-SM i individuella idrotter
- De två högsta divisionerna i lagidrotter.

Stockholms stads definition av elitnivå vad gäller taxor och fördelningsprinciper i stadens anläggningar

När lag deltar i seriespel i de två högsta nivåerna i fotboll, den högsta nivån i övriga idrotter samt övriga nationella och internationella evenemang på motsvarande nivå. I de fall enbart en riksserie finns likställs detta inte med spel på högsta nivå.

Som elitverksamhet för seniorer i lagidrott räknas vanligtvis spel i de nationella serienivåerna under förutsättning att det finns minst tre serienivåer i idrotten. Finns det färre serienivåer räknas lagen som övriga seniorlag. För individuella idrotter definieras elitverksamhet i respektive idrotts fördelningsregler.

Kultur- och fritidskontorets rekommendation

Då varje specialförbund definierar vad som är elitnivå är det inte helt enkelt att lämna en samlad bedömning men utifrån Upplands-Bros förutsättningar rekommenderar Kultur- och fritidskontoret att Upplands-Bro kommun antar Stockholms idrottsförbunds definition, men med tillägget likt Stockholm stad att fotbollen är på elitnivå när de spelar i de två översta serierna. Detta för att det inom fotbollen är överlägset flest utövare. Därutöver räknas elitnivå om lagidrotten spelar i högsta serien och har minst två nivåer för att passa Upplands-Bro. Annars räknas nivån som övrig seniorverksamhet. Således blir Kultur- och fritidskontorets förslag till tolkning av begreppen elitidrottsförening och elitnivå enligt följande:

Elitidrottsförening

En elitidrottsförening bedriver en krävande, specialiserad och organiserad idrottsverksamhet med uttalade prestations- och resultatmål och har individer och/eller lag som deltar i senior-SM.

Elitnivå

- Deltagare i senior-SM i individuella idrotter.

- De två högsta divisionerna i fotboll för seniorer.
- För övriga lagidrotter gäller spel i högsta serien för seniorer på nationell nivå samt att det finns minst två nivåer.

Barnperspektiv

Kultur- och fritidsnämnden bedömer att frågan om särskilt stöd till elitidrottsföreningar i viss mån rör barn och ungas villkor. Barn och ungdomar i en förening med ett representationslag eller personer som individuellt presterar på hög nivå har fina förebilder som kan vara motiverande för fortsatt aktivitet och deltagande. Förslaget till riktlinjer är från början utarbetat med hänsyn till barn- och unga, då riktlinjerna ställer krav på beskrivning av sökande förenings ungdomsverksamhet. Det är dock av allra största vikt att barn- och ungdomsverksamheten aldrig får missgynnas till förmån för seniorverksamheten. Den ska heller aldrig bekosta en många gånger kostsam seniorverksamheten.

Kultur- och fritidskontoret

Hannah Rydstedt Nencioni

Kultur- och fritidschef

Bilagor

- 756 Riktlinjer för särskilt stöd för elitidrottsföreningar
- Sponsringspolicy 2016 - 01 – 18, Antagen av Kommunfullmäktige 2016 - 02 - 17, § 11

Beslut sänds till

- Kommunstyrelsen

Sponsringspolicy

2016-01-18

Antagen av Kommunfullmäktige 2016-02-17, § 11

marcus.nybom@upplands-bro.se

08-581 691 65

Innehåll

1	Sammanfattning.....	3
2	Definition och avgränsningar.....	4
	2.1 Definition	4
	2.2 Avgränsningar.....	4
3	Förutsättningar för sponsring	5
	3.1 Förutsättningar	5
	3.2 Externa sponsringsaktörer.....	5
4	Bedömning och beslut	6
	4.1 Bedömning.....	6
	4.2 Beslut	6
5	Avtalsreglering och lagar.....	7
	5.1 Avtalsreglering.....	7
	5.2 Lagar som berör sponsring.....	7

1 Sammanfattning

Sponsringspolicyn är ett stöd och verktyg för dig som arbetar med att ge eller att ta emot sponsring vid Upplands-Bro kommun. Policyn är även en vägledning för dig som representerar en extern aktör som vill sponsra eller bli sponsrad av Upplands-Bro kommun.

Sponsring är ett samarbete på affärsmässiga grunder för två eller flera parter som ska resultera i ömsesidig nytta. Det ska finnas en rimlig proportion mellan sponsringsbelopp och motprestation.

En kommunal beredningsgrupp behandlar alla ansökningar om sponsring och utvärderar eventuella befintliga sponsringsavtal i Upplands-Bro kommun.

2 Definition och avgränsningar

2.1 Definition

Sponsring är ett affärsmässigt samarbete och en metod för kommunikation och marknadsföring. Vid sponsring köper sig sponsorn rätten att associera sig med en verksamhet eller företeelse vid exempelvis ett evenemang eller ett projekt. Sponsring innebär alltid krav på motprestation från den sponsrade parten.

2.2 Avgränsningar

Till skillnad från stöd för att en verksamhet ska finnas till är sponsring ett tidsbegränsat ekonomiskt åtagande.

Bidrag till kommunen utan krav på motprestation anses som gåvor eller donationer och kan därmed inte betraktas som sponsring.

Sponsring är inte ideellt arbete eller välgörenhet.

Elitstöd regleras inte inom ramen för kommunens sponsringsverksamhet.

3 Förutsättningar för sponsring

3.1 Förutsättningar

En förutsättning för sponsring är att det finns en rimlig proportion mellan sponsringsbelopp och motprestation. Sponsringsbeloppet och motprestationen ska vara angivna på förhand och anges skriftligen i sponsoravtalet.

Sponsringen ska stärka varumärket Upplands-Bro kommun och ha en koppling till kommunens vision.

Vidare ska sponsringen vara till gagn för Upplands-Broborna och Upplands-Bro som plats och kommun.

3.2 Externa sponsringsaktörer

När Upplands-Bro kommun blir sponsrad bedöms bland annat vilka motprestationer och resurser kommunen förväntas bistå med.

Sponsring får inte tas emot av exempelvis politiska partier, religiösa organisationer eller från företag och organisationer som uppenbart skadar miljö eller människor.

Vid sponsring från extern aktör ska sponsorgivarens juridiska status tydligt framgå.

Ansökningar från extern aktör bereds på samma sätt som vid sponsring då kommunen är sponsorgivare.

4 Bedömning och beslut

4.1 Bedömning

Alla ansökningar om sponsring behandlas och utvärderas av kommunens beredningsgrupp. Beredningsgruppens sammansättning bestäms av kommundirektören.

Upplands-Bro kommuns kommunala bolag och stiftelser är självständiga juridiska personer. Styrelserna i dessa fattar egna beslut om sponsormedel.

Vid förfrågan om sponsring bedöms bland annat:

- Förväntad omfattning av massmedial publicitet.
- Hur väl den sponsrade parten bidrar till att profilera Upplands-Bro som kommun och plats.
- Hur stort antal deltagare och besökare som förväntas i samband med aktiviteten.
- Hur väl sponsringen gagnar Upplands-Broborna.

4.2 Beslut

Sponsringsbelopp över 50 000 kronor beslutas av kommunstyrelsen efter beredning av beredningsgruppen.

5 Avtalsreglering och lagar

5.1 Avtalsreglering

Upplands-Bro kommun skriver i första hand sponsoravtal som är tidsbegränsade. Efter avtalstiden utvärderas effekterna av samarbetet och om en eventuell förlängning kan ske. Vid längre avtal ska sponsorsamarbetet utvärderas årligen.

Upplands-Bro kommun förbehåller sig rätten att avböja eller avbryta ett sponsorsamarbete vid lagbrott eller då sponsoravtalet ej efterlevs. Om ett evenemang ställs in ska sponsormedel återbetalas.

Skriftliga sponsoravtal ska alltid upprättas. Sponsoravtal ska bland annat innehålla information om syfte, omfattning och respektive parts ansvarsområde.

Vid sponsring ska kommunens mall för sponsoravtal användas. Alla sponsoravtal ska diarieföras. Detta är en förutsättning för god uppföljning och utvärdering.

5.2 Lagar som berör sponsring

Det finns inte någon enskild lag eller förordning som definierar eller reglerar sponsring. Vid sponsring ska hänsyn tas till relevant lagstiftning.

Riktlinjer för särskilt stöd till elitidrottsföreningar

Antagna av Kommunfullmäktige

2013-12-18

kommunstyrelsen@upplands-bro.se

08-581 690 00

Ändamål

Riktlinjerna är framtagna för att underlätta handläggning av ansökningar som rör stöd till elitidrottsföreningar. Bidraget syftar till att stödja idrottsföreningar som belastas med ökade kostnader¹ i samband med seriespel på elitnivå. Stödet avser seniorverksamhet.

Allmänna bestämmelser

För att erhålla kommunala bidrag ska man aktivt verka för de metoder som finns beskrivna i ”Strategi för det drogforebyggande arbetet bland barn- och ungdom i Upplands-Bro kommun”.

Utformning

Kommunstyrelsen beviljar särskilt stöd till elitidrottsföreningar och beslutar om belopp. Beslut fattas efter det att ansökan inkommit. Ansökan kan ske under hela året.

Kommunstyrelsen ska inhämta yttrande från kultur- och fritidsnämnden i samband med att beviljande av särskilt stöd till elitidrottsföreningar görs.

Tolkning av gällande riktlinjer sker av kommunstyrelsen.

Utbetalning

Utbetalning av beviljade bidrag sker endast till förenings/sökandens postgiro, bankgiro eller bankkonto.

Upplands-Bro Kommuns eventuella fordran på föreningen regleras innan beviljat bidrag utbetalas.

Kontroll

Förening som erhåller kommunala bidrag är skyldig att medge kommunen och deras revisorer rätt att ta del av föreningens räkenskaper, protokoll, och övriga handlingar. Föreningens bokföring skall vara så upplagd att de kommunala bidragens storlek klart framgår samt beträffande medlemsavgifter att såväl antalet betalande medlemmar som avgiftsstorlek kan avläsas.

Missbruk av erhållna bidrag och medvetet inlämnande av felaktiga eller osanna uppgifter kan leda till återbetalning av erhållna bidrag. Förening som missbrukat erhållna bidrag eller

¹ Med ökade kostnader avses sådant som resekostnader för spel på bortaplan, krav på anläggning osv.

medvetet inlämnat osanna uppgifter får inte tillgång till kommunala lokaler eller annat föreningsstöd.

Villkor

1. Föreningen ska i ansökan ange och beskriva de ökade kostnader som föreningen belastas med i samband med spel på elitnivå, samt på vilket sätt kostnaderna påverkar föreningen.
2. Föreningen ska i ansökan beskriva och tydliggöra den egna ekonomiska satsningen.
3. Föreningen ska i ansökan beskriva hur den egna ungdomsverksamheten bedrivs samt hur föreningen möjliggör för deltagande avseende jämlikhet, mångfald och bredd.

Uppföljning

Uppföljning av stödet ska ske efter avslutad säsong eller senast tolv månader från det att bidraget beviljats. Föreningen ska skriftligen beskriva på vilket sätt villkoren för bidraget efterföljts.

Hannah Rydstedt Nencioni
Kultur- och fritidschef
Kultur- och fritidskontoret

Datum 2020-03-20 Vår beteckning KFN 20/0072 Er beteckning

Kultur- och fritidsnämnden

Hannah.Rydstedt@upplands-bro.se

Lokalt aktivitetsstöd 2020 med anledning av Covid-19

Förslag till beslut

Kultur - och fritidsnämnden beslutar om följande åtgärder för att underlätta för föreningslivet i Upplands-Bro kommun:

1. Ta bort alla avbokningsavgifter i kommunens anläggningar till föreningslivet under vårterminen 2020.
2. Det lokala aktivitetsstödet vårterminen 2020 ska baseras på vårterminen 2019 års aktivitetsstöd.
3. Kultur- och fritidschefen får i uppdrag att besluta om beslutspunkt 1-2 också kan komma att gälla också under höstterminen 2020.

Sammanfattning

Många föreningar har det tufft och känner stor oro på grund av coronaviruset. Riksidrottsförbundet lämnade den 17 mars 2020 besked om att det lokala aktivitetsstödet, LOK-stödet, inte kommer att minska för att det blir färre aktiviteter – totalsumman blir lika stor 2020 som 2019.

Coronavirusets spridning gör att våra föreningar ställer in verksamheten framförallt inomhus. Den samhällsinsatsen ska inte få negativa ekonomiska konsekvenser för våra barn- och ungdomsföreningar.

Det lokala aktivitetsstödet (LOK-stödet) beräknas normalt utifrån antalet sammankomster som träningstillfällen.

För att stötta våra föreningar föreslår Kultur- och fritidskontoret att det lokala aktivitetsstödet för våren 2020 baseras på samma antal aktiviteter som året innan dvs våren 2019 givet att föreningen har en minskning av aktiviteter. I annat fall ska redovisade aktiviteter gälla. Kontoret föreslår också att alla avbokningsavgifter tas bort under våren 2020. På så sätt får vara barn- och ungdomsföreningar inget ekonomiskt bortfall, även om de har ställt in träningar och matcher för att inte öka smittspridningen.

Kultur- och fritidskontoret uppmuntrar alla föreningar att följa de rekommendationer som Folkhälsomyndigheten och Riksidrottsförbundet ger.

Beslutsunderlag

- Kultur- och fritidskontorets tjänsteskrivelse den 20 mars 2020 - Lokalt aktivitetsstöd 2020 med anledning av Covid-19

Barnperspektiv

Kultur- och fritidsnämndens verksamheter har barn och unga som sin prioriterade målgrupp. Om föreningslivet drabbas ekonomiskt slår detta hårt mot just barn och unga. En följd av minskade intäkter för föreningslivet kan komma att vara höjda medlem- och träningsavgifter. Vi vet att detta påverkar antal deltagande i föreningsverksamhet då resurssvaga familjer inte har råd att låta sina barn vara med. Detta kan i sin tur leda till sämre folkhälsa, högre otrygghet och ökad kriminalitet. Att prioritera barn och unga görs bäst genom att skapa trygga, säkra och tillgängliga miljöer inom bland annat föreningslivet. De ger en trygg plats, en meningsfull fritid och känsla av gemenskap.

Kultur- och fritidskontoret

Hannah Rydstedt Nencioni

Kultur- och fritidschef

Bilagor

Länk till Riksidrottsförbundets meddelande:

<https://www.rf.se/Nyheter/Allanyheter/idrottsforeningarskaintedrabbasavattstallaupp>

Beslut sänds till

- Susanne Lindqvist